

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

IFRS jaarrekening

2018

Jaarrekening over het boekjaar 2018 (over de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018) van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS).

De IFRS-jaarrekening en tabellen zijn steeds opgesteld in euro.
Als dat niet het geval is, wordt dit expliciet vermeld bij de betrokken tabellen.

Inhoud

Beheersverslag	5
Verslag van de commissaris	8
Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)	12
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	14
Geconsolideerd totaalresultaat	16
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	18
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	19
Toelichtingen	22
1. Algemene informatie	22
2. Grondslagen voor financiële verslaggeving	25
2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving	25
2.2. Implementatie en impact IFRS 9 norm	26
2.3. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels	29
3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	42
4. Minderheidsbelangen	45
5. Risicobeheer	46
5.1. Marktrisico	51
5.2. Liquiditeitsrisico	56
5.3. Kredietrisico	61
5.4. Onderschrijvingsrisico's	71
5.5. Niet-financiële risico's	76
6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer	79
6.1. Kapitaalbeheer	79
6.2. Regelgeving	79
6.3. Solvabiliteit	81
7. Bezoldiging van de bestuurders	84
7.1. Samenstelling van de raden van bestuur	84
7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding	86
8. Vergoeding van de commissaris.....	88
9. Transacties met verbonden partijen.....	89
10. Operationele segmenten	92
10.1 Operationele segmenten.....	92
10.2 Country by Country rapportering.....	101
Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans	103
11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	103
12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	104
13. Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst en verlies	105
14. Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23).....	106
15. Financiële activa aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen	106
16. Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs.....	109
17. Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint ventures.....	111
18. Derivaten gebruikt ter afdekking	112

19. Materiële vaste activa.....	115
20. Goodwill en andere immateriële activa.....	116
21. Belastingvorderingen en verplichtingen.....	117
22. Deel van de herverzekeraars in de technische voor-zieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	119
23. Andere activa	120
24. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.....	121
24.1. Deposito's van kredietinstellingen	121
24.2. Retail funding – deposito's	122
24.3. Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	122
24.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties	123
24.5. Achtergestelde verplichtingen	123
24.6. Andere financiële verplichtingen.....	124
25. Voorzieningen	125
26. Andere verplichtingen.....	128
27. Reële waarde van financiële instrumenten	129
27.1. Waarderingsmethoden en input.....	129
27.2. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten.....	130
27.3. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	132
28. Derivaten	137
Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening	139
29. Netto rentebaten	139
30. Baten uit dividenden.....	140
31. Netto baten uit provisies en vergoedingen.....	140
32. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	141
33. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	142
34. Winsten en verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa die verplicht aan marktwaarden worden verwerkt.....	142
35. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties.....	143
36. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa.....	143
37. Inkomsten en uitgaven van verzekerings- en herverzekeringscontracten.....	144
38. Ander exploitatieresultaat	144
39. Administratiekosten.....	145
40. Bijzondere waardeverminderingen	146
41. Winstbelastingen.....	148
Andere toelichtingen.....	149
42. Leaseovereenkomsten.....	149
43. Bezwaarde activa	150
44. Effectiseringbeleid	151
45. Buitenbalansverplichtingen	152
46. Voorwaardelijke verplichtingen	153
47. Gebeurtenissen na balansdatum	153

Beheersverslag

Ontwikkelingen in 2018

In een context van lage rentetarieven, blijvende investeringen in de digitale toekomst en regelgeving kon Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv, afgekort BVg (hierna de Vennootschap) solide resultaten voorleggen.

Het geconsolideerde resultaat (inclusief minderheidsbelangen) van de Vennootschap van het boekjaar bedroeg 174.426.070 per 31 december 2018 ten opzichte van 193.446.160 per 31 december 2017. Het resultaat van de Vennootschap wordt hierbij bepaald door het resultaat van de onderliggende bankpool en de verzekeringspool.

Evolutie bij de bankpool

Bij de bankpool bedroeg het geconsolideerde resultaat (inclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar 129.974.751 euro per 31 december 2018 ten opzichte van 138.778.172 euro per 31 december 2017.

De aan klanten verstrekte hypotheekleningen bedroegen 5,0 miljard euro in vergelijking met 4,1 miljard euro in 2017. De portefeuille kredieten groeide tot 29,8 miljard euro.

De eigen beleggingsportefeuille bedroeg per einde 2018 8,1 miljard euro, een beperkte daling ten opzichte van einde 2017.

De Bankpool streeft in het toekennen van leningen en in het beheer van haar beleggingsportefeuille een voorzichtig beleggingsbeleid na, wat ook blijkt uit de aangelegde bijzondere waardeverminderingen. Bij de beleggingsportefeuille werd de diversificatie met leningen aan lokale overheden en vastgoed verdergezet.

De groei in traditionele spaarproducten nam toe en de pijler Beleggen daalde door een verhoogd volume uitstappen en de negatieve beursevolutie.

Dit alles leidt tot de volgende algemene vaststellingen:

- De gerapporteerde winst is gedaald, maar blijft gezond rekening houdend met de lage rentevoeten en verhoogde investering in digitalisering. De risicokost is gedaald en het fee-inkomen stijgt verder;
- Door toevoeging van een groot deel van de winst aan de reserves blijft het eigen vermogen groeien en blijven de kapitaalratio's zeer gezond;
- De liquiditeitsratio's blijven comfortabel.

Evolutie bij de verzekeringspool

Bij de verzekeringspool is het resultaat, volgens IFRS, geëvolueerd van 57.002.001 euro per 31 december 2017 naar 46.350.325 euro per 31 december 2018.

Het resultaat van 2018 is de resultante van meerdere factoren, waaronder een goed operationeel resultaat bij leven en niet-leven gecombineerd met een gezond gespreid beleggingsbeleid. Het resultaat van 2017 was het gevolg van een bijzonder gunstig schadejaar en een hoog volume aan gerealiseerde meerwaarden op beleggingseffecten.

In het kader van dit beleggingsbeleid werden de voorbije jaren Nederlandse hypothecaire leningen o.a. met Nationale Hypotheek Garantie ('NHG') op de balans van de verzekeringspool genomen. In 2018 werd deze strategie verdergezet. Daarnaast omvatten de hypothecaire kredieten een afbouwende portefeuille van kredieten die verstrekt werden aan Belgische particulieren, waarbij het risico per dossier daar ook beperkt is.

Ook binnen de verzekeringspool werd de diversificatie met leningen aan lokale overheden en vastgoed verdergezet.

Het resultaat van 2018 liet de Verzekeringspool toe om het eigen vermogen, zowel voor niet-leven als voor leven, opnieuw te verhogen.

Kerncijfers

In onderstaande tabel is een overzicht van de kerncijfers van de Vennootschap opgenomen.

	31/12/2017	31/12/2018
Rendement op eigen vermogen	7,4%	6,7%
Rendement op totale activa	0,44%	0,38%
Kosten-Inkomsten ratio (zonder bankenheffingen)	46%	52%
Tier 1-kernkapitaalratio	25,2%	23,0%
Totale kapitaalratio	28,5%	25,5%
Hefboomratio	5,2%	5,0%
Liquidity Coverage ratio	162%	170%
Net Stable Funding ratio	143%	141%

Evolutie van de balans

Het balanstotaal van de Vennootschap is met 1,79 miljard gestegen van 44,1 miljard euro naar 45,8 miljard euro.

Door de implementatie van een nieuwe IFRS-norm dienden bepaalde activa anders opgenomen te worden in de balans. Dit is duidelijk zichtbaar bij de beleggingsportefeuille.

De beleggingsportefeuille van 11,47 miljard euro eind 2017 bestond uit een “voor verkoop beschikbare financiële activa” (die tegen reële waarde worden opgenomen in de balans) van 10,82 miljard euro en een “tot einde looptijd aangehouden activa” van 0,65 miljard euro.

Per einde 2018 bedroeg de waarde op de balans van de beleggingsportefeuille 11,00 miljard euro. Het betreft enerzijds een portefeuille die aan reële waarde is gewaardeerd met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat voor 5,29 miljard euro. Daarnaast is er een portefeuille van 5,62 miljard euro die aan geamortiseerde kostprijs is gewaardeerd. De intentie bij deze laatste portefeuille is om deze te houden tot eindvervaldag. Ten slotte is er een beperkte portefeuille schuldinstrumenten die verplicht is gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

De kredietportefeuille is gestegen van 28,70 miljard euro tot 30,94 miljard euro. Het is de weerspiegeling van de productie van nieuwe kredieten in zowel Nederland als België. In 2017 en 2018 werden er effectiseringstransacties uitgevoerd om de nodige funding op te halen om vooral de kredietverlening in Nederland te financieren.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 5,37 % of 1,92 miljard euro tot 37,66 miljard euro. De stijging bij de “in schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons” is het resultaat van de in 2018 uitgevoerde effectisering.

De verzekeringsverplichtingen (technische voorzieningen) namen toe tot 2,88 miljard euro aan het einde van 2018, een toename van 6,83 %. De verplichtingen gerelateerd aan tak 23 verzekeringscontracten daalden van 2,16 miljard euro eind 2017 tot 2,03 miljard euro op 31 december 2018.

Drijvers van het resultaat

Het nettorenteresultaat is gestegen door de combinatie van een beperkte globale daling van de opbrengsten op de activaposten (waarvan de portefeuille weliswaar gestegen is) met een daling van de rentekosten door de uitgifte van schuldbewijzen aan lage rentetarieven en het vervallen van oude afdekkingsderivaten die een hoge rentekost hadden.

De gerealiseerde winst op financiële activa is gedaald van 30,1 miljoen euro naar 7,8 miljoen euro. In 2017 werden verschillende effecten die later in dat jaar op vervaldag kwamen verkocht. In 2018 zijn er een beperkt aantal verkopen geweest in het kader van het liquiditeitsbeheer en het beheer van de kredietrisico's van de beleggingsportefeuille.

Het verzekeringstechnische resultaat daalde met 12,5 miljoen euro ten gevolge van de negatieve schade evolutie binnen Niet-leven voor brand en rechtsbijstand, waarbij 2017 een uitzonderlijk gunstig schadejaar betrof. De daling in het technische verzekeringsresultaat voor Leven is het gevolg van de aangroei van uitstaande tak 21 reserves, waarbij de hogere reserve-oprenting wordt gecompenseerd door hogere ontvangen netto-rentebaten van de activa die als dekkingswaarden dienen.

De personeelslasten bedroegen 82,7 miljoen euro ten opzichte van 75,4 miljoen euro per 31 december 2017. Onder deze rubriek staan de bezoldigingen, sociale lasten en kosten van pensioenregelingen van de medewerkers die zijn ingeschreven in het personeelsregister van de Vennootschap staan.

De overige administratieve lasten stegen van 273,6 miljoen euro naar 301,3 miljoen euro. Het betreft een verdere stijging door investeringen in digitalisering, projecten om de applicatie- en data-infrastructuur te vernieuwen en het in regel blijven met relevante wetgevingen. De afschrijvingen zijn beperkt gedaald maar blijven op een hoog niveau door de investeringen van 2018 en vorige jaren.

Er werden voorzieningen aangelegd van 2,8 miljoen euro en bij de bijzondere waardeverminderingen is er een netto terugnamings van 3,0 miljoen euro door hoofdzakelijk terugnames van de in begin 2018 nieuw aangelegde fase 1 en fase 2 impairments.

De belastingslasten bedroegen 58,6 miljoen euro. Onder deze rubriek worden ook de uitgestelde belastingen verwerkt. Per saldo was er een effectief belastingpercentage van 25,14 % in 2018.

Solide kapitaalbasis en liquiditeitspositie

De Vennootschap voldoet ruimschoots aan alle reglementaire vereisten. De Tier 1-kernkapitaal ratio (of Common Equity Tier 1 afgekort CET1) bedroeg 23,0 % per einde 2018 tegenover 25,2 % per einde 2017. Deze daling is in hoofdzaak het gevolg van een toename in de risicogewogen activa door een grotere portefeuille kredieten (met een hoger wegingspercentage) en een transfer naar effecten met hogere wegingen binnen de beleggingsportefeuille. Een uitgebreidere toelichting over de solvabiliteit en kapitaalbeheer is terug te vinden in toelichting 6.

De liquiditeit in de bankpool blijft sterk met een LCR (Liquidity Coverage Ratio) van 170% tegenover 162% per einde 2017 en een NSFR (Net Stable Funding Ratio) van 141 % tegenover 143% per einde 2017. Deze laatste twee ratio's worden verder toegelicht bij toelichting 5.2.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 – Geconsolideerde jaarrekening

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV (de “vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 29 april 2016, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2018. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV uitgevoerd gedurende 18 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de groep, die de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) op 31 december 2018 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde totaal resultaat, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) 45 857 213 (000) EUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van netto winst of verlies afsluit met een winst van het boekjaar van 174 426 (000) EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2018 alsook van haar geconsolideerde resultaten en van haar geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISAs). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, alsook voor het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen ander realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. Wij voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de internationale auditstandaarden (ISAs), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, na te gaan, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeen met de geconsolideerde jaarrekening voor boekjaar afgesloten op 31 december 2018, enerzijds, en is dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden. Wij formuleren en zullen geen enkele vorm van assurance-conclusie formuleren omtrent het jaarverslag.

De niet-financiële informatie zoals omschreven in artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in een afzonderlijk verslag gevoegd bij het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de door artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar.

De vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het Global Reporting Initiative referentiemodel. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening vermelde Global Reporting Initiative referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Er werden geen opdrachten verricht die door de wet als onverenigbaar met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening beschouwd worden en ons bedrijfsrevisorenkantoor en, in voorkomend geval, ons netwerk, zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Zaventem, 5 april 2019

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren CVBA

Vertegenwoordigd door Dirk Vlaminck

Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)

Activa	Toelichting	31/12/2017		1/01/2018	31/12/2018
		IAS 39	IFRS 9 proforma		IFRS 9
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij (centrale) banken	11	1.082.339.452	1.082.339.452	1.082.339.452	1.155.122.720
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12	11.472.666	11.472.666	11.472.666	10.028.698
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	14	2.157.057.436	2.157.057.436	2.157.057.436	2.026.395.538
Voor verkoop beschikbare financiële activa	15	10.818.154.521		0	0
Leningen en vorderingen	16	28.704.074.945		0	0
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen		25.166.000		0	0
Leningen en vorderingen op andere cliënten		28.678.908.945		0	0
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	16	651.172.929		0	0
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	13	0	162.226.366	162.226.366	112.398.366
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	15	0	5.207.217.270	5.207.217.270	5.293.082.549
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	16	0	34.584.616.738	34.584.616.738	36.565.696.280
Derivaten gebruikt ter afdekking	18	102.427.643	102.427.643	102.427.643	73.711.127
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	18	122.822.732	122.822.732	122.822.732	193.568.240
Investerings in dochtermaatschappijen, gemeenschappelijke maatschappijen of verbonden ondernemingen	17	0	0	0	2.494.000
Materiële vaste activa	19	14.272.763	14.272.763	14.272.763	15.548.636
Gebouwen, terreinen, uitrusting		12.721.727	12.721.727	12.721.727	14.454.426
Vastgoedbeleggingen		1.551.036	1.551.036	1.551.036	1.094.210
Goodwill en andere immateriële activa	20	163.925.015	163.925.015	163.925.015	164.125.809
Goodwill		98.150.460	98.150.460	98.150.460	98.150.460
Andere immateriële activa		65.774.555	65.774.555	65.774.555	65.975.349
Belastingvorderingen	21	8.166.268	8.166.268	8.166.268	20.805.597
Actuele belastingvorderingen		8.111.725	8.111.725	8.111.725	2.392.118
Uitgestelde belastingvorderingen		54.543	54.543	54.543	18.413.479
Activa op verzekeringen	22	16.001.856	16.001.856	16.001.856	25.289.448
Andere activa	23	216.379.445	216.379.445	216.379.445	198.945.967
Activa aangehouden voor verkoop		0	0	0	0
Totaal activa		44.068.267.670	43.848.925.650	43.848.925.650	45.857.212.974

Verplichtingen en eigen vermogen	Toelichting	31/12/2017	1/01/2018	31/12/2018
		IAS 39	IFRS 9 proforma	IFRS 9
Deposito's van centrale banken	11	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	12	3.408.123	3.408.123	4.073.472
Passiva gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	14	2.157.057.436	2.157.057.436	2.026.322.984
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	24	35.743.060.891	35.743.060.891	37.660.873.657
Deposito's van kredietinstellingen		246.406.219	246.406.219	159.930.533
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen		32.348.444.684	32.348.444.684	33.847.070.799
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons		1.911.606.586	1.911.606.586	2.463.167.692
Achtergestelde verplichtingen		596.596.220	596.596.220	575.394.236
Andere financiële verplichtingen		640.007.181	640.007.181	615.310.397
Derivaten gebruikt ter afdekking	18	384.310.450	384.310.450	350.669.050
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	18	0	0	0
Voorzieningen	25	4.817.537	5.316.552	6.067.641
Belastingverplichtingen	21	88.943.036	33.180.229	20.482.256
Actuele belastingverplichtingen		1.376.128	1.376.128	4.500.408
Uitgestelde belastingverplichtingen		87.566.909	31.804.101	15.981.848
Verplichtingen op verzekeringen		2.699.732.551	2.699.732.551	2.884.242.338
Andere verplichtingen	26	229.252.193	229.252.193	219.535.766
Totaal verplichtingen		41.310.582.218	41.255.318.425	43.172.267.165
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	2.757.673.371	2.593.595.488	2.684.890.103
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	3	12.082	11.736	55.705
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		2.757.685.453	2.593.607.224	2.684.945.808
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		44.068.267.670	43.848.925.650	45.857.212.974

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Toelichting	31/12/2017	31/12/2018
		IAS 39	IFRS 9
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		627.470.356	641.252.193
Netto rentebaten	29	575.021.489	623.099.111
Rentebaten		953.654.296	925.351.846
Rentelasten		-378.632.807	-302.252.734
Baten uit dividenden	30	3.404.169	4.128.753
Netto baten uit provisies en vergoedingen	31	-44.833.631	-12.066.541
Baten uit provisies en vergoedingen		116.803.309	146.055.557
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		-161.636.940	-158.122.098
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	32	30.142.016	7.777.901
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten		0	4.772.238
Financiële activa en passiva aan geamortiseerde kostprijs		0	3.005.663
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	33	-1.253.896	-1.977.633
Winsten en verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	34	0	-6.953.379
Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	35	2.873.055	1.190.649
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van niet financiële activa	36	43.023	189.783
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	37	12.012.919	-470.118
Ander exploitatieresultaat	38	50.061.211	26.333.667
Baten uit exploitatie		52.060.430	31.085.583
Lasten uit exploitatie		-1.999.219	-4.751.916
Administratiekosten	39	-348.988.064	-383.931.570
Personeelsuitgaven		-75.352.357	-82.658.157
Algemene en administratieve uitgaven		-273.635.706	-301.273.413
Afschrijvingen	19	-24.902.106	-24.478.009
Materiële vaste activa		-5.299.355	-4.416.799
Vastgoedbeleggingen		-35.783	-19.031
Immateriële activa		-19.566.968	-20.042.180
Opname en terugname van voorzieningen		9.337.951	-2.800.470

	Toelichting	31/12/2017	31/12/2018
		IAS 39	IFRS 9
Bijzondere waardeverminderingen	40	6.121.295	2.973.504
Voor verkoop beschikbare financiële activa		-222.504	0
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs		0	3.032.613
Leningen en vorderingen		6.343.799	0
Schuldinstrumenten aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten		0	-59.109
Goodwill		0	0
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop		565.005	0
Resultaat voor belastingen		269.604.438	233.015.648
Winstbelastingen	41	-76.158.278	-58.589.579
Nettoresultaat		193.446.160	174.426.070
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders		193.445.301	174.419.943
Nettoresultaat minderheidsbelangen		858	6.127

Geconsolideerd totaalresultaat

Overzicht van het totaalresultaat	Toelichting	31/12/2017	31/12/2018
Winst of verlies		193.446.160	174.426.070
Winst of verlies aan de eigenaars van de moedermaatschappij toe te rekenen		193.445.301	174.419.943
Winst of verlies aan minderheidsbelang toe te rekenen		858	6.127
Overige onderdelen van het totaalresultaat volgens IAS 39			
Andere elementen van het totaalresultaat die later niet geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening		-1.415.782	0
Actuariële resultaten op verplichtingen onder de toegezegde pensioenregeling	25	-1.415.782	0
Andere elementen van het totaalresultaat die later geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening		-12.523.270	0
Herwaardering tegen reële waarde	15	-15.561.960	0
voor verkoop beschikbare financiële activa		-68.892.008	0
uitgestelde belastingen		53.330.048	0
Kasstroomafdekking	18	3.038.690	0
reële waarde afdekkinginstrument		4.051.587	0
uitgestelde belastingen		-1.012.897	0
Overige onderdelen van het totaalresultaat volgens IFRS 9			
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies		0	-1.192.616
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	15	0	-2.700.948
Beweging in reële waarde		0	-1.912.924
Uitgestelde belasting		0	-788.024
Actuariële winsten of (-) verliezen over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen	25	0	1.508.332
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies		0	-56.931.763
Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	15	0	-59.722.309
waarderingswijzigingen geboekt onder eigen vermogen		0	-75.887.118
overgeboekt naar winst of verlies		0	-4.772.238
uitgestelde belasting		0	20.937.047
Netto wijzigingen in kasstroomafdekkingsreserve	18	0	2.790.546
wijziging in reële waarde		0	4.335.860
uitgestelde belasting		0	-1.545.314

Overzicht van het totaalresultaat	Toelichting	31/12/2017	31/12/2018
Totaal andere elementen van het totaalresultaat		-13.939.052	-58.124.379
Totaalresultaat		179.507.108	116.301.690
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		179.506.279	116.295.912
Minderheidsbelangen		828	5.778

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

	Gestort kapitaal	Uitgifte-premie	Herwaarde-ringsreserve voor verkoop beschikbare activa (IAS 39)	Herwaarde-ringsreserve voor schuld-instrumenten aan reële waarde (IFRS 9)	Herwaarde-ringsreserve eigen-vermogens-instrumen-ten aan reële waarde (IFRS 9)	Herwaarde-ringsreserve kasstroomaf-dekking	Reserves verbonden aan verplich-tingen onder de toegezegde pensioen-regeling	Ingehouden winsten	Resultaten uit het lopende jaar	Eigen vermogen toewijs-baar aan de aandeel-houders	Minderheids-belang	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen 31 december 2016	646.117.800	260.358.368	302.314.134	0	0	-13.979.693	0	1.157.009.734	246.347.347	2.598.167.690	29.293	2.598.196.983
- kapitaalsverhoging	17.276.100	38.577.531	0	0	0	0	0	0	0	55.853.631	0	55.853.631
- winst (verlies)	0	0	0	0	0	0	0	0	193.445.301	193.445.301	858	193.446.159
- gedeclareerde dividenden	0	0	0	0	0	0	0	-75.854.229	0	-75.854.229	0	-75.854.229
Wijziging herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa												
- wijziging reële waarde	0	0	-68.891.871	0	0	0	0	0	0	-68.891.871	-137	-68.892.008
- wijziging uitgestelde belastingen	0	0	53.329.933	0	0	0	0	0	0	53.329.933	115	53.330.048
- kasstroomafdekking	0	0	0	0	0	3.038.690	0	0	0	3.038.690	0	3.038.690
- andere wijzigingen	0	0	0	0	0	0	-1.415.774	0	0	-1.415.774	-18.047	-1.433.821
- overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	0	0	0	0	246.347.347	-246.347.347	0	0	0
Eigen vermogen 31 december 2017	663.393.900	298.935.899	286.752.196	0	0	-10.941.003	-1.415.774	1.327.502.852	193.445.301	2.757.673.370	12.082	2.757.685.453
Impact IFRS 9 transitie	0	0	-286.752.196	101.933.120	19.796.828	0	0	944.367	0	-164.077.882	-346	-164.078.228
Eigen vermogen 1 januari 2018	663.393.900	298.935.899	0	101.933.120	19.796.828	-10.941.003	-1.415.774	1.328.447.219	193.445.301	2.593.595.488	11.736	2.593.607.225
- kapitaalsverhoging	15.677.100	37.204.895	0	0	0	0	0	0	0	52.881.995	0	52.881.995
- winst (verlies)	0	0	0	0	0	0	0	0	174.419.943	174.419.943	6.127	174.426.070
- gedeclareerde dividenden	0	0	0	0	0	0	0	-77.882.444	0	-77.882.444	0	-77.882.444
- wijziging in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	0	0	-1.912.924	0	0	0	0	-1.912.924	0	-1.912.924
- wijziging in reële waarde van tegen reële waarde gewaardeerde schuld-instrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	0	-75.887.118	0	0	0	0	0	-75.887.118	0	-75.887.118
- bedragen overgeboekt naar winst of verlies van tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	0	-4.772.238	0	0	0	0	0	-4.772.238	0	-4.772.238
- wijziging kasstroomafdekking	0	0	0	0	0	4.335.860	0	0	0	4.335.860	0	4.335.860
- wijzigingen in uitgestelde belastingen	0	0	0	20.937.047	-788.024	-1.545.314	-502.777	0	0	18.100.932	0	18.100.932
- overige wijzigingen	0	0	0	0	0	0	2.011.109	-500	0	2.010.609	37.842	2.048.451
- transfert naar ingehouden winsten	0	0	0	0	0	0	0	193.445.301	-193.445.301	0	0	0
Eigen vermogen 31 december 2018	679.071.000	336.140.794	0	42.210.811	17.095.880	-8.150.457	92.558	1.444.009.576	174.419.943	2.680.897.437	55.705	2.684.945.808

Bij de toelichtingen 3, 4 en 32 is er meer informatie te vinden over alle wijzigingen van de verschillende posten van het eigen vermogen.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt volgens de indirecte methode opgesteld.

	31/12/2017	31/12/2018
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode	922.606.830	1.107.505.453
Bedrijfsactiviteiten		
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	193.446.160	174.426.070
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	76.158.278	58.589.579
Afschrijvingen	24.902.106	24.478.009
Netto voorzieningen (terugboekingen)	-9.337.951	2.800.470
Nettowinst (verlies) op de verkoop van beleggingen	-43.023	-189.783
Waardeverminderingen	-6.686.301	-2.973.504
Wijzigingen activa/passiva in het kader van afdekkingsderivaten	-35.853.039	-72.879.847
Andere aanpassingen (waaronder interestlasten financieringsactiviteiten)	23.095.837	23.529.714
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en verplichtingen	265.682.106	207.780.707
Wijzigingen in bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-2.149.797	1.443.969
Wijzigingen in activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	-318.281.291	130.661.898
Wijzigingen in leningen en vorderingen	-1.182.447.478	0
Wijzigingen in voor verkoop beschikbare activa	-136.846.883	0
Wijzigingen tot einde looptijd aangehouden activa	-36.512.927	0
Wijziging financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	0	-1.963.106.861
Wijziging financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	-148.347.645
Wijziging financiële activa aan reële waarde via de winst- en verliesrekening	0	49.828.000
Wijzigingen in verzekeringsactiva	-9.045.902	-9.287.592
Wijzigingen in andere activa	-44.312.658	4.794.150
Wijzigingen in bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in deposito's van centrale banken	0	0
Wijzigingen in deposito's van kredietinstellingen	-27.283.767	-86.475.686
Wijzigingen in deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	793.740.594	1.473.929.331
Wijzigingen in schuldbewijzen belichaamde schulden	-491.525.858	-302.028.979
Wijzigingen in financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	3.403.689	665.349
Wijzigingen in financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met herwaardering in de winst- en verliesrekening	317.282.791	-130.734.452
Wijzigingen omtrent verzekerings- en herverzekeringscontracten	106.502.783	184.509.787
Wijzigingen in andere verplichtingen	-35.836.510	-22.414.400

	31/12/2017	31/12/2018
Wijzigingen in werkkapitaal, netto	-1.063.313.214	-816.563.131
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	265.682.085	207.780.707
Terug(betaalde) winstbelastingen	-92.559.406	-61.184.906
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-890.190.535	-669.967.330
Investeringsactiviteiten		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	-6.041.797	-6.641.691
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	1.134.572	932.410
Contante ontvangsten uit de verkoop van voor verkoop aangehouden activa	18.810.300	0
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	-25.537.444	-20.242.798
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	61.012	187
Wijzigingen met betrekking tot dochterondernemingen	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-11.573.357	-25.951.892
Financieringsactiviteiten		
(Betaalde dividenden)	-75.854.229	-77.882.444
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	0	0
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-63.867.780	-21.201.984
Contante ontvangsten uit de uitgifte van obligaties	1.213.080.000	1.134.100.000
(Contante terugbetalingen van obligaties)	-19.433.092	-280.509.915
Betaalde rentelasten	-23.116.015	-23.745.095
Contante ontvangsten als gevolg van een kapitaalsverhoging	55.853.631	52.881.995
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.086.662.515	783.642.557
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	1.107.505.453	1.195.228.788
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	49.278.157	57.705.277
Kastegoeden gevolmachtigde agenten	12.623.026	12.519.129
Zichtrekeningen bij centrale banken	0	30.000.000
Monetaire reservetegoeden	949.284.468	935.710.220
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	71.153.800	119.188.095
Overige voorschotten	25.166.000	40.106.068
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	1.107.505.451	1.195.228.788
Kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rentebaten	953.654.296	925.351.846
Ontvangen dividenden	3.404.169	4.128.753
Betaalde rentelasten	-355.516.792	-302.252.734
Kasstromen uit de financieringsactiviteiten:		
Betaalde rentelasten	-23.116.015	-23.745.095

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten

De contanten, kasegoeden gevormde door agenten, monetaire reservetegoeden en zichtrekeningen bij centrale banken zijn terug te vinden onder de balanspost 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken'.

Het bedrag van de "overige voorschotten" is terug te vinden bij de balanspost 'leningen en vorderingen op kredietinstellingen' per 31/12/2017 en is opgenomen bij de 'financiële activa aan geamortiseerde kostprijs' per 31/12/2018. Het betreft betaalde (collateral) voorschotten aan financiële instellingen.

Kasstromen uit de bedrijfs- en financieringsactiviteiten

Bij toelichting 29 wordt meer duiding gegeven over de ontvangen en betaalde rente en bij toelichting 30 over de ontvangen dividenden.

Toelichtingen

1. Algemene informatie

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv, afgekort BVg (hierna de Vennootschap) is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap. De Vennootschap werd opgericht voor een onbeperkte duur.

De statutaire zetel van de Vennootschap is gelegen te 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De Vennootschap heeft het statuut van een gemengde financiële holding en is een moederonderneming die geen gereguleerde onderneming is en die aan het hoofd staat van een financieel conglomeraat conform art. 3, 39° van de Bankwet.

BVg consolideert en staat in voor het gemeenschappelijke aansturen van zijn dochtervennootschappen Argenta Spaarbank, een Belgische kredietinstelling, en Argenta Assuranties, een Belgische verzekeringsonderneming (samen met hun dochtervennootschappen en bijkantoren hierna **Argenta** of **Argenta Groep**).

De Vennootschap is de beleidsholding van de Argenta Groep. Zijn operationele activiteiten omvatten Interne Audit, Compliance, Risk & Validatie, Juridische zaken, Organisatie & Talent, Niet Financieel Risicobeheer & Supervisory Office en Procurement & Facilities. Deze activiteiten zijn voor alle vennootschappen van de Argenta Groep centraal georganiseerd.

De vier onafhankelijke controlefuncties (Interne Audit, Compliance, Risicobeheer en de extern uitbestede Actuariële functie) worden aangestuurd vanuit BVg.

De Bankpool heeft Argenta Spaarbank als moederentiteit en heeft Argenta Asset Management (hierna AAM) als dochtervennootschap. Hiernaast werd in 2018 een nieuwe entiteit opgericht namelijk beheersvennootschap Arvestar Asset Management. Argenta Spaarbank heeft eveneens een bijkantoor in Nederland.

De Verzekeringspool bestaat uit Argenta Assuranties met een bijkantoor in Nederland.

De Bankpool concentreert zich voornamelijk op de volgende activiteiten: het aantrekken van gelden in de retailmarkt onder de vorm van spaar- en termijnrekeningen, het aanbieden van beleggingsfondsen, het aantrekken van gelden in de wholesalemarkt onder de vorm van obligaties, het aanbieden van betalingsverkeer via zichtrekeningen en het herplaatsen van de opgehaalde gelden in hypothecaire leningen.

Hiernaast werd ook de kredietverlening aan lokale overheden uitgewerkt. Deze activiteit helpt om de lokale verankering te bestendigen en de bestaande kennis en aanwezige infrastructuur te optimaliseren. Hierbij is het een diversificatie van activa.

Een andere kernactiviteit betreft het aanbieden van deelbewijzen van collectieve beleggingsinstellingen.

De activiteiten van de Verzekeringspool behelzen zowel de sector van de levensverzekeringen, waarin Argenta actief tak 21 en tak 23 producten verkoopt, als de sector van niet-leven of schade- en gezondheidsverzekeringen (in het bijzonder autoverzekeringen, burgerlijke aansprakelijkheid privéleven, brand- en hospitalisatieverzekering en rechtsbijstandverzekeringen). De actieve verkoop van hospitalisatieverzekeringen wordt stopgezet.

De Verzekeringspool, de Bankpool en BVg worden hierna gezamenlijk de Argenta Groep genoemd.

Alle participaties binnen Argenta zijn (quasi) 100%-participaties zodat geen (andere dan zuiver formele) minderheidsbelangen worden gerapporteerd. De enige uitzondering hierop vormt de in 2018 opgerichte beheersvennootschap 'Arvestar', waarin AAM een meerderheidsbelang aanhoudt van 74,99%.

De dochterondernemingen en bijkantoren van de Vennootschap

Argenta Asset Management (AAM) is een beheersvennootschap die zich toelegt op het beheer van de collectieve beleggingsfondsen van de Argenta Groep. AAM heeft zelf ook een dochteronderneming, namelijk Arvestar.

De bankactiviteiten in Nederland worden niet in een dochteronderneming, maar in een bijkantoor van Aspa georganiseerd. Het is sinds april 2006 verantwoordelijk voor de productie van hypotheekleningen in Nederland. Het biedt zijn hypotheekleningen aan via onafhankelijke adviseurs en sinds 2017 ook via het onlinekanaal. Daarnaast biedt het bijkantoor online ook spaar- en termijnrekeningen aan.

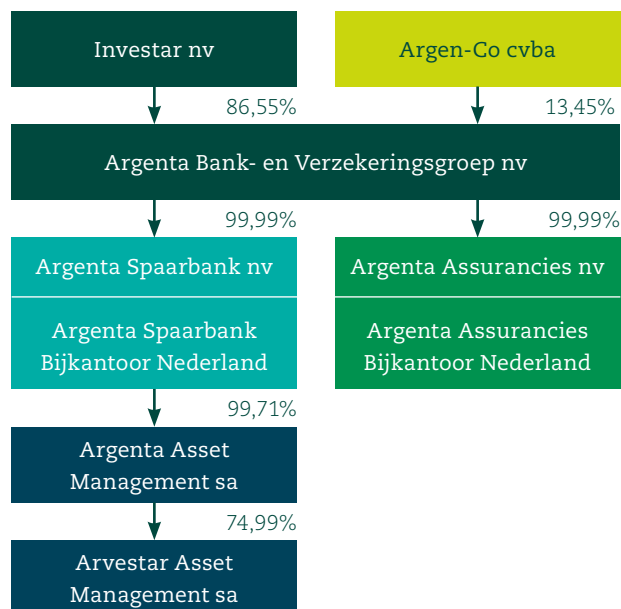
Om de beheersbaarheid van de hypotheekportefeuille te verhogen en de ICT-infrastructuur minder complex te maken, is het beheer gecentraliseerd bij serviceprovider Quion.

In oktober 2017 en juni 2018 werden effectiseringstransacties uitgevoerd. Bij deze transacties werden Nederlandse kredieten verkocht aan aparte entiteiten namelijk SPV Green Apple. Deze entiteiten hebben hierbij notes uitgegeven om deze aankoop te financieren.

Alhoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, worden de SPV Green Apple entiteiten geconsolideerd omdat niet alle risico's en opbrengsten van de activa worden overgedragen. De overgedragen leningen komen op deze manier terug op de balans van de Bankpool.

De verzekeringsactiviteiten in Nederland worden niet in een dochteronderneming, maar in een bijkantoor van Aras georganiseerd. In 2018 werd de actieve verkoop van ORV (overlijdenrisicoverzekeringen) en SHV (spaarhypotheekverzekeringen) stopgezet.

De onderstaande voorstelling geeft een schematisch overzicht van de globale structuur van de Argenta Groep en de operationele Bankpool en Verzekeringspool.

In de geconsolideerde Argenta Groep worden conform de IFRS-normen de onderstaande entiteiten opgenomen.

	%	31/12/2017	31/12/2018
Argenta Bank- en Verzekeringsgroep		consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Bankpool			
Argenta Spaarbank nv	99,99 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Argenta Asset Management (AAM)	99,71 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Green Apple 2017 bv (SPV)	0,00 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Green Apple 2018 bv (SPV)	0,00%	-	volledige consolidatie
Arvestar	74,99%	-	volledige consolidatie
Verzekeringspool			
Argenta Assuranties NV	99,99 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie

Toelichting inzake het aantal personeelsleden

In het boekjaar 2018 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden 1.003,9 bij de Vennootschap (948 in 2017). Een uitsplitsing van de personeelskosten van het boekjaar staat bij de toelichtingen over de resultatenrekening.

2. Grondslagen voor financiële verslaggeving

In overeenstemming met de bepalingen van het Koninklijk Besluit is de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap opgesteld in overeenstemming met IFRS – met inbegrip van de *International Accounting Standards* (IAS) en Interpretaties – per 31 december 2018 zoals aanvaard door de Europese Unie.

De grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden in deze jaarrekening, stemmen overeen met IFRS zoals aanvaard door de Europese Unie.

Beoordelingen en belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden

De opstelling van jaarrekeningen op basis van IFRS vereist een aantal schattingen. Verder werd het management van de Vennootschap gevraagd om zijn oordeel te geven tijdens het toepassingsproces van deze verslaggevingsgrondslagen. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.

Schattingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële activa;
- schatting van de toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen op basis van beste schattingen en veronderstellingen, in contracten besloten opties en garanties en verwante beleggingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een verdiscontering die rekening houdt met de asset mix van de beleggingen;
- voorzieningen voor schadedossiers (inclusief IBNR (incurred but not reported) en schaderegelingskosten);
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen.

Beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- classificatie van financiële instrumenten;
- level hiërarchie toewijzing van financiële instrumenten;
- bestaan van actieve markten voor financiële instrumenten;
- bestaan van loss events en impairment triggers;
- actuariële aannames;
- bestaan van verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen uit het verleden (voorzieningen);
- bestaan van zeggenschap over vennootschappen.

Het management beoordeelt de kans tot het moeten doorvoeren van materiële aanpassingen aan de activa en verplichtingen ten gevolge van de schattingen en beoordelingen als klein.

2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2018, zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2017.

De volgende standaarden en interpretaties werden van toepassing tijdens het afgelopen boekjaar 2018:

- Aanpassing van IAS 40 Overdracht van vastgoedbeleggingen
- Aanpassing van IFRS 2 Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen
- Aanpassing van IFRS 4 Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2014-2016 cyclus: Wijzigingen aan IFRS 1, IFRS 12 en IAS 28
- IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen
- IFRS 9 Financiële instrumenten en de daaropvolgende aanpassingen
- IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten

De toepassing van de nieuwe IFRS 9-norm had een impact op de openingsbalans (reserves en dus het eigen vermogen) en de voorstelling van de jaarrekening. Deze wordt in de paragraaf “implementatie en impact IFRS-9 norm” toegelicht. De andere nieuwe bepalingen hadden geen belangrijke weerslag op het eindresultaat over het boekjaar 2018 en het eigen vermogen van de Vennootschap, noch op de voorstelling van de jaarrekening.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2018:

- Aanpassingen van IAS 1 en IAS 8 Definitie van materieel (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 19 Planwijzigingen, inperkingen en afwikkelingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 28 Langetermijninvesteringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- Aanpassingen van IFRS 3 Bedrijfscombinaties (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 9 Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- Aanpassing van IFRS 10 en IAS 28 Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture (ingangsdatum voor onbepaalde duur uitgesteld, en daarom is ook de goedkeuring binnen de Europese Unie uitgesteld)
- Aanpassing van de referenties naar het Conceptueel kader in IFRS standaarden (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2015-2017 cyclus (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRIC 23 Onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- IFRS 14 Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRS 16 Leaseovereenkomsten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019).
- IFRS 17 Verzekeringscontracten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

De Vennootschap zal alle hiervoor vermelde normen, wijzigingen van normen en interpretaties toepassen vanaf hun inwerkingtreding en verwacht geen significante impact.

Voor IFRS 16 Leaseovereenkomsten werd in 2018 een project gerealiseerd om het geheel in te bedden bij de Argenta Groep. De Vennootschap treedt enkel op als leasingnemer in leaseovereenkomsten die als operationele leasing kwalificeren. De materiële leaseovereenkomsten betreffen de kantoorgebouwen voor eigen gebruik, gebouwen die worden gehuurd door de Vennootschap en onderverhuurd aan de agenten en bedrijfswagens.

De toepassing van IFRS 16 zal aanleiding geven tot de opname van een leaseverplichting en een recht-op-gebruik activa van 24,3 miljoen euro (volgens de modified retrospective approach voor operationele leasing). De niet-materiële leaseovereenkomsten hebben een leasetermijn van 12 maanden of minder of betreffen een onderliggend actief dat een lage waarde heeft (minder dan 5.000 euro) waarvoor de Vennootschap de uitzondering voorzien in IFRS 16 toepast waardoor er voor deze leaseovereenkomsten geen boekhoudkundige impact is.

2.2. Implementatie en impact IFRS 9 norm

IFRS 9 “Financiële instrumenten” vervangt de IAS 39 norm en legt nieuwe verplichtingen op voor (a) de classificatie en waardering van financiële instrumenten, (b) de risico-inschatting en het aanleggen van waardeverminderingen en (c) aanpassingen op het gebied van hedge accounting. De IFRS-norm is van toepassing vanaf 2018 en de aanpassingen zijn in de beginbalans en het eigen vermogen per 1 januari 2018 verwerkt (zonder de opmaak van vergelijkende cijfers).

Classificatie en waardering

Om tot een juiste classificatie en waardering (Classification & Measurement) van financiële instrumenten te komen, worden hierbij de voorgeschreven twee stappen toegepast:

1. De BM (Business Model) test werd toegepast om te bepalen hoe een portefeuille van financiële instrumenten wordt beheerd in zijn geheel.
2. De SPPI (Solely Payments of Principal and Interest) testen werden uitgevoerd om de kenmerken van de contractuele kasstromen van financiële instrumenten te bepalen.

Heel dit proces om tot een correcte classificatie en waardering te komen, werd in de toepasselijke beleidsdocumenten beschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De belangrijkste wijziging van de IFRS 9 standaard heeft betrekking op het aanleggen van waardeverminderingen waarbij elke entiteit op basis van een drie “stage” benadering waardeverminderingen dient aan te leggen voor een verwacht kredietverlies ECL (Expected Credit Losses) daar waar IAS 39 nog een incurred loss model hanteerde.

Het ECL model is van toepassing op financiële activa opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs of schuldinstrumenten opgenomen tegen reële waarde via OCI (“Fair Value through Other Comprehensive Income” of “FVOCI”).

De bepaling van de ECL hangt hierbij ondermeer af van de omvang van de aanzienlijke stijging “significant increase” van het kredietrisico sinds de eerste opname. Tijdens het implementatietraject werden de concepten en aannames bepaald, die essentieel zijn voor het nieuwe impairment model, zoals een definitie van aanzienlijke verslechtering en deze werden nadien consequent toegepast.

Hedge accounting

Met betrekking tot hedge accounting blijft de Vennootschap (conform de voorziene accounting policy optie die voorzien is bij IFRS 9) de IAS 39 principes toepassen voor de “portfolio fair value hedge of interest rate risk” (macro hedge) en de IAS 39 principes voor de micro hedges.

Impact IFRS 9 bij de Vennootschap

In de beginbalans van 2018 is de impact van de IFRS 9 norm terug te vinden.

Bij de bankpool zijn de “Other Comprehensive Income (OCI)” in het eigen vermogen door de transfer van een deel van de AFS-portefeuille (Available For Sale) naar een “amortised cost” classificatie gedaald met 165.022.248 euro.

Daarnaast was er een toename van de reserves van 944.367 euro bestaande uit (a) de impact van de stage1/stage 2 impairments en (b) de impact van het tegen marktwaarde verwerken van financiële instrumenten.

De daling van de “Other Comprehensive Income (OCI)” in het eigen vermogen waren bij de verzekeringspool het grootst (namelijk 127.775.169 euro). Dit kwam omdat de latente meerwaarden op deze portefeuille hoger waren door het langere termijnbeleggingsperspectief.

In verhouding was er bij de verzekeringspool ook een grotere verschuiving van de effecten opgenomen in de “voor verkoop beschikbare” portefeuille naar een Hold to Collect portefeuille met een “amortised cost” verwerking.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de overgang van IAS 39 naar IFRS 9. De Vennootschap hield onder IAS 39 per 31/12/2017 geen instrumenten aan die werden gewaardeerd aan reële waarde door de resultatenrekening.

	IAS 39 classificatie									Impact IFRS 9 op het eigen vermogen vanaf 01/01/2018				
	Schuldinstrumenten					Eigenvermogensinstrumenten			Provisies op toekomstige verplichtingen en gegeven garanties	Totaal	Ingehouden inkomsten		OCI reserve	
	Leningen en vorderingen	Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	Voor verkoop beschikbaar	Aangewezen reële waarde	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Voor verkoop beschikbaar	Aangewezen reële waarde	Aangehouden voor handelsdoeleinden			Bruto	Netto	Bruto	Netto
Financieel actief per 31/12/2017 (IAS 39)	28.704.074.945	651.172.929	10.686.242.453	0	0	131.912.069	2.157.057.436	0	0	42.330.459.832				
IFRS 9 reclassificatie - applicatie beginnend van 01/01/2018														
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	28.692.408.479	651.040.064	5.241.168.196	0	0	0	0	0	0	34.584.616.740				
Toegewezen door IAS 39	28.697.769.402	651.172.929	5.457.013.949	0	0	0	0	0	0	34.805.956.280				
Reclassificatie van de herwaarderingsreserve	2.645.491	0	-213.658.296	0	0	0	0	0	0	-211.012.804			-211.012.804	-157.471.073
Impact van het te verwachten kredietverlies model	-8.006.414	-132.864	-2.187.457	0	0	0	0	0	0	-10.326.736	-10.326.736	-7.731.033		
Omzetting van de bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Omzetting van de IBNR-provisie	6.555.202	0	0	0	0	0	0	0	0	6.555.202				
Opnemen van de ECL-herwaarderingsreserve	-14.561.617	-132.864	-2.187.457	0	0	0	0	0	0	-16.881.938				
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	0	5.112.584.668	0	0	94.632.602	0	0	0	5.207.217.270				
Toegewezen door IAS 39	0	0	5.112.584.668	0	0	94.632.602	0	0	0	5.207.217.270				
Reclassificatie van de herwaarderingsreserve	0	0	918.500	0	0	-1.712.840	0	0	0	-794.340			-794.340	-1.041.401
Impact van het te verwachten kredietverlies model	0	0	-918.500	0	0	1.712.840	0	0	0	794.340	794.340	1.041.401		
Omzetting van de bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	1.712.840	0	0	0	1.712.840				
Omzetting van de IBNR-provisie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Opnemen van de ECL-herwaarderingsreserve	0	0	-918.500	0	0	0	0	0	0	-918.500				
Verplichte financiële activa aan reële waarde via de winst- en verliesrekening	8.303.063	0	116.643.836	0	0	37.279.467	0	0	0	162.226.366				
Toegewezen door IAS 39	6.305.543	0	116.643.836	0	0	37.279.467	0	0	0	160.228.846				
Reclassificatie van de herwaarderingsreserve	2.373.804	0	-260.057	0	0	-8.098.606	0	0	0	-5.984.859			-5.984.859	-6.510.073
Reële waarde via de winst- en verliesrekening	-376.285	0	254.694	0	0	6.874.004	0	0	0	6.752.414	6.752.414	6.779.589		
Omzetting van de waardeverminderingen	0	0	5.363	0	0	1.224.602	0	0	0	1.229.965	1.229.965	1.228.624		
Aangewezen financiële activa aan reële waarde via de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	2.157.057.436	0	0	0	2.157.057.436				
Toegewezen door IAS 39	0	0	0	0	0	2.157.057.436	0	0	0	2.157.057.436				
Reclassificatie van de herwaarderingsreserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0	0
Reële waarde via de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Omzetting van de waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Financieel actief per 01/01/2018 (IFRS 9)	28.700.711.542	651.040.064	10.470.396.700	0	0	130.687.467	2.157.057.436	0	0	42.109.893.210				
Provisies per 01/01/2018 (IFRS 9)	0	0	0	0	0	0	0	0	-499.015	-499.015	-499.015	-374.261		
Impact van de ingehouden winsten											-2.049.032	944.320		
Impact van de herwaarderingsreserves													-217.792.003	-165.022.547

IFRS 17 Verzekeringscontracten

De datum waarop IFRS 17 in voege zal gaan werd met een jaar verlengd. In 2018 heeft de groep ingezet op de verdere stroomlijning van de Solvency II rapportering ter voorbereiding van de IFRS 17 implementatie.

Het feit dat de IFRS 9 en IFRS 17 niet op dezelfde datum in voege gaan, heeft gevolgen voor de opstelling van de IFRS balans en de P&L van de overkoepelende gemengde financiële holding BVg. Om het geheel zo transparant mogelijk te houden, heeft de Vennootschap beslist om IFRS 9 volledig toe te passen voor de verzekeraar.

2.3. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels

De Vennootschap heeft geen vergelijkende cijfers met toepassing van IFRS 9 opgemaakt voor 31/12/2017. Voor de gehanteerde waarderingsregels voor 31/12/2017 verwijzen we naar het jaarverslag van 2017 onder het hoofdstuk 2.3 'grondslagen voor financiële verslaggeving – waarderingsregels'.

Consolidatieprincipes

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de Vennootschap en zijn dochtervennootschappen begrepen. Dochtervennootschappen zijn die vennootschappen waarin de Vennootschap, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen met de bedoeling om voordelen uit deze activiteiten te verwerven (hierna omschreven als Zeggenschap).

Dochtervennootschappen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan de Vennootschap wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die Zeggenschap.

De dochtervennootschappen worden geconsolideerd via de methode van integrale consolidatie.

Deze methode houdt in dat de aandelen van de dochtervennootschap, in het bezit van de Vennootschap, in de balans van de Vennootschap worden vervangen door de activa en de passiva van deze dochtervennootschap.

Intercompanytransacties, saldi en resultaten uit transacties tussen vennootschappen van de Argenta Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de nettoactiva en resultaten van de geconsolideerde Dochtervennootschappen worden in de balans en de winst- en verliesrekening afzonderlijk weergegeven.

Deze minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de nettoactiva op de datum van verwerving. Na de datum van verwerving omvatten zij het op de datum van verwerving berekende bedrag en het minderheidsaandeel in de eigenvermogensmutaties sinds de datum van verwerving.

Vooraleer over te gaan tot de consolidatie van de individuele jaarrekeningen, werden de regels betreffende de waardering van de activa- en passivabestanddelen geharmoniseerd in functie van de waarderingsregels die gelden voor de Vennootschap.

Vermits alle vennootschappen die in de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap zijn opgenomen het boekjaar afsluiten op 31 december, wordt 31 december ook als afsluitingsdatum voor de consolidatie genomen.

Operationele segmenten

Operationele segmenten worden geïdentificeerd op basis van bestaande rapporteringen. Deze segmentering sluit hierbij aan op de interne rapportering en de in het verleden gehanteerde segmentering.

Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in euro, de functionele munt van alle entiteiten van de Argenta Groep. Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers op de datum van de transactie.

Op balansdatum worden de uitstaande saldi weergegeven in vreemde valuta, omgerekend tegen de slotkoers voor monetaire posten.

De niet-monetaire posten, die tegen historische kostprijs worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum.

Niet-monetaire posten, die tegen reële waarde worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Een financieel actief of financieel passief wordt in de balans opgenomen op het moment dat een contract voor het instrument afgesloten wordt.

Aan- en verkopen van alle financiële activa die volgens standaard marktconventies worden afgewikkeld (contantverrichtingen), worden bij de Vennootschap in de balans verwerkt op de afwikkelingsdatum.

Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen wanneer (a) er een in rechte afdwingbaar recht is om de opgenomen bedragen te salderen en (b) er het voornemen is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Activa worden opgenomen na aftrek van (in voorkomende gevallen) bijzondere waardeverminderingen.

Financiële activa en verplichtingen

Alle financiële activa en verplichtingen – inclusief afgeleide financiële instrumenten – worden opgenomen volgens de in IFRS voorziene classificaties.

Voor financiële activa bepaalt de IFRS 9-norm hoe de financiële instrumenten hierbij dienen gewaardeerd te worden. De waardering van financiële instrumenten hangt hierbij af van een aantal factoren namelijk

- 1) type financieel instrument (debt instruments, derivatives, equity instruments)
- 2) het Business Model (BM test)
- 3) de karakteristieken van de contractuele cash flows (SPPI test)
- 4) eventuele opties die kunnen worden toegepast.

Op basis van de combinatie van deze factoren wordt dan de classificatie en waardering van de financiële instrumenten bepaald.

Business modellen (BM)

In eerste instantie dienden voor de debt instrumenten de beoogde BM te worden vastgesteld. Er zijn hierbij twee grote categorieën voorzien namelijk

- het business model Hold To Collect (HTC) met als doel om financiële instrumenten aan te houden om de kasstromen te ontvangen.
- het business model Hold To Collect & Sell (HTC&S) met als doel om zowel financiële activa aan te houden om de kasstromen te ontvangen alsook deze (sporadisch) te verkopen.

De financiële instrumenten werden intern bij Argenta toegewezen tot specifieke portefeuilles die onder één van beide businessmodellen (BM) vallen. Indien de aangekochte financiële instrumenten niet onder één van beide BM valt, dienen ze aan FVPL (Fair Value through P&L) verwerkt te worden.

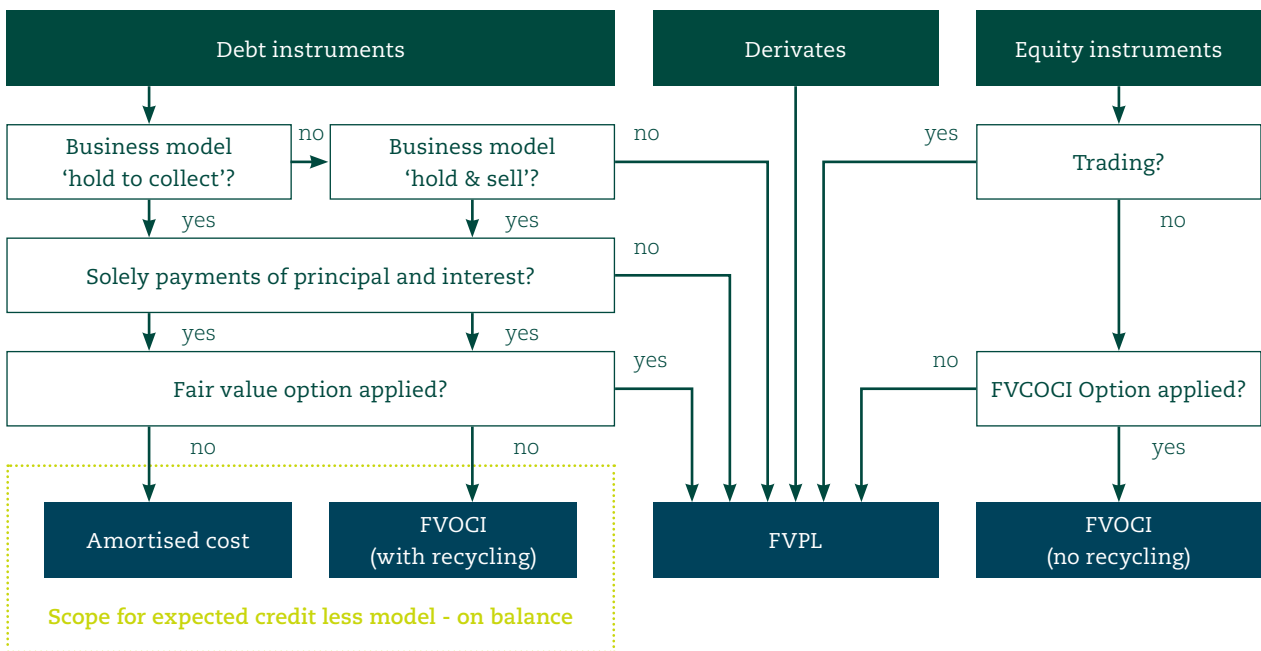
Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

Nadien wordt er – voor de bepaling van de classificatie en waardering - een SPPI test uitgevoerd om na te gaan of er enkel gewone interest- en kapitaal terugbetalingen gebeuren bij een financieel instrument. Is dit niet het geval dan zal het effect aan FVPL (Fair Value through P&L) verwerkt moeten worden.

Fair value optie

De instrumenten worden dus aan FVPL verwerkt indien er niet voldaan wordt aan de BM test en de SPPI test. In de andere gevallen kan Argenta ervoor kiezen om bepaalde financiële activa aan te duiden als tegen reële waarde veia resultaat (FVPL) gewaardeerd, indien er sprake is van een accounting mismatch. De derivaten voldoen niet aan de SPPI test en worden steeds gewaardeerd volgens FVPL.

In onderstaand overzicht is de combinatie van de factoren “type instrument” (debt instruments, derivaten en equity instrumenten), BM test, SPPI test en “mogelijke opties” schematisch voorgesteld.

Voor financiële activa is volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) financial assets at amortised cost (b) Financial assets at fair value through other comprehensive income en (c) financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (fair value through P&L).

(a) Financial assets at amortised cost

De financiële instrumenten (uitgezonderd de afgeleide financiële instrumenten en aandelen) die behoren tot een portefeuille met BM HTC en slagen voor de SPPI test worden aan “amortised cost” gewaardeerd.

Deze activa worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Waar nodig worden er bijzondere waardeverminderingen aangelegd voor deze instrumenten (zie paragraaf 10).

(b) Financial assets at fair value through other comprehensive income (FVOCI)

De financiële instrumenten (uitgezonderd de afgeleide instrumenten en aandelen) die behoren tot een portefeuille met BM HTC&S en slagen voor de SPPI test worden aan FVOCI gewaardeerd.

Deze activa worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa.

Voor de beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten wordt het verschil tussen de verwervingsprijs en de terugbetalingswaarde op basis van de effectieve rentemethode pro rata temporis over de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van deze effecten.

De schommelingen van de reële waarde van deze effecten, die op een aparte lijn van het eigen vermogen worden opgenomen, worden bekomen door de wijziging te berekenen tussen (a) hun verwervingsprijs, vermeerderd of verminderd met het gedeelte van het bovenvermelde verschil dat in resultaat wordt genomen en (b) de reële waarde.

Waar nodig worden er bijzondere waardeverminderingen aangelegd voor deze instrumenten (zie paragraaf 10).

Aandelen die niet behoren tot een tradingportefeuille en waarvoor de FVOCI-optie wordt uitgeoefend worden eveneens aan FVOCI gewaardeerd. Het verschil ten opzichte van voorgaande categorie is dat er “no recycling” is van de gerealiseerde waarden. Gerealiseerde winsten en verliezen worden opgenomen uit OCI overgeboekt naar ingehouden winsten.

Er dienen geen waardeverminderingen aangelegd te worden voor deze aandelen maar tegelijkertijd zullen gerealiseerde min- en meerwaarden niet meer via de P&L verwerkt kunnen worden. Deze worden rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt.

(c) Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (fair value through P&L – FVPL) omvatten:

- financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (Financial assets held for trading), inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkinginstrumenten werden aangeduid
- financiële activa die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Hierbij is er nog een onderscheid tussen de “Non-trading Financial assets mandatorily at fair value through profit or loss” en de “Financial assets designated at fair value through profit or loss”.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een positieve reële waarde worden bij Aspa beschouwd als activa gehouden voor handelsdoeleinden tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkinginstrumenten.

Voor financiële verplichtingen is volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (b) overige financiële verplichtingen (at amortised cost).

Deze IFRS indeling bepaalt de waardering en de opname van de resultaten als volgt:

(a) financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:

- financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkinginstrumenten werden aangeduid
- financiële verplichtingen die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een negatieve reële waarde worden bij Aspa beschouwd als verplichtingen gehouden voor handelsdoeleinden tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkinginstrumenten.

- (b) Overige financiële verplichtingen: dit zijn alle andere niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder vorige categorie vielen.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en van vastrentende effecten geclassificeerd bij de financiële activa at fair value through Other Comprehensive Income worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen (met inbegrip van betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet alsook transactiekosten en alle overige premies en kortingen) tijdens de verwachte looptijd van het schuldinstrument of, indien meer geschikt, over een kortere looptijd, nauwkeurig verdisconteert om tot de nettoboekwaarde van het actief of de verplichting op de balans te komen.

De methode gebruikt om dienstgerelateerde commissiebatens en -lasten te verantwoorden, hangt af van de aard van de dienst. Commissies die behandeld worden als een bijkomend onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord onder de nettorentebaten. Betaalde en ontvangen commissies waarvan de onderliggende transactie wordt voltooid, worden verantwoord bij de commissiebatens en -lasten.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De 'geldmiddelen', zoals gebruikt bij het kasstroomoverzicht, omvatten contanten en direct opvraagbare deposito's. 'Kasequivalenten' zijn kortlopende, uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag bekend is en die geen materieel risico van waardeverandering in zich dragen.

Materiële activa

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs (zijnde de aanschaffingswaarde inclusief direct toewijsbare kosten van aanschaffing), verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingspercentages zijn bepaald op basis van de verwachte economische levensduur en worden toegepast zodra de activa gebruiksklaar zijn.

Bij verkoop van materiële vaste activa worden gerealiseerde winsten of verliezen onmiddellijk in het resultaat van het boekjaar opgenomen.

Terreinen en gebouwen

De aankoopprijs en aankoopkosten van gronden worden niet afgeschreven, noch bij een onbebouwd, noch bij een bebouwd perceel. Bij de aankoop van een bebouwd onroerend goed wordt de waarde van de grond en van het gebouw bepaald en worden de transactiekosten proportioneel verdeeld over de grond en het gebouw.

De gebouwwaarde wordt afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van de gebouwen, d.w.z. a rato van 3% per jaar op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verbouwingskosten worden aan 10% per jaar afgeschreven op pro rata basis. De aankoopprijs en aankoopkosten van de inrichting van gehuurde gebouwen worden afgeschreven over de duur van het huurcontract.

IT-materiaal

De aankoopprijs en aankoopkosten van hardware worden aan 33,33% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)

De aankoopprijs en aankoopkosten van meubilair en materieel worden aan 10% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van rollend materieel worden aan 25% per jaar afgeschreven op *pro rata* basis.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging of beide te realiseren. De waarderingsregels van materiële vaste activa worden ook toegepast voor de vastgoedbeleggingen (toepassing kostprijsmodel).

Goodwill en immateriële activa

Goodwill

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Het wordt opgenomen als een immaterieel vast actief en gewaardeerd tegen kostprijs min eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm. Het wordt opgenomen tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Verworven software wordt – als de voorwaarden tot activering zijn vervuld - aan aanschaffingswaarde opgenomen onder de immateriële activa. De aankoopprijs en aankoopkosten worden, vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik, lineair afgeschreven.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software worden aan 20% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Andere immateriële activa worden aan 10% per jaar afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De Vennootschap onderzoekt al zijn activa, uitgezonderd de activa aan reële waarde door winst of verlies, op elke balansdatum op indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de wijziging van de lopende verslagperiode wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Als in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa andere dan goodwill of eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, dan wordt het bedrag tegen geboekt via de winst- en verliesrekening.

Financiële activa

Voor een actief zal een op individuele basis bepaalde bijzondere waardevermindering worden aangelegd indien de achterstand (in rente en/of kapitaal) 90 dagen of meer bedraagt of de terugbetaling onwaarschijnlijk is. Deze activa dienen hierbij dan direct voor de totale exposure naar stage 3 (non performing) getransfereerd te worden en krijgen de status "default". De bijzondere waardevermindering houdt rekening met de verwachte de realiseerbare waarde.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- de reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs;
- de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief;
- op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Objectieve indicatoren die de Vennootschap gebruikt om het aanleggen van een voorziening af te wegen omvatten ondermeer significante financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur; achterstallige betalingen; de waarschijnlijkheid dat de emittent/debiteur een faillissement of financiële herstructurering boven het hoofd hangt, heronderhandeling van de voorwaarden van het actief door financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur inclusief eventuele toegevingen, het verdwijnen van een actieve markt voor een financieel actief als gevolg van financiële moeilijkheden, wijziging van de kredietrating en waarneembare data die de toekomstige cash-flows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Bij evolutie naar de status default zal geval per geval beoordeeld worden of een waardevermindering wordt aangelegd. Een waardevermindering zal overwogen worden indien uit de objectieve gegevens blijkt dat één of meer gebeurtenissen waarschijnlijk de toekomstige cash-flows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Hierbij houdt men naast bovenstaande indicatoren o.a. ook rekening met andere marktinformatie over de liquiditeit en solvabiliteit van de emittent/debiteur en trends voor gelijkaardige financiële activa; en lokale economische trends en voorwaarden.

■ Leningen en vorderingen – individuele waardeverminderingen

Specifieke waarderingsregels voor hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling

De status default wordt toegekend wanneer ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf wanneer er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro ofwel als op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (*unlikely to pay*).

De lijst van de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt maandelijks opgemaakt.

Voor alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt de noodzakelijke informatie voor waardering verzameld. Het nog openstaande gedeelte wordt verminderd met de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand bij hypotheekleningen en/of de gedwongen verkoopwaarde van roerende goederen, onder andere in pand gegeven effecten, rekeningen, levensverzekeringen (tak 23) en fondsen.

Voor de in Nederland verstrekte hypotheekleningen wordt bij de berekening van de waardering het volgende in rekening gebracht: de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand; de afkoopwaarde van de levensverzekering; de waarde van de beleggersrekening; de totale waarde per einde maand van het bouwdepot; de totale waarde per einde maand van het spaardepot.

Indien een in Nederland verstrekte hypotheeklening is afgesloten met een NHG-garantie, houdt men bij de berekening van de waardering van deze lening rekening met de annuïtaire daling van de NHG en met een 10% eigen verlies voor de kredieten afgesloten vanaf 2014.

Indien de waardering zoals hierboven beschreven leidt tot een resterende schuld, zal een bijzondere waardevermindering worden geboekt ten bedrage van de resterende schuld.

Als de in Nederland verstrekte hypotheeklening NHG geniet, zal de waardevermindering maximum het bedrag van de annuïtaire daling van de garantie bedragen, desgevallend rekening houdend met een 10% eigen verlies.

Alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default worden elke maand volledig automatisch gewaardeerd. Dit kan aanleiding geven tot een waardecorrectie in min of in meer.

Alle ten laste gelegde interesten, boetes en kosten worden in het resultaat opgenomen, aangezien de individuele waardecorrectie hier rekening mee houdt.

Als vastgesteld wordt dat de hypotheeklening, het investeringskrediet of de verkoop of lening op afbetaling oninbaar is, wordt de bijzondere waardevermindering besteed.

Een lening is oninbaar als aan de volgende voorwaarden is voldaan: (a) alle mogelijke procedures werden gevoerd en/of de procedurekosten die moeten gemaakt worden, wegen niet op tegen de eventuele baten die kunnen gerecupereerd worden, alle waarborgen werden uitgewonnen en/of de procedurekosten tot uitwinning van de waarborg zijn in disproportie tot de mogelijke baten; (b) op basis van de beschikbare gegevens zijn er geen verhaalmogelijkheden meer ten opzichte van de kredietnemers en wordt geen grotere recuperatie meer verwacht in de toekomst; (c) na uitwinning van de waarborgen, garanderen de inkomende betalingen (zowel betalingsregelingen en/of stortingen uit loonoverdracht of andere beslagen) geen volledige terugbetaling van de schuldvordering op korte termijn (< 1 jaar).

De bovenstaande regels moeten niet cumulatief voldaan zijn, maar kunnen elk op zich een motivatie zijn om de lening als oninbaar te beschouwen.

Specifieke waarderingsregels voor niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op giro, golden, internet en makelaarsrekeningen.

Niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op rekeningen in default zijn ofwel vorderingen waar er een ononderbroken overschrijding is gedurende drie maanden ofwel vorderingen waarvan op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (unlikely to pay).

De indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een status default zijn dezelfde als bij de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

De bepalingen met betrekking tot de waardering, het aanleggen van bijzondere waardeverminderingen, de periodiciteit, opname in winst- en verliesrekening van interesten, boetes en kosten, en de besteding zijn dezelfde als bij de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

■ Leningen en vorderingen – verwachte kredietverliezen

Naast de individuele bijzondere waardeverminderingen worden er ook verwachte kredietverliezen in de vorm van een stage 1 en stage 2 impairment bedragen aangelegd.

De stage 1 en stage 2 waardeverminderingen worden ook aangelegd voor al beleggingsportefeuilles en kredietportefeuilles die niet aan marktwaarde via de resultatenrekening verwerkt worden.

Het betreft hier in IFRS 9 een “forward looking expected loss model” met een stage allocatie die gebaseerd zal zijn op een “significant increase” in credit risk (SICR) ten opzichte van de initiële opname van het financieel instrument.

Er zijn hierbij drie stages van impairment:

- stage 1 ‘performing’ : no significant increase => Expected Credit Loss (ECL) based on 12 month PD (probability of default)
- stage 2 ‘underperforming’ : significant increase => ECL based on LT (life time) PD
- stage 3 ‘non-performing’ : significant increase => individuele berekeningen (zoals opgenomen onder punt 10.1.2)

De individuele impairments komen overeen met de IFRS 9 stage 3-berekeningen.

Bij de *forward looking expected credit loss*-bepaling worden ondermeer de projecties van de meest relevante macro-economische variabelen meegenomen. Bij de bepaling van de significante toename van kredietrisico worden zowel kwantitatieve en kwalitatieve triggers meegenomen. Meer informatie is opgenomen onder 5.3.

■ Toekomstige verplichtingen en gegeven garanties – verwachte kredietverliezen

Voor de toekomstige verplichtingen en gegeven garanties worden tevens verwachte kredietverliezen in de vorm van een stage 1 en stage 2 impairment bedragen aangelegd. De gehanteerde methodologie is gelijkaardig aan deze voor Leningen en vorderingen. Meer informatie is opgenomen onder 5.3.

Overige activa

Voor niet-financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald als de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde.

De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme (*at arm's length*) transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten.

De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zal voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het einde van zijn gebruiksduur.

Jaarlijkse impairment test goodwill

Goodwill wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen. Die worden aangelegd als de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten en opties. Een dergelijk financieel instrument heeft een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende variabelen, vergt weinig of geen nettoaanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld. Zij worden geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkingsderivaten.

De Bankpool maakt gebruik van afdekkingstransacties (effectieve afdekkingsderivaten) als aan alle daartoe vereiste voorwaarden is voldaan (volgens de vereisten van afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU).

Die voorwaarden zijn: de aanwezigheid van formele documentatie van de afdekkingsrelatie aan het begin van de afdekking; de verwachting dat de afdekking effectief zal zijn; de mogelijkheid om de afdekkingseffectiviteit op betrouwbare manier te meten en de continue meting tijdens de gerapporteerde periode waarin de afdekking als effectief kan worden bestempeld.

Bij **reëlewaardeafdekkingen** worden de derivaten ter afdekking van het risico gewaardeerd tegen reële waarde en worden de afgedekte posities aangepast voor de wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte waarbij al deze schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De geproportioneerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de renteopbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. De administratieve verwerking als afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties of als het afdekkingsinstrument vervalt of wordt verkocht.

In dat geval wordt het herwaarderingsresultaat van de afgedekte positie (in het geval van vastrentende financiële instrumenten) in het resultaat van het boekjaar opgenomen tot eindvervaldag op basis van de effectieve rentevoet of bij realisatie van de afgedekte positie.

Reëlewaardeafdekkingstransacties **ter afdekking van het renterisico** van een portefeuille past de Vennootschap toe om het renterisico van een portefeuille leningen af te dekken met renteswaps. De renteswaps worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte bedrag worden als een aparte post bij de activa opgenomen in de balans.

De Vennootschap past de carve-outversie van IAS 39 toe, zodat er geen ineffectiviteit ontstaat als gevolg van vervroegde terugbetalingen die afwijken van de verwachtingen, zolang er sprake is van een onderhedging. In geval van een niet-effectieve afdekking zal de cumulatieve reëlewaardeschommeling van het afgedekte bedrag worden geamortiseerd in

de winst- en verliesrekening, en wel over de resterende levensduur van de afgedekte activa, of onmiddellijk worden weggeboekt uit de balans als de ineffectiviteit is ontstaan als gevolg van het feit dat de betreffende leningen niet langer worden erkend.

Bij **kasstroomafdekkingen** worden de derivaten ter afdekking van de risico's gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde toe te wijzen aan het effectieve deel van de afdekking worden opgenomen in een aparte post van het eigen vermogen. De geprorateerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de rente-opbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. Het niet-effectieve deel van de afdekking wordt opgenomen in het resultaat van het boekjaar. De afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties. In dat geval worden de derivaten beschouwd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden en als zodanig gewaardeerd.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden op de balans opgenomen tegen reële waarde op de transactiedatum. Nadien worden ze gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de schommelingen van de reële waarde in het resultaat van het boekjaar worden opgenomen.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden met een positieve reële waarde komen op de actiefzijde van de balans, die met een negatieve reële waarde op de verplichtingszijde.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen/betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringsdatum.

De Vennootschap gebruikt de volgende hiërarchie voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten: eerst genoteerde prijzen in een actieve markt, daarna het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Als er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Deze waarderingstechnieken maken zoveel mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals risicomarges en inschattingen van toekomstige kasstromen.

De reële waarde van in het bijzonder de leningen en vorderingen wordt bekomen via de techniek van de contante waardeberekening, waarbij de toekomstige kasstromen worden verdisconteerd aan de 'swapcurve' plus een *spread*, die stelselmatig wordt herbekeken.

In het zeldzame geval waar het niet mogelijk is om de reële waarde van een niet-genoteerd eigenvermogensinstrument betrouwbaar te bepalen, wordt het tegen kostprijs opgenomen.

Bij eerste opname is de reële waarde van een financieel instrument de transactieprijs, tenzij de reële waarde blijkt uit waarneembare recente markttransacties van hetzelfde instrument, of wordt ze gebaseerd op waarderingstechnieken waarvan de variabelen alleen uit gegevens bestaan afkomstig uit waarneembare markten.

Leaseovereenkomsten

De Vennootschap sluit enkel operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van materieel, wagens en gebouwen. Betalingen als gevolg van dergelijke leasetransacties worden op een lineaire basis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Provisies en commissies

De ontvangen en betaalde provisie worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens het toerekeningsbeginsel.

Terugkoopovereenkomsten

Effecten die onder een terugkoopovereenkomst (repo) vallen, blijven in de balans opgenomen. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa is begrepen in schulden aan banken of schulden aan klanten, afhankelijk van de tegenpartij.

Effectiseringen

De effectiseringen kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV's) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten. Een SPV geeft effectentranches uit ten behoeve van de financiering van de aankoop van de activa.

De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord wanneer de Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen.

De bijdragen van de Vennootschap aan toegezegde bijdrageregelingen voor pensioenen worden in de winst- en verliesrekening als last opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsrechten

Personeelsrechten omtrent jaarlijks toegezegde vakantiedagen en op grond van langdurige diensttijd verdiende vakantiedagen worden boekhoudkundig verwerkt in het jaar waarop deze dagen gebaseerd zijn.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de balans (1) als er een verplichting bestaat op de balansdatum, als gevolg van een gebeurtenis in het verleden; (2) als een uitstroom van middelen waarschijnlijk is en (3) als een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting van de op afsluitingsdatum gedane uitgaven, die vereist zullen zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis.

Belastingen op het resultaat

De belastingen op het resultaat van het boekjaar betreffen de effectieve belastingen en de uitgestelde belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de Vennootschap actief is.

De effectieve belastingen omvatten deze die verschuldigd zijn op het belastbare inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op de balansdatum, en elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen worden berekend op tijdelijke belastbare verschillen die bestaan tussen enerzijds de fiscale waarde van de activa en verplichtingen en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening.

Deze belastingen worden berekend aan de hand van de belastingvoeten die geldig zullen zijn op het moment van realisatie van de activa of verplichtingen waarop ze betrekking hebben.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen geboekt als er waarschijnlijk voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit.

Productclassificatie van verzekeringsproducten

Een verzekeringsproduct wordt onder IFRS als een verzekeringscontract geklasseerd wanneer een partij (de verzekeringsonderneming) een significant verzekeringsrisico aanvaardt van een andere partij (de polishouder) door ermee akkoord te gaan de polishouder te vergoeden als die wordt getroffen door een welbepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis (de verzekerde gebeurtenis). Herverzekeringscontracten vallen hier ook onder. Deze contracten worden gewaardeerd in overeenstemming met de hieronder opgenomen bepalingen 'Technische voorzieningen voor (her) verzekeringscontracten.

De regels voor *deposit accounting* gelden voor verzekeringsproducten zonder discretionaire winstdeling en voor de depositocomponent van tak 23-verzekeringsproducten. Dat betekent dat de depositocomponent (toepassing van IAS 39) en de verzekeringscomponent apart worden gewaardeerd. Via *deposit accounting* wordt het deel van de premies dat gerelateerd is aan de depositocomponent – net als de resulterende boeking van de verplichting – niet opgenomen in het resultaat.

Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten

IFRS 4 stelt een onderneming in staat (her)verzekeringscontracten te boeken volgens de lokale boekhoudnormen als ze als dusdanig worden bestempeld onder IFRS 4. Daarom heeft de Vennootschap ervoor gekozen de lokale grondslagen van financiële verslaggeving te gebruiken voor het waarderen van de technische voorzieningen die vallen onder IFRS 4 en de beleggingscontracten vallen onder contracten met discretionaire deelnemingskenmerken. Enkel de in IFRS aanvaarde reserves worden hierbij behouden.

De mogelijkheid om *shadow accounting* toe te passen, zoals voorzien onder IFRS 4 (Fase 1) werd door de vennootschap niet weerhouden.

Voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt op dagbasis berekend op basis van de netto premies. De voorziening voor lopende risico's wordt periodiek berekend aan de hand van een toereikendheidstoets.

Voorzieningen voor levensverzekeringen

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes (*universal life-techniek*) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke afzonderlijke overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Hierop worden geldstortingen (*cash-in-flows*) bijgeboekt en geldonttrekkingen (*cash-out-flows*) afgeboekt. *Cash-in-flows* zijn bijvoorbeeld premiestortingen door de verzekeringsnemer. *Cash-out-flows* zijn bijvoorbeeld einde termijnen en betalingen ten gevolge van het voordoen van de verzekerde risico's.

De tegoeden op de verzekeringsrekening (ook reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in één of meerdere beleggingsvormen en genereren op die manier een noodzakelijk rendement.

De reserves worden op een generieke manier berekend voor alle onderschreven risico's (overlijden alle oorzaken, premievrijstelling arbeidsongeschiktheid) zodat er structureel bovenop de door de verzekeringsnemer opvraagbare reserves ook risicoreserves worden aangelegd.

Als aanvulling wordt er conform de wettelijke bepalingen een aanvullende voorziening aangelegd.

Voorzieningen schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden op individuele basis bepaald door de schadebeheerder in functie van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer een schadevergoeding de uitkering van een periodieke betaling betreft, wordt de voorziening berekend als de actuele waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Verder worden er IBN(E)R-voorzieningen en voorzieningen voor interne schaderegelingskosten aangelegd op basis van een gevalideerde systematiek.

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's worden aangelegd conform het winstdeelnamenplan van de onderneming en de wettelijke bepalingen dienaangaande.

Voorzieningen gezondheid

De voorziening voor gezondheid (vergrijzingreserve) wordt op individuele basis bepaald door de verantwoordelijke afdeling. Op basis van de reële portefeuillietoestand van het af te sluiten boekjaar, die een reële verdeling weergeeft over de diverse leeftijden, geslachten en type contract, wordt berekend wat de verwachte toekomstige uitkeringen en premieinkomsten kunnen zijn, rekening houdend met bepaalde hypothesen.

Toereikendheidstoets

Er wordt aan het einde van elke verslagperiode een toereikendheidstoets ('Liability Adequacy Test', of kortweg LAT) uitgevoerd om na te gaan of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen ontoereikend zijn, dan wordt het tekort integraal in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De tegoeden van herverzekeraars worden als actief in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn dat mogelijk niet alle bedragen uit hoofde van het herverzekeringscontract zullen ontvangen worden, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verminderd en wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

Aandelenkapitaal

Er worden geen aandelen ingekocht door de Vennootschap.

Samengestelde financiële instrumenten

Componenten van samengestelde financiële instrumenten (delen van verplichtingen en van het eigen vermogen) worden opgenomen in de respectievelijke rubrieken van de balans.

Andere eigenvermogenscomponenten

Andere elementen die in het eigen vermogen worden opgenomen hebben onder meer betrekking op de tegen reële waarde gewaardeerde instrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat.

3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De Vennootschap is de consoliderende vennootschap en 86,55 % van haar aandelen zijn in het bezit van Investar en 13,45% in het bezit van ArgenCo.

Het IFRS eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders per 31 december 2018 bedraagt 2.684.890.105 euro ten opzichte van 2.757.685.453 euro per 31 december 2017.

Overzicht samenstelling IFRS eigen vermogen	31/12/2017	31/12/2018
Volstort kapitaal	663.393.900	679.071.000
Uitgiftepremie	298.935.900	336.140.794
Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa	286.752.196	0
Herwaarderingsreserve voor schuldinstrumenten aan reële waarde	0	42.210.811
Herwaarderingsreserve eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde	0	17.095.880
Actuariële resultaten op verplichtingen onder de toegezegde pensioenregeling	-1.415.774	92.558
Reserves	1.327.502.852	1.444.009.576
Resultaten lopende jaar	193.445.301	174.419.943
Kasstroomafdekking	-10.941.002	-8.150.457
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.757.673.371	2.684.890.105
Minderheidsbelangen	12.082	55.703
	2.757.685.453	2.684.945.808

Na toepassing van IFRS 9 daalde het IFRS eigen vermogen per 01/01/2018 tot 2.593.607.225 euro. De daling van het eigen vermogen in 2018 is de resultante van meerdere elementen. Er is een stijging van het eigen vermogen als gevolg van onder meer de toevoeging van de winst van het boekjaar van 174,4 miljoen euro, een beperkte daling ten gevolge van de uitbetaling in cash van een deel van het keuzedividend dat via de winstverdeling werd uitgekeerd en een aanzienlijke daling van de 'herwaarderingsmeerwaarde' van financiële instrumenten.

De elementen van het IFRS eigen vermogen worden in de onderstaande tekst verder beschreven.

Volstort kapitaal

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 6.790.710 aandelen bedraagt 679.071.000 euro (663.393.900 euro per 31 december 2017). In 2018 vond er een kapitaalverhoging plaats naar aanleiding van de uitkering van keuzedividend.

Kapitaalverhogingen bij de Vennootschap

Op 14 juni 2017 hebben Investar en ArgenCo een kapitaalverhoging van de Vennootschap onderschreven via een inbreng in natura van een deel van de vordering die zij hadden op de Vennootschap uit hoofde van een keuzedividend.

Investar heeft 14.182.600 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde ook een uitgiftepremie van 31.669.746 euro. ArgenCo heeft 3.093.500 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde een uitgiftepremie van 6.907.785 euro.

Als gevolg van deze kapitaalverhoging werd het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap verhoogd van 646.117.800 euro naar 663.393.900 euro. Daarbij werden 141.826 nieuwe aandelen gecreëerd voor Investar en 30.935 nieuwe aandelen voor ArgenCo.

In totaal – maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies samen – was er hierdoor een verhoging van het eigen vermogen van de Vennootschap van 55.853.631 euro.

Op 13 juni 2018 hebben Investar en ArgenCo een kapitaalverhoging van de Vennootschap onderschreven via een inbreng in natura van een deel van de vordering die zij hadden op de Vennootschap uit hoofde van een keuzedividend.

Investar heeft 12.604.500 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde ook een uitgiftepremie van 29.912.999 euro. ArgenCo heeft 3.072.600 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde een uitgiftepremie van 7.291.894 euro.

Als gevolg van deze kapitaalverhoging werd het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap verhoogd van 663.393.900 euro naar 679.071.000 euro. Daarbij werden 126.045 nieuwe aandelen gecreëerd voor Investar en 30.726 nieuwe aandelen voor ArgenCo.

In totaal – maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies samen – was er hierdoor een verhoging van het eigen vermogen van de Vennootschap van 52.881.994 euro.

Kapitaalverhogingen bij de Argenta Groep

Op 13 december 2017 heeft de Vennootschap een kapitaalverhoging van Argenta Spaarbank onderschreven via de inbreng in natura van 54.071.680 euro. Het maatschappelijk kapitaal van Argenta Spaarbank werd verhoogd, zonder uitgifte van nieuwe aandelen, om het te brengen van 661.875.400 euro op 715.947.400 euro. Investar heeft de rest van het kapitaal onderschreven ten bedrage van 320 euro.

Op 28 november 2018 heeft de Vennootschap een kapitaalverhoging van Argenta Spaarbank onderschreven via de inbreng in natura van 54.071.680 euro. Het maatschappelijk kapitaal van Argenta Spaarbank werd verhoogd, zonder uitgifte van nieuwe aandelen, om het te brengen van 715.947.400 euro naar 770.019.400 euro. Investar heeft de rest van het kapitaal onderschreven ten bedrage van 320 euro.

Verwerving van eigen aandelen

Noch de Vennootschap, noch een rechtstreekse dochtervennootschap, noch een persoon handelend in eigen naam maar voor rekening van de Vennootschap of de rechtstreekse dochtervennootschap heeft tijdens het boekjaar 2017 of 2018 aandelen van de Vennootschap verworven.

Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa Herwaarderingsmeerwaarde financiële instrumenten aan reële waarde

Bij de implementatie van de IFRS 9-norm werd een nieuwe indeling geïntroduceerd inzake de financiële instrumenten. De rubricering “voor verkoop beschikbare activa” werd vervangen door andere classificaties. De ‘voor verkoop beschikbare activa’ en vanaf 1 januari 2018 de “financiële instrumenten aan reële waarde” worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet, met uitzondering van de eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd en gerealiseerde resultaten rechtstreeks worden overgedragen aan de ingehouden winsten.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post ‘herwaarderingsreserve’. Deze reserve (die ontstaat na verrekening van latente belastingen en overboeking van de latente waarde die gebruikt worden in het kader van micro hedges) evolueerde van 286,7 miljoen euro per 31 december 2017 naar 59,3 miljoen euro per 31 december 2018.

	31/12/2017	IFRS 9 impact	01/01/2018	delta naar P&L	bijkomende delta	delta belastingen	31/12/2018
Totale latente meer- en minwaarden schuldinstrumenten	415.558.716	-213.011.657	202.547.059	-4.772.238	-81.524.022	0	116.250.799
Latente waarde opgenomen in het kader van de micro hedges	-65.571.900	0	-65.571.900	0	5.636.760	0	-59.935.140
Totale latente belastingen op de schuldinstrumenten	-89.077.801	-54.036.002	-35.041.799	0	0	20.937.047	-14.104.752
Latente meer- en minwaarden op eigenvermogens- instrumenten	31.237.361	9.799.642	21.437.719	0	-1.912.924	0	19.524.795
Latente belastingen op waardering eigenvermogens- instrumenten	-1.629.069	-11.721	-1.640.790	0	0	-788.024	-2.428.814
Latente minderwaarde geherclassificeerde activa	-5.019.296	5.019.296	0	0	0	0	0
Latente belastingen op geherclassificeerde activa	1.254.824	-1.254.824	0	0	0	0	0
Totaal herwaar- deringsreserve	286.752.835	165.022.546	121.730.289	-4.772.238	-77.800.186	20.149.023	59.306.888

Door de implementatie van de IFRS 9-norm (zie kolom IFRS 9 impact) daalden de herwaarderingsmeerwaarden met 165 miljoen euro. Deze daling werd verwerkt in de openingsbalans van 1 januari 2018.

In totaal werd er in boekjaar 2018 voor 4,7 miljoen euro resultaat gerealiseerd van de latente waarden van de financiële instrumenten aan marktwaarde in het eigen vermogen.

Bij een verder toelichting is meer informatie te vinden in verband met de verwerking van de latente waarde die opgenomen werd in het kader van de *micro hedges*. Het betreft hier de cumulatieve waardeaanpassingen in het kader van reële waardeafdekkingen.

Kasstroomafdekking

De Vennootschap heeft één renteswap afgesloten die in het kader van *hedge accounting* als *cash flow hedge* verwerkt wordt. Door deze werkwijze komt het effectieve gedeelte van de wijzigingen in marktwaarde van de swap (na verrekening van belastingen) op een aparte lijn van het eigen vermogen. Hieronder is de clean price, de latente belastingvordering en het totaal in het OCI van het eigen vermogen terug te vinden.

	31/12/2017	delta in 2018	31/12/2018
Clean price swap cash flow hedge	-14.588.089	4.335.880	-10.252.209
Latente Belastingvordering	3.647.022	-1.545.319	2.101.703
Totaal OCI cash flow hedge	-10.941.067	2.790.561	-8.150.506

Bij de toelichting over de derivaten wordt deze *cash flow hedge* uitgebreider beschreven.

Reserves

In de post reserves van 1.444.009.576 euro per 31 december 2018 bevinden zich de statutaire reserves van de Vennootschap, alsook de consolidatiereserves van de geconsolideerde bank- en verzekeringspool.

Baten uit het lopende boekjaar

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg 174.419.943 euro per 31 december 2018 ten opzichte van 193.445.301 euro per 31 december 2017.

Dividendvoorstel voor het boekjaar

In 2017 werd via de winstverdeling aan de aandeelhouders een keuzedividend uitgekeerd van 11,74 per aandeel (77.882.444 euro in totaliteit). Hierop volgend vond er een kapitaalverhoging plaats bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door aandeelhouders Investar en ArgenCo.

Zoals vorig jaar zal er voorgesteld worden om via de winstverdeling een keuzedividend van 11,74 euro per aandeel uit te keren (79.722.935 euro in totaliteit).

4. Minderheidsbelangen

In de globale structuur heeft BVg 99,9% van Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties in zijn bezit. Eén aandeel van deze entiteiten en alle dochterentiteiten van de verzekering- en bankpool zit bij Investar.

In 2017 was er 12.082 euro toewijsbaar aan het minderheidsbelangen in het eigen vermogen en in 2018 55.703 euro.

De grote wijziging in de minderheidsbelangen bij de Vennootschap heeft betrekking op de aandelen van de vennootschap Arvestar die niet in haar bezit zijn. Deze aandelen van Arvestar zijn in het bezit van Degroof Petercam.

De herwaarderingsmeerwaarde voor schuldinstrumenten en eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde toewijsbaar aan de minderheidsbelangen bedroeg 0 euro op het einde van 2018 vermits de dochterentiteiten van de Vennootschap geen eigen effectenportefeuille meer hebben.

Er zijn ook geen minderheidsbelangen bij de 'andere elementen van het totaalresultaat' vermits AAM en Arvestar geen effectenportefeuille en geen afgeleide instrumenten hebben.

5. Risicobeheer

Inleiding

De Vennootschap is actief als bank-verzekeraar en vermogensbeheerder en is hierdoor blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer van de Vennootschap maakt hierbij een onderscheid tussen kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, onderschrijvingsrisico's en niet financiële risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende het risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de geïdentificeerde risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst. Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend aangepast en geactualiseerd op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van de Vennootschap.

Een professioneel en omvattend risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame groei. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: klanten, investeerders, kantoorhouders, toezichthouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

Het risicobeheerssysteem

Het risicobeheerssysteem van de Vennootschap is gebaseerd op:

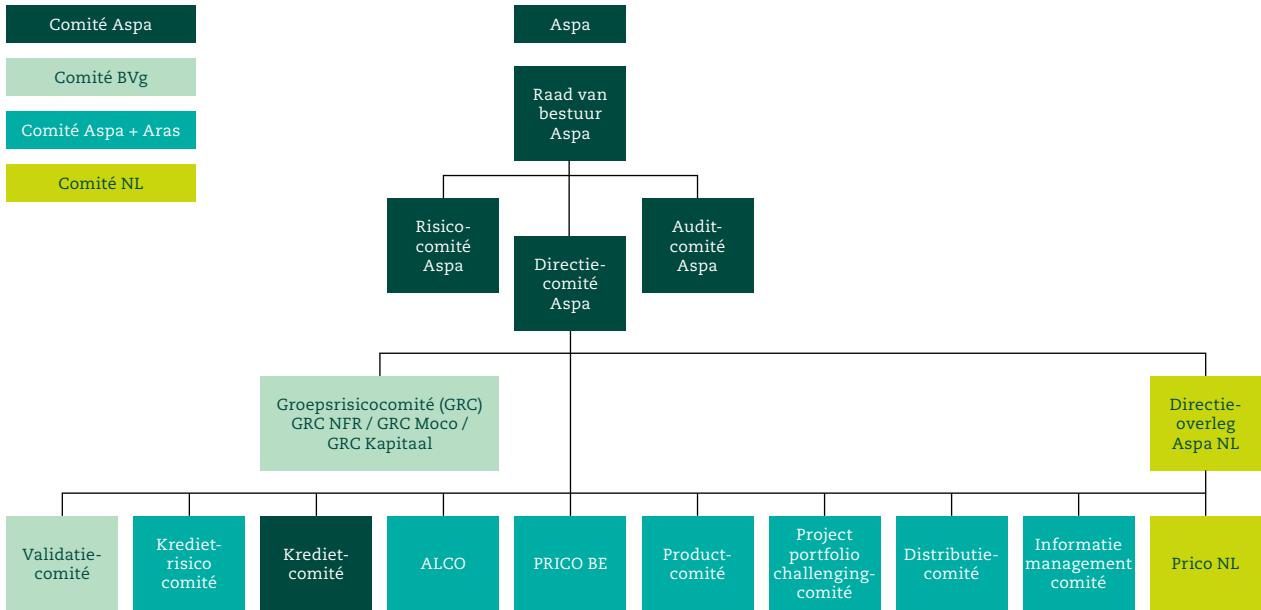
- Een risicobeheersstrategie die in overeenstemming is met de algemene bedrijfsstrategie van de Vennootschap. De doelstellingen en grondbeginselen van die strategie, de goedgekeurde risicotolerantie limieten en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen alle activiteiten van de Vennootschap zijn vastgelegd in beleidsdocumenten.
- Regels voor het besluitvormingsproces en risicobeleid.
- Beleidslijnen die de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld, effectief omschrijven en indelen per categorie, en die voor elke risicocategorie de goedgekeurde risicotolerantie limieten vermelden. Deze beleidslijnen implementeren de risicostrategie van de Vennootschap, voorzien in controlemechanismen en houden rekening met de aard en de reikwijdte van de bedrijfsactiviteiten, evenals met de daaraan verbonden risico's.
- Rapporteringsprocedures en -processen die garanderen dat de informatie over de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld, actief worden gecontroleerd en geanalyseerd, en dat passende wijzigingen in het systeem worden aangebracht indien dat noodzakelijk is.
- Coördinatie tussen de onafhankelijke controlefuncties compliance, risicobeheer actuariële functie en interne audit.

Het risicobeleid

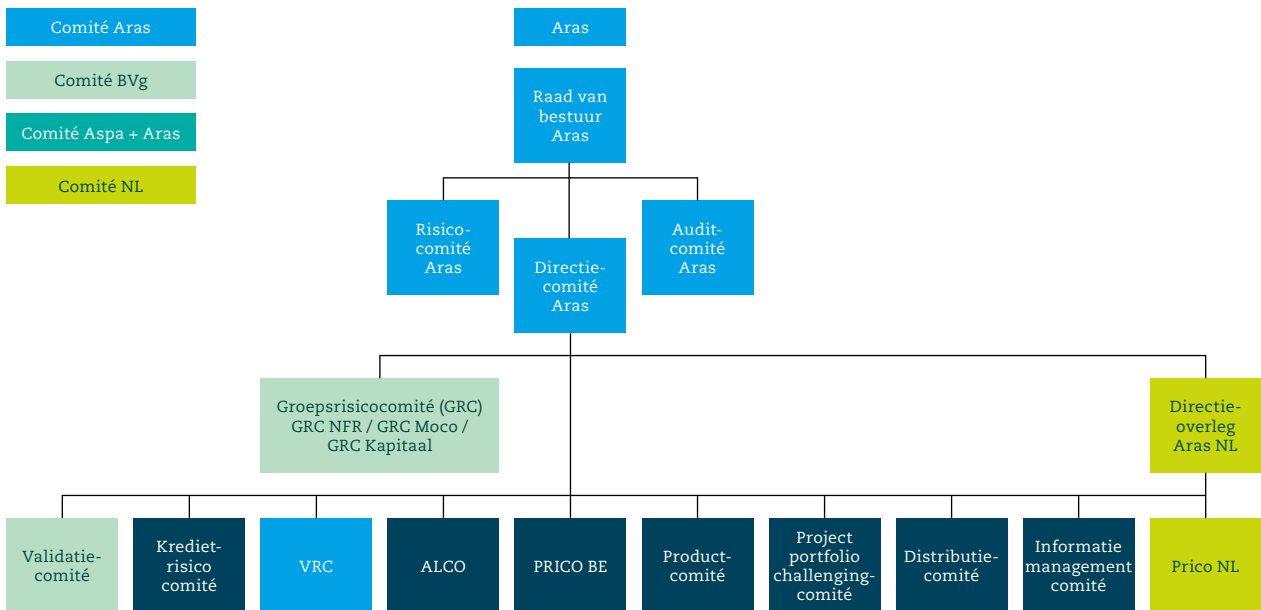
De voornaamste onderdelen van ons risico beleidsmodel zijn:

- De raad van bestuur die, met ondersteuning van het groepsrisicocomité de risicobereidheid en algemene risicotolerantie limieten van de Vennootschap vastlegt en hierop toezicht houdt. De raad van bestuur keurt tevens de voornaamste strategieën en beleidslijnen voor risicobeheer goed.
- Het risicocomité van de raad van bestuur, dat toeziet op de adequaatheid van het risicobeheersysteem en daarover adviseert aan de raad van bestuur.
- Het directiecomité dat het risicobeheersysteem implementeert en de risicobereidheid, de strategie en het bepalen van doelstelling aan elkaar koppelt. Het directiecomité houdt bij zijn besluitvormingsproces rekening met de informatie die in het kader van het risicobeheerssysteem is gerapporteerd.
- Het groepsrisicocomité en de activiteitsgebonden risicocomités waarin de bespreking, opvolging en sturing van de diverse risico's plaatsvindt.
- De 1ste lijn medewerkers die de eindverantwoordelijkheid en gevolgen dragen van de risico's eigen aan de processen, ondersteund met expertise van 1ste lijn risk support.
- De 2de lijn onafhankelijke controlefuncties die toezien op de inbedding van het risicobewustzijn binnen de 1ste lijn en de 1ste lijn controleren met betrekking tot het gevoerde risicobeheer.
- De 3de lijn onafhankelijk controlefunctie die toeziet op de kwaliteit en de doeltreffendheid van de interne controle, het risicobeheer en de systemen en processen van deugdelijk bestuur.

Onderstaand overzicht geeft de comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de bankpool weer.

De comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de verzekeringspool is opgenomen in onderstaand overzicht.

Governance van het risicobeheer

Het groepsrisicocomité en het validatiecomité zijn georganiseerd op het niveau van Argenta Bank en Verzekeringsgroep. De overige comités zijn georganiseerd binnen Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties.

Relevante risicobeheersorganen en controlefuncties:

- Het groepsrisicocomité (“GRC”) is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de diverse geïdentificeerde risico’s. Het Groepsrisicocomité behandelt maandelijks een aantal thema’s om op de verschillende risicovlakken tot een betere coördinatie, bewaking, opvolging, sensibilisering, bijsturing en beleidsvoorbereiding te komen. Het groepsrisicocomité heeft de volgende taken:

- Geconsolideerd rapporteren van risico’s;
- Bepalen van de risicostrategie ter goedkeuring door de raad van bestuur;
- Bepalen van de risicobereidheid (na advies van het directiecomité en de raad van bestuur);
- Jaarlijkse review van het resolutie en herstelplan;
- Controle op het beheer van sleutelrisico’s (samen met de directiecomités);
- Beslissingen nemen t.a.v. aanpak van bepaalde risicobeoordeling en beheersingsprocessen.

Het GRC vergadert maandelijks met om de 3 maanden specifieke focus op economisch kapitaalbeheer, modeloverzicht en operationeel risico.

- Het GRC/kapitaalbeheer behandelt het beheer van alle aspecten van pijler 2 kapitaalbeheer.
- Het GRC/modeloverzichtcomité is verantwoordelijk voor het beheer van de methodologie, ontwikkeling en opvolging van alle modellen binnen het modelbeheer raamwerk teneinde een centraal overzicht te houden en consistente modelkeuzes te nemen over alle modeltypes binnen de Vennootschap.
- Het GRC/niet-financieel risico comité is verantwoordelijk voor de monitoring van de niet-financiële risico’s inclusief compliancerisico’s en adviseert het directiecomité aangaande het niet-financieel risicobeheer.

- Het validatiecomité bespreekt en valideert de werkzaamheden van de validatiecel met betrekking tot de interne modellen voor hypotheek, banken, ondernemingen en overheden en de modellen die binnen het model governance kader toegewezen worden aan de validatiecel. Het validatiecomité wordt ad hoc georganiseerd op initiatief van de validatiecel.

- Het asset & liability comité (“Alco”) is verantwoordelijk voor het bewaken van:

- Het optimale balansevenwicht door het evalueren, opvolgen en voorstellen van acties die tot doel hebben schokken in waarde en resultaat, veroorzaakt door onevenwicht in de activa en passiva van de Vennootschap te minimaliseren;
- De liquiditeitspositie, het renterisico en de solvabiliteitspositie;
- De diversificatie en het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille;
- Informatieverstrekking m.b.t. risico’s met impact op huidige en toekomstige winsten en kapitaalpositie van de Vennootschap, met uitzondering van de verzekeringsrisico’s die in het verzekeringsrisicocomité wordt opgevolgd.

Het Alco wordt op maandelijkse basis georganiseerd of op afroep, indien nodig. Het wordt in haar werking bijgestaan door het Investeringsoverleg (“IO”) en het Ratingoverleg (“RO”).

- Het verzekeringsrisicocomité (“VRC”) is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de onderschrijvingsrisico’s. De volgende thema’s worden in dit comité besproken:

- Liability adequacy testing en reservering;
- Value new business en embedded value;
- Rendabiliteitsrapporteringen en actuariële opvolgingsrapporten;
- Adviezen actuariële functie;
- Onderschrijvingsrisico en indekking verzekeringsrisico’s inclusief herverzekering;
- Solvabiliteit voor wat betreft onderschrijvings- en herverzekeringsrisico’s;
- Advies over winstdeelname.

Het VRC wordt op maandelijkse basis of op afroep georganiseerd.

- Het kredietrisicocomité (“Kreco”) is een comité met beslissingsbevoegdheid omtrent alle aspecten van kredietrisicobeleid m.b.t. retail kredieten, zijnde kredietrisico analyse & sturing, kwantificatie en rapportering hieromtrent. Meer specifiek komen volgende thema’s aan bod:

- De kerncijfers kredietportefeuilles;
- De opvolging van het kredietrisico gerelateerd aan de retail portefeuilles in beheer via de monitoring en bespreking van limieten, knipperlichten en key performance indicatoren, concentratie risico’s
- Evoluties in de bedrijfs- en macro-economische omgeving, de mogelijke impact hiervan op de kredietrisico’s
- Voorstellen en beslissing van acties ter mitigering van kredietrisico’s
- De functionele omgeving met betrekking tot het acceptatiekader en de operationele processen.

Het Kreco overlegt maandelijks met alternerende focus op de deelportefeuilles België en Nederland. Op kwartaalbasis komen beide portefeuilles aan bod.

- Het prijscomité (“Prico”) heeft als doel het bewaken van:
  - De opvolging van de tariefzetting, het productaanbod en de evolutie van de commerciële marges en indien vereist beslissen over acties tot bijsturen;
  - De diversificatie van het productaanbod.

Het Prico wordt tweewekelijks georganiseerd of op afroep indien nodig.

- Het productcomité (“Proco”) waakt over de uitvoering van het PARP (Product Approval and Review Process) met als doel:
  - De validatie van elk nieuw en vernieuwd product op basis van een check of dit product voldoet aan de eisen van de onderneming op het vlak van risico, strategie, rendabiliteit en wettelijke verplichtingen en een opvolgende review binnen de 6 maanden na lancering;
  - Jaarlijkse review van elk actief product en driejaarlijks voor elk niet actief product.

Het Proco komt maandelijks of op ad hoc basis samen.

Risicobereidheid

De Vennootschap heeft de risicobereidheid geformaliseerd in een Risico-Appetijt Framework (“RAF”). Alle significante risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld worden opgenomen in de risicocartografie en getoetst aan de risicobereidheid.

Het RAF heeft zich ontwikkeld als een belangrijk onderdeel van het management en voorziet in een connectie tussen de bedrijfsstrategieën (commercieel en financieel) en de risicobereidheid. Het RAF is als actief sturingsmiddel ingebed in de organisatie en:

- Vormt de kern van risico monitoring en escalatiekader;
- Vertaalt de risico-appetijt in meetbare maatstaven en objectieven (indicatoren);
- Vormt een zeer praktisch instrument op basis waarvan het seniormanagement en de leden van de raad van bestuur/het risicocomité de risicodoelen communiceren, meten en opvolgen;
- Is ingebed in de meerjarige businessplancycclus;
- Wordt verder doorvertaald in de operationele beleidslijnen die een brede reeks van operationele limieten/knipperlichten bevatten.

De indicatoren van het RAF worden jaarlijks geëvalueerd op hun geschiktheid en vervangen/bijgesteld indien nodig, met bespreking op de risicocomités en goedkeuring op de raden van bestuur. Het kwantitatief en kwalitatief RAF inzake financiële respectievelijk niet-financiële risico's wordt op kwartaalbasis gerapporteerd op de risicocomités, met terugkoppeling aan de raden van bestuur.

Het RAF vormt de basis voor het risk escalatiekader. Het vormt de set van hoogste limieten en knipperlichten, die verder doorvertaald worden in de beleidslijnen, waarbij operationele limieten, operationele knipperlichten en early warning indicators ingesteld worden.

Type limiet	Beslissings-bevoegdheid	Beschrijving
RAF limieten	Raad van bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF limieten bevinden zich het hoogst in de limietenhiërarchie en leggen de objectieven inzake risico-appetijt en business ontwikkeling vast op niveau van kapitaaltoereikendheid, activa- en passivakwaliteit, inkomens- en waardestabiliteit, liquiditeit- en rentematching. ■ RAF limieten worden in aantal beperkt en worden enkel gedefinieerd op kernindicatoren. ■ RAF limieten zijn strikt normatief. Overschrijdingen dienen te worden gerapporteerd en beslist volgens een vast escalatiekader.
RAF knipperlichten	Raad van Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF knipperlichten zijn indicatoren op een subportefeuille of component van de RAF limiet die een materiële impact kunnen hebben op de ontwikkeling van de RAF limiet. ■ RAF knipperlichten zijn eerder informatief dan normatief, duiden op een verslechtering van een specifieke indicator.
Operationele limieten	Raad van Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF limieten worden in de beleidslijn vertaald in en aangevuld door operationele limieten. Deze zijn complementair met de RAF limieten en sterk bepalend inzake toegelaten risico-appetijt. ■ Deze limieten hebben een sturend en normatief karakter en dienen strikt te worden nageleefd.
Operationele knipperlichten	Alco, Kreco, VRC	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF en operationele limieten worden aangevuld door operationele knipperlichten. Deze zijn afgeleid van en complementair met de RAF en operationele limieten en geven bijkomende informatie en sturing.
Early Warning Indicatoren	Alco, Kreco, VRC	<ul style="list-style-type: none"> ■ Early Warning Indicators zijn operationele knipperlichten. ■ Operationele knipperlichten zijn eerder informatief dan normatief, duiden op een verslechtering van een specifieke indicator.

Rapportering en businessplan proces

Bij iedere kwartaal/jaar afsluit wordt het risicoprofiel van de bankpool en de verzekeringspool in kaart gebracht. De bepaling van het risicoprofiel gebeurt door aan iedere risico-indicator een kleur toe te kennen en door een gemiddelde risicoscore te berekenen. Aan deze risico parameters worden een limitatief aantal RAF limieten gekoppeld:

De kwantitatieve indicatoren worden onderverdeeld in 7 categorieën/risico's:

- Kapitaaltoereikendheid;
- Assetkwaliteit;
- Passivakwaliteit;
- Liquiditeit & rentematching;
- Inkomens- en waardestabiliteit;
- Strategisch risico.

De kwalitatieve indicatoren worden onderverdeeld in 4 categorieën/risico's:

- Reputatierisico
- Regulator (compliance) risico
- Operationeel risico & interne controle
- Marktindicator

Daarnaast wordt een voluntaristisch (ter voorbereiding van het businessplan) en een gebudgetteerd RAF (ter evaluatie van het businessplan) opgemaakt. Het RAF wordt aldus gerapporteerd vanuit 3 perspectieven en is hierdoor sterk ingebed binnen het businessplan.

Wisselwerking met ICAAP¹, ORSA², ILAAP³ en Herstelplan

De risicocartografie zoals geïdentificeerd in het RAF geeft bijgevolg een overzicht van de risico's die binnen de Vennootschap worden onderkend samen met een uniforme definitie van deze risico's.

In het ICAAP, ORSA en ILAAP onder pijler 2, evalueert de Vennootschap haar kapitaal- en liquiditeitstoereikendheid onder verschillende base case en adverse scenario's, waarbij rekening wordt gehouden met alle risico's die de Vennootschap identificeert. ICAAP analyses worden doorgerekend onder een normatief en economisch perspectief, die complementair zijn met elkaar. Het normatief perspectief evalueert het vermogen om blijvend te voldoen aan de wettelijke en prudentiële vereisten onder doorrekening van crisisscenario's. Het economisch scenario evalueert of de Vennootschap beschikt over voldoende kwalitatief intern kapitaal ter dekking van de aanwezige materiële economische risico's. De risicocartografie van het RAF vormt de basis voor deze risicoschatting.

Hieruit blijkt ondermeer dat de Vennootschap onderhevig is aan een aantal financiële en niet-financiële risico's die niet zijn opgenomen in Pijler I. Voor deze risico's wordt ofwel bijkomend kapitaal voorzien in Pijler 2 ofwel geen bijkomend kapitaal voorzien voor deze risico's omdat deze reeds impliciet zijn meegenomen in de risico's in Pijler I of omdat er processen in voege zijn die deze risico sterk mitigeren.

Onder doorrekening van het herstelplan wordt onderzocht of de Vennootschap zich kan herstellen van een near-to-default scenario door activatie van haalbare en effectieve herstelopties. Belangrijk is dat het risicomonitoring kader voldoende tijdig een verslechtering van de risico- en financiële situatie detecteert zodoende dat herstelopties met succes kunnen worden geactiveerd.

Bovenstaande scenario en stress-test analyses worden uitgevoerd door maximaal gebruik te maken van consistente processen, modellen en tools waardoor conclusies robuust en consistent zijn en meegenomen kunnen worden in de sturing van de kapitaal- en liquiditeitsplanning en bij de kalibratie van RAF limieten.

5.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie als gevolg van de volatiliteit van marktprijzen van financiële instrumenten. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico. De Vennootschap houdt voor eigen risico geen activa en passiva aan andere dan in euro. De Vennootschap heeft geen handelsportefeuille ('trading book') activiteiten.

5.1.1. Renterisico

Risicopositie

Het belangrijkste marktrisico waaraan de Vennootschap, en in het bijzonder Argenta Spaarbank, is blootgesteld, is het renterisico van de bankportefeuille ('banking book'). Dit risico ontstaat door wijzigingen in marktrentevoeten en de impact hiervan op de rentedragende activa en passiva producten.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat de bedrijfsstrategie erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn aan te trekken (hoofdzakelijk door particulieren via spaar- en termijndeposito's en in beperkte mate ook wholesale financiering door institutionele beleggers) en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen op langere termijn. De renteversillen tussen de diverse looptijden geven aanleiding tot de vorming van een resultaat uit deze rentetransformatie en het renterisico dat hiermee gepaard gaat.

¹ICAAP : Internal Capital Adequacy Assessment Process

²ORSA : Own Risk & Solvency Assessment Process

³ILAAP : Internal Liquidity Adequacy Assessment Process

Risicobeheersing

Het Alco is verantwoordelijk voor het beheer van het rente- en liquiditeitsrisico. Het draagt specifieke verantwoordelijkheden bij de bewaking van nagestreefde financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het heeft ondermeer als opdracht om zowel de gevoeligheid van het netto-rente inkomen als de gevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te optimaliseren.

Bij de risicometing en beheersing wordt door het Alco rekening gehouden met de diverse componenten van het renterisico die aanwezig zijn op de balans van de Vennootschap waaronder het gaprisico (het risico afkomstig van de herprijingsmismatch tussen activa en passiva), het optierisico (het risico afkomstig van de embedded opties in de producten) en het basisrisico (het risico dat ontstaat door verschillende referte-indexen op basis waarvan de activa en passiva producten herprijzen). Ook wordt businessrisico (het risico dat de verwachte prijselasticiteit van producten zonder contractuele rentevervaldatum komt te veranderen) gemonitord en beheerd.

Het optierisico omvat zowel het risico dat afkomstig is van expliciete opties (rentecaps en renteswaptions ter indekking van het renterisico) als impliciete opties (gerelateerd aan de woningkredietportefeuille). Binnen de afdeling ALM worden deze risico's opgevolgd en beheerd door middel van scenarioanalyse.

Om de betreffende risico's binnen de door de raad van bestuur bepaalde risico-appetijt alsook wettelijke limieten te houden, wordt de balans op endogene zowel als exogene wijze gestuurd. Met endogene sturing wordt sturing via activa en passiva producten bedoeld. Exogene indekkingen betreffen het afsluiten van rentederivaten. De combinatie van endogene en exogene ALM-indekkingen, waarbij het eerste de voorkeur geniet op het tweede al betreft het een geleidelijker proces, houdt de commerciële strategie van de Vennootschap in lijn met het RAF.

Meer informatie met betrekking tot de toegepaste reële waarde afdekkingen 'ter afdekking van het renterisico' van een portefeuille en de andere afdekkingen staan bij de toelichtingen 17 en 27.

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in de bankpool

De onderstaande tabel geeft de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100bp.

Vermits Argenta Spaarbank geen trading book heeft, geeft het renterisico in het banking book het volledige renterisico van Argenta Spaarbank weer.

	31/12/2017		31/12/2018	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat over 12 maanden	64.240.297	212.248	49.725.582	-1.840.344
Impact op eigen vermogen	-61.664.447	261.401.753	-116.732.325	-7.108.179

De meting van deze sensitiviteitsanalyses gebeurt onder volgende methodiek:

- Herprijzingen van de rente op spaarrekeningen worden bepaald op basis van bedrijfseconomische replicating modellen waarmee verwacht herprijingsgedrag van deze spaarrekeningen wordt gemodelleerd;
- Sensitiviteit wordt gerekend onder een statische balans waarbij balanstotaal en balansmix constant worden gehouden;
- De renteschok voltrekt zich in 4 trappen van 25bp (onmiddellijk, na 3 maanden, na 6 maanden en na 9 maanden);
- Er wordt rekening gehouden met vervroegde kredietterugbetalingen en –herfinancieringen op basis van (dynamische) constant Conditional Prepayment rate (CPR)-modellen;
- Voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet (volledig) opgenomen, kredieten op positiedatum worden meegerekend;
- Rentecaps en -floors op kredieten met herzienbare rente worden in acht genomen;
- Callopties in effectenportefeuille worden in acht genomen op basis van gewogen gemiddelde looptijd;
- Een floor van 0 % of de huidige rente indien die negatief is wordt gehanteerd bij sensitiviteitsanalyses bij -100bp.

De gehanteerde modellen voor het inschatten van de verwachte vervroegde terugbetalingen op hypotheekleningen werden eind 2018 herzien alsook gehercalibreerd. Deze aanpassingen leiden tot een verhoogde voorspellende kracht van de gebruikte modellen in de huidige en gewijzigde marktomstandigheden.

De rentegevoeligheid van het eigen vermogen aan een rentestijging van 100bp nam in 2018 voor de endogene balans toe door:

- De toegenomen portefeuille uitstaande hypotheekleningen met nieuwe productie aan langere rentevaste looptijden;
- Herbeleggingen binnen de beleggingsportefeuille aan vaste rentevoet.

Deze risico's werden bijgestuurd en binnen de gewenste risico-appetijt gehouden. Exogeen via plain vanilla rente-indekkingen onder de vorm van payerswaps en swaptions.

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in de verzekeringspool

De onderstaande vermogens- en inkomstengevoeligheid geeft de impact weer binnen Argenta Assuranties van een parallelle renteschok op het resultaat over 12 maanden en op het eigen vermogen.

	31/12/2017		31/12/2018	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat over 12 maanden	414.196	-437.243	1.401.921	-1.364.873
Impact op eigen vermogen	-21.684.858	9.718.544	-22.425.987	1.254.533

Bij de berekening van de inkomstengevoeligheid wordt uitgegaan van:

- Balanspositie met productie zoals voorzien in het business plan;
- Flat rates;
- De resultaatsimpact betreft het renteresultaat op de portefeuille Leven.

Voor de eigen vermogen gevoeligheid betreft:

- De gebruikte methodologie de pijler 1 methodiek onder Solvency II;
- Rentegevoeligheid over de volledige balans.

Een stijging of een daling van de rentevoeten met 100 basispunten over het eerste jaar heeft een beperkte impact op het renteresultaat. De verwachting is dat dit beperkt zal blijven toenemen naar einde 2020 door de vrijval in tak 21.

In 2018 zou een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten een negatieve impact van 22,4 miljoen euro hebben op het marktwaarde van het eigen vermogen. Een daling van de rentevoeten met 100 basispunten zou een positieve impact hebben van 1,3 miljoen euro. Het renterisico ligt dus volledig in een up-shock en is licht hoger dan vorig jaar.

5.1.2. Spreadverwijdingsrisico

Risicopositie

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden mede bepaald door andere factoren die een directe of indirecte invloed kunnen hebben op de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren induceren spreadverwijdingsrisico en vormen naast het pure renterisico de belangrijkste driver van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille.

Risicobeheersing

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen dan ook belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader, zoals bepaald in de SAA (strategische asset allocatie) opgenomen in de financiële beleidslijnen van Aspa respectievelijk Aras, dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Asset and Liability-comité en het Investeringsoverleg. De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ICAAP & ORSA kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

Gevoeligheidsanalyse - spreadverwijdingsrisico

De Vennootschap berekent het spreadrisico op de totaliteit van de beleggingsportefeuille. De spread sensitiviteit wordt berekend volgens een aangepaste duration (geen convexiteit).

Op 31/12/2017 was voor Argenta Spaarbank de impact van 1 bp toename van de kredietspread -3.205.420 euro, op 31/12/2018 bedraagt die -3.511.018 euro. De toename in spreadverwijdingsrisico is voornamelijk ten gevolge van uitbreiding van de beleggingsportefeuille en meer investeringen in obligaties met lange looptijden. Voor Argenta Assuranties is de gevoeligheid -1.241.847 euro per 1 bp toename van de kredietspread, per 31/12/2017 bedroeg de gevoeligheid -1.407.868 euro. De meerderheid van de beleggingsportefeuille is ingedeeld onder financiële activa aan geamortiseerde kostprijs (hold-to-collect businessmodel), de latente min- en meerwaarden op deze beleggingen worden niet opgenomen in het eigen vermogen.

5.1.3. Aandelenrisico

Risicopositie

Aandelen kunnen vanuit strategische allocatieperspectief een aanvulling op de bestaande obligatie- en leningportefeuilles vormen en hebben tot doel het risico- en rendementsprofiel van de portefeuille verder te optimaliseren. Binnen het investeringskader en mits naleving van strikte investeringscriteria beschikt de Vennootschap over de mogelijkheid om aandelenposities op te nemen in haar beleggingsportefeuille.

Risicobeheersing

De portefeuille individuele aandelen is zeer beperkt en wordt beheerd binnen een strikt risicobeheerskader bestaande uit limieten op onder meer omvang, toegelaten sectoren, marktkapitalisatie en concentratie.

Het prijsrisico wordt beheerst door de aandeleninvesteringen te onderwerpen aan een grondige analyse van de onderliggende fundamentals, en door het beleggingsbeleid te kaderen binnen de goedgekeurde risico-appetijt en toegewezen limieten.

Gevoeligheidsanalyse - aandelenrisico

De onderstaande gevoeligheidsanalyse geeft de impact weer binnen de Vennootschap van een daling van de marktwaarde van niet-vastrentende effecten met 10%.

	31/12/2017	31/12/2018
	-10%	-10%
Impact op resultaat	0	-3.047.405
Impact op eigen vermogen	-13.116.874	-10.763.692

De niet-vastrentende effecten bedragen aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten bedragen 107.636.921 euro (marktwaarde) op 31 december 2018, waarbij de latente meerwaarden 19.524.795 euro (18,1 % ten opzichte van de totale marktwaarde) betreffen. Deze latente meerwaarden zijn binnen het eigen vermogen opgenomen onder herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa. Bij een daling van de markten van 10% zal het bedrag binnen eigen vermogen dalen met 10.763.692 euro en worden geen bijzonder waardeverminderingen aangelegd in overeenstemming met de waarderingsprincipes voor eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten. De eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde door winst en verlies bedragen 30.474.058 euro op 31/12/2018. Een daling van 10% zal onmiddellijk worden opgenomen in de resultatenrekening.

De Verzekeringspool commercialiseert en verdeelt tak 23-verzekeringscontracten. Deze verzekeringscontracten investeren ten behoeve van de klant in diverse fondsen die onderliggend voornamelijk in aandelen en obligaties beleggen. Het aandelenrisico met betrekking tot deze verzekeringscontracten wordt gedragen door de verzekeringnemer.

Onder de toelichting met betrekking tot kredietrisico is verdere informatie opgenomen over de op individuele basis bepaalde waardeverminderingen met betrekking tot aandelen (onder niet-vastrentende effecten).

5.1.4. Vastgoedrisico

Risicopositie

De evolutie van de vastgoedprijzen heeft een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloedt, door het in onderpand geven van het vastgoed, mee het kredietrisico. De Vennootschap heeft hierbij een concentratie in hypothecaire kredietverlening aan particulieren in België en Nederland. Dit maakt de Vennootschap afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt. In het kader van het uitwinningsbeleid worden uitzonderlijk panden tijdelijk opgekocht door de Vennootschap met het oog op latere realisatie.

Tevens laat het investeringskader toe om een portefeuille indirecte vastgoedbeleggingen aan te houden. Het betreft geen directe investeringen in vastgoed maar kredietverstrekking aan tegenpartijen die actief zijn in vastgoed.

Risicobeheersing

De indirecte vastgoedbeleggingen worden beheerd binnen een strikt risicobeheerkader bestaande uit limieten op onder meer type van investeringen, geografie en concentratie.

De directe vastgoedbeleggingen in eigen kantoorpanden en aangekochte panden in het kader van het uitwinningsbeleid worden verwerkt via de toepassing van het kostprijsmodel.

De latente min- en meerwaarden van deze directe vastgoedbeleggingen worden niet opgenomen in het eigen vermogen.

Gevoeligheidsanalyse - vastgoedrisico

De reële waarde van de directe vastgoedbeleggingen werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen. Voor boekjaar 2017 betrof het een beperkte portefeuille van 1.551.036 euro (met marktwaarde van 1.620.451 euro). Per einde 2018 bedroeg de portefeuille 1.094.210 euro (met een marktwaarde van 1.073.832 euro).

Een daling van 10% van de marktwaarde zal – zolang er geen duurzame waardevermindering is – geen impact hebben op het resultaat.

5.2. Liquiditeitsrisico

Risicopositie

Het liquiditeitsrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van het feit dat er onvoldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan de financiële verplichtingen.

De strategie van de Vennootschap bestaat erin middelen op korte tot middellange termijn aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen op langere termijn. De zicht en spaargelden van particulieren zijn direct opvraagbaar en zijn dus bronnen van liquiditeitsrisico. Evenzeer leveren deze echter een stabiele financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit wordt bepaald door het vertrouwen van de klanten in ondermeer de solvabiliteit, de rentabiliteit en het risicobeheer van de Vennootschap.

Liquiditeitsbronnen

Het financieringsmodel en liquiditeitsprofiel van Argenta Spaarbank kenmerkt zich vooral door:

- een belangrijke basis aan klantendeposito's;
- een spreiding over de Belgische en Nederlandse markt;
- een beperkte diversificatie naar wholesale funding;
- een liquide effectenportefeuille.

Het fundingbeleid is gericht op de particuliere klant in België en Nederland via de uitgifte van zicht-, spaar-, en termijnrekeningen. Kasbons en achtergestelde certificaten zijn nog een onderdeel van de funding, maar worden niet meer gecommmercialiseerd. De deposito's van klanten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Vennootschap.

Argenta Spaarbank doet ook een beroep op de interbancaire of professionele markt om zich te financieren. Ze had hiervoor in het verleden de mogelijkheden uitgewerkt om dit te doen vanuit de wens om de financieringsbronnen te diversifiëren (RMBS effectisering) en om tegemoet te komen aan nieuwe wettelijke vereisten (Tier 2 bail-inable uitgifte). Periodiek worden er desgevallend repo's aangegaan in het kader van het liquiditeitsbeheer ofwel in het kader van een beleggingsopportunity op de financiële markt.

De onmiddellijk beschikbare liquiditeitsbronnen bestaan uit activa van hoge kwaliteit. Daarbij gaat het voornamelijk om centrale bankreserves, overheidsobligaties, effectiseringen en bedrijfsobligaties. Die zijn zowel qua tegenpartijtype als tegenpartij gediversifieerd. Aanvullend op de liquide activa die in aanmerking komen voor de LCR, beschikt Argenta Spaarbank ook nog over een portefeuille van ECB-eligible effecten.

Alle passiva en activa zijn in euro gedenomineerd zodat er geen valuta-mismatch is tussen de liquiditeits- en financieringsbronnen.

Argenta Spaarbank houdt een derivatenportefeuille aan met het oog op het indekken van het renterisico. De waarde van deze portefeuille wordt met onderpand afgedekt. Andere bronnen van onderpand uitstromen zijn er niet. De activa die als onderpand aangewend worden, worden uitgesloten van de LCR liquide buffer. In de LCR wordt tevens rekening gehouden met de potentiële uitstromen van onderpand ten gevolge van schommelingen in de waardering van de portefeuille en een negatieve ratingevoluitie van Argenta Spaarbank.

Financieringsbronnen	31/12/2017	31/12/2018
Deposito's van centrale banken	0,00%	0,00%
Deposito's van kredietinstellingen	0,21%	0,01%
Deposito's van klanten	90,95%	90,34%
Aan <i>retail</i> klanten verkochte kasbons	2,01%	1,11%
Aan <i>retail</i> klanten verkochte obligaties	0,00%	0,00%
Aan institutionelen verkochte obligaties	3,35%	5,45%
Aan <i>retail</i> klanten verkocht achtergesteld papier	0,24%	0,17%
Aan institutionelen verkocht achtergesteld schuld papier	1,43%	1,36%
Andere verplichtingen	1,81%	1,56%
Totaal verplichtingen	100,00%	100,00%
Totaal verplichtingen in euro	35.654.603.852	37.545.384.955

Risicobeheersing in de Bankpool

Het Alco volgt de liquiditeitsindicatoren systematisch op. Het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van de het liquiditeitsrisico valt onder de eerstelijnsverantwoordelijkheid van het ALM-departement. Het liquiditeitsrisico wordt zowel vanuit een marktliquiditeitsrisico (liquidatiewaarde van activa) als vanuit een herfinancieringsrisico perspectief (stabiliteit van de funding) opgevolgd. De tweedelijnsverantwoordelijkheid ligt bij het Risk-departement. Het beheer van de liquiditeitspositie valt onder de bevoegdheid van de directie Treasury and Investment Management.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een aangepast managementinformatiesysteem, inclusief noodplan, om zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren. Bovenop de regulatoire rapportering is er ook een uitgebreide interne rapportering in voege. Op deze manier blijven het management en de belanghebbenden op de hoogte van de evoluties.

Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van bijkomende Early Warning Indicators (EWI's), operationele limieten of knipperlichten en de organisatie van stresstesten is opgenomen in het Liquidity Contingency Plan. Dagelijks worden rapporten over de funding verspreid naar een breed doelpubliek binnen de Vennootschap.

De appetijt voor liquiditeitsrisico wordt in het RAF van de Bankpool beheerd via knipperlichtniveaus op drie risico-indicatoren, namelijk:

- de LCR (Liquidity Coverage Ratio); deze ratio zet de liquiditeitsbuffer af tegen een gedefinieerd afvloeien van de aangetrokken gelden op 30 dagen
- de NSFR (Net Stable Funding Ratio); deze ratio plaatst de beschikbare liquiditeit tegenover de vereiste liquiditeit over een horizon van minstens een jaar en
- de AER (Asset Encumbrance Ratio); deze ratio vergelijkt de hoeveelheid aan niet-bezwaarde activa met het volume aan beschermde deposito's.

Aanvullend op bovenstaande RAF-indicatoren zijn er intern nog EWI's, operationele limieten en knipperlichten gedefinieerd.

Het overzicht van de ratio's en wettelijke limieten is te vinden in de onderstaande tabel:

	Wettelijke limieten	31/12/2017	31/12/2018
LCR	100%	162%	170%
NSFR	100%	143%	141%
AER strikt (RAF limiet)		106,4%	107,6%
AER ruim (RAF knipperlicht)		110,5%	111,6%

Bij de limieten op de AER dienen we nog te vermelden dat de Vennootschap over 2017 voor minstens 90% gefund was door middel van 'in aanmerking komende deposito's als bedoeld in artikel 389 van de wet van 25 april 2014'. Over 2018 is dit percentage onder de 90% gezakt. Dit geeft een indicatie van de verhouding van deze ratio's ten opzichte van de wettelijke knipperlicht- en herstelpandrempels.

Risicobeheersing in de verzekeringspool

De toekomstige liquiditeit wordt opgevolgd door het cashflow profiel van de activa en de passiva per kwartaal tegenover elkaar af te zetten en acties inzake balanssturing te ondernemen als dit nodig zou zijn.

De bestaande gap tussen de portefeuille en de daar tegenoverstaande verzekeringscontracten wordt stelselmatig opgevolgd. De opvolging is hierbij onderdeel van de periodieke maturity gap analyse. Onder andere sturing van de balans via proactieve acties om de vrijkomende gelden uit de verzekeringscontracten bij de Vennootschap belegd te houden en het opzetten van kredietlijnen met financiële instellingen horen tot de beheersmaatregelen.

De belangrijkste RAF risico-indicator in het beheer van het liquiditeitsrisico binnen de Verzekeringspool is de ratio cumulatieve maturity gap t.o.v. de vrije repo capaciteit evenals de ratio ECB effecten t.o.v. de dekkingswaarden Leven, dewelke het gewenste niveau van repo capaciteit bewaakt. Beide ratio's situeerden zich doorheen 2018 steeds in de groene (veilige) zone.

Looptijdanalyse bankpool

Bij de toelichtingen 14, 15 en 16 is bijkomende informatie over de resterende looptijd van de financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten en financiële activa aan geamortiseerde kostprijs te vinden. In de onderstaande tabel wordt een looptijdanalyse van de categorie 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden', de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, de derivaten gebruikt ter afdekking en de categorie 'andere verplichtingen' weergegeven.

Boekjaar 2017	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	76.393.437	0	0	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	29.520.194.067	0	0	0
- retailfunding - deposito's met vaste looptijd	462.787.457	474.801.928	1.619.373.584	350.258.196
- retailfunding – kasbons	177.076.061	117.080.921	417.670.671	0
- in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	23.655.174	66.098.131	311.031.029	798.994.599
- achtergestelde leningen	11.804.765	10.380.191	574.411.263	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	69.930.749	92.953.469	384.649.258	392.550.901
Andere verplichtingen	54.377.333	163.131.999	0	0
Totalen	30.396.219.042	924.446.641	3.307.135.805	1.541.803.696

Boekjaar 2018	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	159.930.533	0	0	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	31.370.608.502	0	0	0
- retailfunding - deposito's met vaste looptijd	368.709.865	491.276.156	1.317.184.875	299.291.400
- retailfunding – kasbons	81.928.747	235.584.271	98.417.681	0
- in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	63.622.961	175.645.653	757.031.323	1.050.937.057
- achtergestelde leningen	6.407.219	37.686.939	531.300.078	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	24.131.733	98.201.626	387.295.532	396.405.530
Andere verplichtingen	54.883.942	164.651.825	0	0
Totalen	32.130.223.502	1.203.046.470	3.091.229.489	1.746.633.987

Bij de 'derivaten gebruikt ter afdekking' zijn de rentestromen van de onder de betrokken categorie verwerkte rente-indekkingen terug te vinden. Bij het berekenen van deze interesten werd gebruik gemaakt van de vaste en variabele interestvoeten zoals deze per 31 december 2018 vastlagen voor het respectievelijke vaste en variabele deel van de betrokken rente-indekkingen.

De zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereguleerde spaardeposito's werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd.

Het grootste deel van de 'achtergestelde verplichtingen' op 31 december 2018 bestaat uit de nominaal 500 miljoen aan institutionelen aangeboden Tier 2 lening. Het saldo bestaat uit achtergestelde certificaten.

Looptijdanalyse Verzekeringspool

De verzekeringspool maakt geen gebruik van derivaten en heeft bijgevolg geen afgeleide verplichtingen. De looptijdanalyse van de verplichtingen categorieën zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Boekjaar 2017	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	48.401.277	151.896.659	650.874.558	1.305.884.942
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	0	40.012.860	129.999.922	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	100.300	0	0	0
- retailfunding - deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	8.977.706	208.784	2.825.717	352.825.057
- andere financiële verplichtingen	0	21.048.349	618.365.816	593.016
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
- leven	30.291.042	90.846.861	1.352.354.071	1.021.594.292
- niet-leven	20.416.860	61.130.510	64.792.870	58.308.446
Andere verplichtingen	98.519.664	295.558.991	0	0
Totalen	206.706.848	660.703.015	2.819.212.954	2.739.205.753

Boekjaar 2018	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	38.337.472	116.246.023	602.398.193	1.269.341.295
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	30.000.000	60.000.001	65.000.001	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	0	0	0	0
- retailfunding - deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	46.730	143.342	4.407.985	358.667.467
- andere financiële verplichtingen	50.771.594	137.275.097	427.263.707	0
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
- leven	46.735.264	124.891.125	1.479.531.643	1.018.272.398
- niet-leven	24.057.027	72.171.080	58.478.735	60.126.154
Andere verplichtingen	10.390.049	31.170.147	0	0
Totalen	200.338.136	541.896.816	2.637.080.265	2.706.407.315

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening betreffen beleggingscontacten (tak 23). De uitstaande reserves zijn ingedeeld volgens resterende contractuele looptijd.

Bij de andere financiële verplichtingen en de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten leven zijn de uitstaande reserves volgens de resterende contractuele looptijd, inclusief de gegarandeerde rentestromen van de uitstaande contracten opgenomen. Voor de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten niet leven is de looptijdanalyse opgesteld op basis van verwachte betalingspatronen voor premie-, schade- en schaderegelingskostenreserves.

De deposito's van kredietinstellingen betreffen repo's. De deposito's zonder vaste looptijd werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd. De andere verplichtingen betreffen grotendeels een rekening-courant tussen Argenta Assurantis en Argenta Spaarbank.

5.3. Kredietrisico

Risicopositie

Kredietrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van een daling in de kredietwaardigheid van emittenten (of garanten) van effecten, tegenpartijen en schuldenaren.

Voor de Vennootschap zijn in essentie drie segmenten van belang voor wat betreft het kredietrisico: de retail markt en met name de hypothecaire kredietverlening aan particulieren (in België en Nederland), de beleggingsportefeuille, en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen en (selectief) aan ondernemingen, en het kredietrisico op de herverzekeraar. Het kredietrisicomanagement focust zich dan ook op deze drie segmenten.

Risicobeheersing

Argenta heeft binnen het retail segment als doelgroep natuurlijke personen of gezinnen die bestaan uit particulieren, zelfstandigen en vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België of Nederland hebben en die een krediet wensen aan te gaan voor hoofdzakelijk niet-professionele doeleinden. De financiering kan desgevallend ook beroepsdoeleinden betreffen, voor zover het eigen kantoorhouders betreft.

Als algemeen principe geldt dat de kredietnemers natuurlijke personen zijn. Desgevallend kunnen vennootschappen als kredietnemer optreden; in voorkomend geval treden steeds verbonden natuurlijke personen op als medekredietnemer(s).

De belangrijkste elementen van de risicobeheersing betreffen: het acceptatie- en autorisatiekader voor de toekenning van kredieten inclusief vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid, toezichtprocedures en een maandelijkse opvolging van de kredietrisico-indicatoren.

Deze governance wordt ondersteund via de werking van het Kredietrisicocomité retail met rapportering aan het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Het niet-retail beleggingskader focust op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen, met aandacht voor diversificatie naar beleggingen in ondernemingen, indirect vastgoed en in effecten of leningen van lokale besturen.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het Investeringsoverleg, waarin vertegenwoordigers van het directiecomité (bij escalatie), van Treasury and Investment Management (TIM), Treasury and Investment Services (TIS) en de afdeling Kredietrisicoanalyse (CRA) in eerste lijn en van Risk in tweede lijn vertegenwoordigd zijn.

Het intern beleggingskader bepaalt in welke posities met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het Alco en het RatingOverleg (RO).

Jaarlijks worden de bancaire en corporate tegenpartijen via een kredietanalyse bestudeerd. De resultaten van ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde RO, dat rapporteert aan het Alco. Dit overleg bekrachtigt voorgestelde ratings of beslist volgens een welomschreven governance-kader en met in acht name van twee beslissingsniveaus over de toekenning van interne ratings. De interne ratings zijn relevant binnen het acceptatiekader en worden tevens gehanteerd voor monitoring, waarbij op kwartaalbasis de beleggingsportefeuilles aan een grondige analyse worden onderworpen. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het Alco, het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Voor het beheren van het risico met betrekking tot de herverzekeraar maakt de Vennootschap gebruik van de diensten van een herverzekeringmakelaar om de herverzekeringscontracten in de markt te plaatsen. In het contract met de herverzekeringmakelaar is opgenomen dat alle herverzekeraars een minimale rating A+ moeten aanhouden. Het concentratierisico wordt beperkt door de dekking te plaatsen bij verschillende herverzekeringsmaatschappijen. Verdere informatie over herverzekering is opgenomen onder de toelichtingen met betrekking tot het verzekeringsrisico.

Interne modellen voor kredietrisico

Argenta Spaarbank heeft gekozen voor zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, en voor bancaire en corporate tegenpartijen interne ratings te gebruiken en de eigen vermogensvereisten volgens de IRB-methode te berekenen. Hierbij wordt bij de kredietverstrekking aan iedere lening een klasse toegekend. Hiervoor ontwikkelde de bank modellen. Onderscheid wordt gemaakt tussen modellen voor PD en LGD. Voor de retail kredietportefeuilles waar gekozen wordt voor een intern ratingsysteem werd telkens zowel een PD als een LGD-model ontwikkeld. Maandelijks wordt de totale hypothecaire kredietportefeuille aan de PD en LGD-modellen (AIRB benadering) aangeboden om er het kapitaalbeslag voor onverwachte verliezen uit af te leiden. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit een FIRB benadering waarbij enkel een PD-model is ontwikkeld.

De interne ratingmodellen maken minstens jaarlijks op passende wijze het voorwerp uit van een interne review.

Maximaal kredietrisico

De totale blootstelling aan kredietrisico van de bankpool bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde - binnenbalans), de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder effecten aankopen in uitvoering, kredietverbintenissen en financiële garanties) zoals beschreven in de wetgeving van het eigen vermogen (Basel). De onderstaande tabel geeft het uitstaand kredietrisico weer voor de bankpool zoals gerapporteerd in de prudentiële COREP tabellen. In de pijler 3 toelichtingen wordt meer duiding gegeven bij deze totale blootstelling.

Totale blootstelling aan kredietrisico	31/12/2017	31/12/2018
Totaal binnenbalans	37.588.205.025	39.441.081.531
Totaal buitenbalans	2.224.458.672	2.296.927.037
Totaal derivaten	287.056.458	279.761.920
	40.099.720.155	42.017.770.489

De blootstelling aan kredietrisico binnen de bankpool is samengesteld uit de binnenbalansposities, een beperkt aantal buitenbalansposities (effecten aankopen in uitvoering en kredietverbintenissen) en derivatenposities.

De maximale blootstelling aan kredietrisico binnen de verzekeringspool bestaat grotendeels uit binnenbalansposities en bedraagt 6.637.476.748 euro per 31/12/2018 tegenover 6.790.524.630 euro per 31/12/2017. De verzekeringspool heeft een beperkt aantal buitenbalansposities (effecten aankopen in uitvoering en kredietverbintenissen) voor 3.689.446 euro tegenover 643.337 euro per 31/12/2017.

Zekerheden en andere vormen van kredietverbetering

Voor de retail hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving eventueel in combinatie met een volmacht gevestigd zijn) vinden periodiek individuele expertenschattingen plaats op verschillende momenten binnen de kredietcyclus.

Schattingen kunnen worden uitgevoerd bij aanvang van het krediet cfr de regels die bepaald zijn in het acceptatiekader. Daarnaast worden controleschattingen uitgevoerd op een willekeurige steekproef van zekerheden 1 jaar na aanvang van het krediet, indien deze niet geschat zijn geweest door een expert bij aanvang. Tijdens de verdere looptijd van het krediet wordt via een statistische methode een steekproef genomen van de zekerheden voor een individuele expertenschatting. Ingeval van het opstarten van een uitwinningprocedure kunnen individuele schattingen eveneens plaatsvinden.

Daarnaast wordt periodiek een indexering uitgevoerd op de waarden van de zekerheden in portefeuille zodat steeds een actuele waarde aanwezig is.

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in falig financieel af te handelen, wordt er overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop van het pand en tot uitwinning van de secundaire zekerheden indien die aanwezig zijn. Secundaire zekerheden zijn met name courant aanwezig bij de Nederlandse kredietdossiers. Het betreft aan Argenta verpande verzekeringspolissen en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).

Bij de niet-retail effecten en kredieten is de aanwezigheid van zekerheden of kredietbescherming enkel beperkt aanwezig. Het betreft voornamelijk garantiestellingen van lokale, regionale of centrale overheden of van de met de tegenpartij verbonden ondernemingen.

De aanwezige zekerheden geven geen aanleiding tot de opname van een actief op de balans van de Vennootschap. Over 2018 hebben zich geen significante negatieve wijzigingen in de kwaliteit van de aanwezige zekerheden voorgedaan en werden geen belangrijke wijzigingen in het beleid met betrekking tot het vragen van zekerheden doorgevoerd.

Concentratie van kredietrisico

Concentratierisico is het risico dat verband houdt met een grote concentratie van kredieten of effecten aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (wederpartijconcentratie) of ten gevolge van een ongelijkmatige verdeling over markten, sectoren of landen/regio's (sectorconcentratie). Dit laatste ontstaat wanneer significante risicoposities ingenomen worden op tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling en/of het verlies in geval van wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

De onderstaande tabel geeft de procentuele verdeling voor de retail portefeuille over de 'leningen en vorderingen op andere klanten' van de verschillende types van lening of vordering.

	31/12/2017		31/12/2018	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Zichtdeposito's / voorschotten	2.902.447	0,01%	11.998.784	0,04%
Consumentenkrediet	114.057.678	0,41%	162.833.480	0,54%
Hypothecaire leningen België	12.219.797.258	43,46%	13.194.950.466	43,54%
Hypothecaire leningen Nederland	15.613.311.428	55,49%	16.605.619.525	54,79%
Leningen op termijn	168.705.752	0,60%	333.203.127	1,10%
	28.678.908.945	100,00%	30.308.605.382	100,00%

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door het granulaire karakter van deze portefeuilles met een zeer groot aantal dossiers die elk individueel een zeer beperkt kredietrisico dragen, door de dagelijkse opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten, en de diversificatie in leeftijd van het krediet, de demografische spreiding en de regionale spreiding binnen België en Nederland.

De niet-retail portefeuille van de Vennootschap betreft investeringen in vastrentende effecten, en kredietverleningen aan lokale en regionale besturen en (selectief) aan corporates. Het grootste gedeelte van deze portefeuille is geklasseerd aan geamortiseerde kostprijs. De resterende portefeuille is opgenomen aan reële waarde.

	31/12/2017		31/12/2018	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS 39)	10.686.242.454	100,00%	0	-
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	3.919.546.315	36,68%	0	-
Kredietinstellingen	2.446.568.143	22,89%	0	-
Overige instellingen	4.320.127.996	40,43%	0	-
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa (IAS 39)	651.172.929	100,00%	0	-
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	621.233.701	95,40%	0	-
Kredietinstellingen	0	0,00%	0	-
Andere instellingen	29.939.228	4,60%	0	-
Leningen en vorderingen (IAS 39)	560.134.382	100,00%	0	-
Leningen op termijn - non-retail	543.103.204	96,96%	0	-
Other loan receivables (IAS 39)	17.031.178	3,04%	0	-
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (IFRS 9)	0	-	5.185.445.628	100,00%
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	0	-	1.452.641.449	28,01%
Kredietinstellingen	0	-	1.807.698.441	34,86%
Overige financiële instellingen	0	-	589.779.672	11,37%
Andere instellingen	0	-	1.335.326.066	25,75%
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs (IFRS 9)	0	-	6.216.984.830	100,00%
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	0	-	2.371.953.106	38,15%
Kredietinstellingen	0	-	638.838.526	10,28%
Overige financiële instellingen	0	-	1.371.432.204	22,06%
Andere instellingen	0	-	1.238.657.703	19,92%
Leningen op termijn	0	-	596.103.291	9,59%
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies (IFRS 9)	0	-	64.562.150	100,00%
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	0	-	19.846.418	17,66%
Kredietinstellingen	0	-	27.657.066	24,61%
Overige financiële instellingen	0	-	22.434.064	19,96%
Andere instellingen	0	-	42.460.818	37,78%

De onderstaande tabel geeft een procentueel geografische uitsplitsing van de portefeuille. Uit het onderstaande overzicht blijkt een grote blootstelling aan België (vestigingsplaats van de Vennootschap).

	31/12/2017	31/12/2018		31/12/2017	31/12/2018
België	34,10%	36,26%	IJsland	0,68%	0,69%
Nederland	14,76%	13,90%	Finland	0,89%	0,60%
Frankrijk	9,08%	12,22%	Slovenië	1,25%	1,14%
Spanje	4,52%	4,71%	Tsjechië	1,58%	0,98%
Duitsland	2,77%	4,21%	Italië	1,63%	1,32%
Ierland	4,09%	3,91%	Roemenië	0,37%	0,42%
Verenigd Koninkrijk	3,05%	3,26%	Mexico	0,61%	0,74%
Luxemburg	2,68%	2,81%	Noorwegen	0,63%	0,31%
Zweden	3,39%	3,00%	Indonesië	0,13%	0,23%
Polen	1,80%	1,85%	Hongarije	0,09%	0,09%
Canada	2,80%	1,72%	Australië	0,46%	0,33%
Oostenrijk	1,20%	1,23%	Letland	0,67%	0,19%
Denemarken	0,96%	1,24%	Litouwen	0,76%	0,19%
Verenigde Staten Amerika	4,00%	1,59%	Slovakije	0,43%	0,32%
			Overige	0,62%	0,54%
		Totaal		100,00%	100,00%

De Vennootschap hanteert concentratielimieten per tegenpartij uitgedrukt als % van het CET1 reglementair kernkapitaal. De grootte van de limiet is functie van de kredietwaardigheid van de emissie en van het type tegenpartij. De diversificatie en interne ratings van alle vastrentende effecten worden stelselmatig gerapporteerd en opgevolgd, op individueel en op portefeuilleniveau.

Verwachte kredietverliezen (fase 1 en fase 2)

Inputs, assumpties en technieken

Waardeverminderingen op de financiële instrumenten in de retail portefeuille worden bepaald op basis van een scenario gewogen model waarin historische en 'forward looking' informatie wordt meegenomen. De verwachte kredietverliezen ('Expected credit losses' – ECL) worden berekend als de som van de gewogen kredietverliezen onder een baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario. De kredietverliezen worden berekend door de kans dat een ontleners in gebreke blijft toe te passen op de verwachte blootstelling bij falings, rekening houdend met het verwachte verlies bij falings, verdisconteerd aan de effectieve rente van het instrument en gecorrigeerd voor de overlevingskans van het krediet, welke een inschatting is voor de kans op vervroegde terugbetaling en afschrijvingen wegens falings. De ECL worden berekend voor de relevante periode vanaf de rapporteringsdatum, zijnde de gehele resterende looptijd van het contract.

- De waarschijnlijkheid dat de ontleners in gebreke blijft ('Probability of Default' – PD) wordt bepaald door een PD model dat rekening houdt met de individuele karakteristieken van het instrument (interne rating klasse, historische performantie) en gebaseerd op een 'through-the-cycle' component (gemiddelde macro-economische condities) en een 'point-in-time' component (vooruitziende macro-economische condities).
- Blootstelling bij falings ('Exposure at Default' - EAD) wordt berekend op de rapporteringsdatum en over de looptijd van het instrument en bevat zowel binnen- als buitenbalans blootstellingen. De binnenbalans blootstelling bestaat uit de som van het uitstaand kapitaal verhoogd met eventueel opgelopen achterstand. De projectie van binnenbalans blootstellingen over de resterende looptijd houdt rekening met de contractueel vastgelegde terugbetalingen. Buitenbalans blootstellingen (zijnde de kredietpijplijn, onbenutte kredietlijnen en bouwdepot) worden opgenomen in functie van de gemodelleerde verwachte omzetting en opname. De EAD wordt gecorrigeerd voor de kans op een gedeeltelijke vroegtijdige terugbetaling.

- Het verlies gegeven dat een tegenpartij in gebreke blijft ('Loss Given Default' – LGD) is een maat voor het verwacht verlies op een lening bij falen van deze tegenpartij. Hierbij wordt rekening gehouden met een kans dat de klant na verloop van tijd terug in staat is zijn betalingsverplichtingen op te nemen ('Cure rate'), de verwachte recuperatie- en realisatiewaarde van de aanwezige waarborgen en de kosten gerelateerd aan falen of curing.
- Overlevingskans van een krediet wordt gedefinieerd als de waarschijnlijkheid dat een krediet bij de start van een welbepaalde periode afgeboekt is oftewel door volledige vroegtijdige terugbetaling dan wel door afschrijving vanwege falen van de tegenpartij.
- Effectieve rente is het rendement van de lening op jaarbasis met in acht name van alle directe kosten. Omwille van de beperkte impact van directe kosten op de effectieve rente wordt de contractuele rente gebruikt als benadering.

Waardeverminderingen op de non-retail portefeuille van Argenta worden bepaald door het in kaart brengen van huidige waarde van de kasstromen die verloren zouden gaan bij het in gebreke blijven van een schuldenaar verdisconteerd aan effectieve rente van het instrument. Hierop wordt de kans toegepast dat de schuldenaar, over een bepaalde periode, in gebreke blijft.

- Kasstromen van een financieel instrument zijn bepaald op basis van de prospectus (of equivalent document) van het actief. Argenta maakt geen inschatting van de kans op vroegtijdige terugbetalingen en projecteert kasstromen tot de eerste call datum van het instrument aangezien deze elementen historisch gezien geen significante impact hebben.
- Effectieve rente wordt bepaald bij de eerste opname, op instrumentniveau, als de jaarlijkse rente over de levensduur van het actief, rekening houdend met couponbetalingen en een eventueel verschil in de reële waarde van het instrument bij boeking op balans en de nominale waarde.
- Waarschijnlijkheid dat een schuldenaar in gebreke blijft ('Probability of Default', PD) wordt bepaald op basis van externe 'Standard & Poors' (S&P) informatie vanwege het ontbreken van deze data binnen Argenta. Er hebben zich namelijk nog geen falen van instrumenten in de 'non-retail' portefeuille van Argenta voorgedaan. Op de externe PD data worden verscheidene aanpassingen uitgevoerd om een gemiddelde lange termijn PD te bepalen. Vervolgens worden de lange termijn PDs omgevormd naar 'Point-in-Time Probability of Default' (PIT PD)
- Het verlies gegeven dat een schuldenaar in gebreke blijft ('Loss Given Default', LGD) is gebaseerd op de standaardbenadering Bazel LGD percentages (covered: 11,25%; senior unsecured: 45%; subordinated: 75%).

Incorporatie van forward looking informatie

Voor de retail portefeuille wordt macro-economische forward looking informatie zowel opgenomen in de ECL berekeningen, als in de PIT LT PD bepaling. Voor de ECL en PIT LT PD worden 3 verschillende scenario's (baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario) berekend in functie van de macro-economische verwachtingen, waarbij de gebruikte scenario's dezelfde zijn als deze gebruikt voor het intern budgetteringsproces. De macro-economische verwachtingen die relevant zijn, betreffen de verwachte evolutie van het werkloosheidspercentage (voor PD) en de huisprijzenindex (voor LGD). De ECL en PIT PD LT is de som van het baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario gewogen met een respectievelijk gewicht van 50%, 20% en 30%. De scenario's worden jaarlijks herzien in het intern budgetteringsproces en de toegekende wegingen aan de scenario's worden periodiek herzien op basis van de geobserveerde evoluties in de onderliggende macro-economische indicatoren en evoluties in lange termijn verwachtingen.

Het opnemen van vooruitziende informatie ('forward looking', FL) in de niet-retail portefeuille wordt bekomen door historische correlatiefactoren van lange termijn PDs, falen frequenties en macro-economische factoren, toe te passen op de lange termijn PD voor toekomstige periodes, rekening houdend met de huidige en toekomstige macro-economische verwachtingen. Vervolgens worden de lange termijn PDs omgevormd naar 'Point-in-Time Probability of Default' (PIT PD). De economische indicatoren die mee worden genomen in deze analyse zijn de evolutie van de BBP groei, werkloosheidcijfers, S&P 500 index, Wereldbank Energy Index, Wereldbank Non-Energy Index en een maatstaf voor de proportie van negatieve kredietwaardigheid revisies. Vanwege de IFRS 9 vereiste dat de vooruitziende informatie scenario-gewogen dient te zijn, wordt bij het berekenen van de PIT PD's rekening gehouden met verschillende scenario's (standaard, beter en slechter) per systeemfactor per jaar. De scenario's en de weging van deze scenario's worden intern bepaald op basis van het business plan van Argenta. Een herziening van de finale 'forward looking Point-in-Time Probability of Default' gebeurt minstens op jaarlijkse basis.

Significante toename van kredietrisico en laag risico exceptie

Binnen de retail portefeuille identificeert de Vennootschap een significante stijging van het kredietrisico sinds initiële erkenning van het instrument aan de hand van een kwantitatieve analyse of gebaseerd op kwalitatieve aanwijzingen.

Er zijn tevens een aantal vangnet indicatoren ingebouwd welke automatisch leiden tot migratie naar stage 2 van een instrument. De 'staging' modellen zijn aangepast naar de specificiteit van de verschillende retail portefeuilles van Argenta.

De kwantitatieve analyse is gebaseerd op de evolutie van de 'lifetime' PD via de zogenaamde 'confidence interval' methode. Per rapporteringsdatum wordt de resterende 'lifetime' PD (PD_{LT}) vergeleken met de bovengrens van resterende 'lifetime' PD rekening houdend met de karakteristieken van het instrument zoals deze aanwezig waren bij de initiële opname van het instrument (PD_{th}). Het 'staging' model kan als volgt worden samengevat:

Stage 1 – 12-month ECL: $PD_{LT} < PD_{th}$;

Stage 2 – Lifetime ECL: $PD_{LT} > PD_{th}$;

De kwalitatieve aanwijzingen en vangnet indicatoren bevatten onder andere een aantal criteria die niet werden weerhouden in het PD model. Onder meer de volgende kwalitatieve elementen geven aanleiding tot de opname van een instrument in stage 2:

- Toekennen van een forbearance maatregel aan een instrument
- Unlikelihood to pay (UTP) score op een instrument die geen aanleiding heeft gegeven tot de opname van het instrument als niet-renderend
- Opname van het instrument als niet-renderend in de afgelopen 12 maanden

De Vennootschap maakt geen gebruik van de 'Low credit risk' vrijstelling voor retail instrumenten. Dit betekent dat op elke rapporteringsdatum een analyse van de stijging in kredietrisico gebeurd voor alle instrumenten. De veronderstelling dat er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan bij contractuele betalingen die meer dan 30 dagen zijn vervallen, wordt niet weerlegd.

In de niet retail portefeuille identificeert de Vennootschap een significante stijging van het kredietrisico sinds initiële erkenning van het instrument aan de hand van een negatieve revisie van de kredietwaardigheid van de gerelateerde tegenpartij of op basis van een ad hoc interne analyse. Argenta maakt gebruik van de 'Low credit risk' vrijstelling voor non-retail instrumenten. Het 'staging' voor non-retail effecten en leningen is gebaseerd op interne credit ratings, of indien deze niet beschikbaar zijn externe credit ratings en kan als volgt worden samengevat:

- Stage 1: Bevat instrumenten met 'investment grade' tegenpartijen en tegenpartijen welke bij erkenning van het instrument een niet-'investment grade' rating hadden zonder negatieve revisie;
- Stage 2: Tegenpartijen met een 'investment grade' rating of niet-'investment grade' rating bij initiële erkenning die een negatieve revisie hebben gekregen naar respectievelijk niet-'investment grade' of één kredietscore lager. Er kan enkel afgeweken worden van deze regel bij onderbouwing dat er geen significante kredietverslechtering plaats vond en mits goedkeuring van het Rating Comité;

Aanvullend aan de hierboven vermelde beleidslijnen, zijn er een aantal 'triggers' die een ad hoc analyse kunnen vereisen van de interne rating van de tegenpartij:

- Wanneer een rating agentschap overgaat tot de negatieve revisie van de kredietwaardigheid van een tegenpartij: ad hoc analyse van de motivatie voor de negatieve revisie en inschatting of deze relevant is als significante stijging in kredietrisico;
- Regionale crisis;
- Negatief nieuws over een tegenpartij;
- Fusies en overnames.

Indien de ad hoc analyse tot een negatieve revisie leidt van de interne kredietwaardigheidsbeoordeling van de tegenpartij (naar niet-'investment grade' of verlaging met een graad voor niet-'investment grade') migreert het actief van stage 1 naar stage 2. Tegenpartijen die noch een interne noch een externe rating hebben worden op instrumentniveau beoordeeld op basis van experts kennis. 'Voor de staging wordt tevens rekening gehouden met overkoepelende landenrisico's (e.g. Griekse schulden crisis) en/of sectorrisico's (e.g. Diesel gate). Alle tegenpartijen die onder een dergelijke categorie vallen worden dan op een 'watch list' geplaatst, ter verhoogde opvolging, en migreren naar stage 2 op basis van een beslissing van het Rating Comité.

De Vennootschap maakt gebruik van de 'Low credit risk' vrijstelling voor non-retail instrumenten, waarbij een instrument als laag kredietrisico wordt verondersteld indien de kredietwaardigheid 'investment grade' is. Dit komt overeen met een minimale kredietwaardigheidsrating 'BBB-' volgens S&P. De veronderstelling dat er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan bij contractuele betalingen die meer dan 30 dagen zijn vervallen, wordt niet weerlegd. De Vennootschap verwacht dat migratie naar stage 2 zal gebeuren voor dat wanbetalingsgebeurtenissen zich hebben voorgedaan op basis van het systeem van ad hoc analyses en de permanente 'watch list' voor tegenpartijen met een verhoogd risico.

Groeperen van financiële instrumenten

Argenta maakt geen gebruik van groepering van instrumenten op basis van gemeenschappelijke kredietrisico-karakteristieken voor het modelleren van parameters voor verwachte kredietverliezen.

Wijzigingen in inputs, assumpties en technieken

Er zijn geen wijzigingen in waarderingstechnieken of significante assumpties onderliggende aan de gebruikte modellen tijdens de rapporteringsperiode.

Faling, niet-renderend en credit-impaired (fase 3)

Een vordering wordt als gefaald beschouwd vanaf 90 dagen achterstand voor een materiële exposure (benaderd via 3 maandtermijnen voor de retailkredietportefeuilles) en, wanneer er een aantal signalen zijn, andere dan achterstand, dat de kredietnemer zijn verplichtingen niet zal kunnen nakomen. De Vennootschap hanteert een gelijkschakeling tussen faling, niet-renderend en credit-impaired. Individuele waardeverminderingen worden bepaald op gefaalde vorderingen op basis van het verschil tussen uitstaande vordering en de verwachte recuperaties.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de fase 1, 2 en 3 vorderingen per klasse van financiële instrumenten en de overboekingen tussen fases.

31/12/2018			
	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	31.577.890.131	4.876.317.694	137.645.939
Vastrentende effecten	5.571.226.042	51.843.732	0
Leningen en voorschotten	26.006.664.090	4.824.473.962	137.645.939
waarvan leasingvorderingen	0	0	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	5.181.300.249	5.122.988	0
Vastrentende effecten	5.181.300.249	5.122.988	0
Niet-vastrentende effecten			
Totaal	36.759.190.380	4.881.440.682	137.645.939
Waarvan verworven financiële activa met verminderde kredietwaardigheid	0	0	0

	Overboekingen tussen fase 1 en fase 2		Overboekingen tussen fase 2 en fase 3		Overboekingen tussen fase 3 en fase 1	
	Naar fase 2 van fase 1	Naar fase 1 van fase 2	Naar fase 3 van fase 2	Naar fase 2 van fase 3	Naar fase 3 van fase 1	Naar fase 1 van fase 3
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	1.869.834.147	1.157.421.959	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659
Vastrentende effecten	23.739.673	12.086.220	0	0	0	0
Leningen en voor- schotten	1.846.094.474	1.145.335.739	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659
waarvan leasing- vorderingen	0	0	0	0	0	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
Vastrentende effecten	0	0	0	0	0	0
Niet-vastrentende effecten						
Totaal	1.869.834.147	1.157.421.959	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659

De onderstaande mutatietafel geeft een overzicht van de fase 1, 2 en 3 waardeverminderingen.

	01/01/2018	Creatie en verwerving	Ver- wijdering uit de balans	Wijzigingen van het krediet- risico (netto)	Herzienin- gen zonder verwijdering uit de balans (netto)	Definitieve afschrijvin- gen	Overige	31/12/2018
Fase 1	-3.680.677	-1.491.318	808.467	605.356	738		-81.128	-3.838.562
Vastrentende effecten	-1.687.164	-637.019	321.725	-546.016	0		-15.407	-2.563.881
Leningen en voorschotten	-1.993.514	-854.299	486.743	1.151.373	738		-65.721	-1.274.681
Fase 2	-14.119.760	-882.850	1.629.526	3.913.147	27.493		-1.010.203	-10.442.646
Vastrentende effecten	-1.552.812	0	257.702	693.147	0		0	-601.962
Leningen en voorschotten	-12.566.948	-882.850	1.371.824	3.220.000	27.493		-1.010.203	-9.840.683
Fase 3	-21.027.952	-227.606	8.489.358	-10.922.529	272.490	10.573.423	-11.033	-12.853.850
Vastrentende effecten	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten	-21.027.952	-227.606	8.489.358	-10.922.529	272.490	10.573.423	-11.033	-12.853.850
Voorzieningen voor verstekte toezeggingen en financiële garanties	-499.014	-2.528.826	1.862.993	-181.287	228.064	0	-18.741	-1.136.811
Fase 1	-439.619	-2.489.439	1.699.202	81.711	116.829		-7.146	-1.038.462
Fase 2	-59.395	-39.387	163.791	-262.998	111.235		-11.595	-98.349
Fase 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	-39.327.404	-5.130.600	12.790.344	-6.585.312	528.786	10.573.423	-1.121.104	-28.271.868

Voor de vorderingen in stage 3 van 137.645.939 euro werden 12.853.850 euro waardeverminderingen aangelegd.

Afschrijvingsmethodiek

Kredietdossiers worden in de Belgische portefeuille afgeschreven wanneer zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. Voor hypotheke of hypothecaire vorderingen zijn volgende criteria belangrijk:

- De hypothecaire vordering is opgeëist (no way back) en de onroerende zekerheden in waarborg zijn reeds verkocht. De opbrengsten uit deze verkoop zijn hierbij voor het grootste deel geïnd of er worden geen opbrengsten uit de verkoop geïnd omdat de vordering van de Vennootschap niet als batig gerangschikt staat.
- Een kredietnemer binnen een hypothecaire vordering werd toegelaten tot een collectieve schuldsanering of bevindt zich in staat van faillissement en de onroerende zekerheden die in waarborg waren zijn reeds verkocht.
- De procedurekosten die dienen gemaakt te worden tot uitwinning van de waarborg is in disproportie tot de mogelijke baten, waardoor de waarborg niet verkocht kan worden.

Voor de Nederlandse portefeuille worden vorderingen afgeschreven wanneer na het uitwinnen van alle aanwezige waarborgen er een restschuld overblijft en er geen verdere recuperatiemogelijkheden worden verwacht.

Voor leningen op afbetaling spelen volgende criteria een belangrijke rol om tot afschrijven over te gaan:

- De lening is opgeëist (no way back). Maximaal 2 jaar na deze datum wordt de lening als oninbaar beschouwd.
- Een kredietnemer van een lening op afbetaling werd toegelaten tot een collectieve schuldsaneringsprocedure of bevindt zich in staat van een faillissement.

Indien bij kredieten die afgeschreven werden volgens de bovenstaande criteria, nog betalingen worden ontvangen of waar er door de Vennootschap nog recuperatiemogelijkheden verwacht worden, blijven deze door de krediet specialisten bij de afdeling Contentieux Lenen opgevolgd worden. Procedures blijven gehandhaafd mits de juiste kosten- batenanalyse. Verjaring wordt opgevolgd en gestuit waar nodig.

Contract modificatie en Forbearance

Gunstmaatregelen (forbearance maatregelen) kunnen door de Vennootschap worden toegestaan bij een debiteur die niet in staat is, of binnenkort niet in staat zal zijn om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Deze gunstmaatregelen worden afgesproken in direct overleg tussen de tegenpartij en de afdeling bijzonder beheer (voor de Nederlandse kredieten), Pré-contentieux (voor de Belgische kredieten) van de Vennootschap. Volgende maatregelen kunnen worden toegestaan:

- Betaalafspraken voor tegenpartijen met achterstand, die langer lopen dan drie maanden;
- Boete kwijtschelding (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- Omzetting aflossingsvorm of rente (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- Rentemiddeling (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- Tijdelijk uitstel of verlaging van kapitaalsaflossingen (specifiek voor Belgische kredieten);
- Looptijdverlening (specifiek voor Belgische kredieten);
- Interne herfinanciering (specifiek voor Belgische kredieten).

Interne herfinancieringen geven aanleiding tot de opname van een kredietvordering, en de terugbetaling (en niet langer opnemen) van de geherfinancierde kredietvordering. Indien de herfinanciering wordt toegestaan omwille van een forbearance maatregel, worden deze zodanig geregistreerd.

Het toekennen van een forbearance maatregel is een kwalitatieve indicator voor de identificatie van een significante stijging van het kredietrisico, en welke automatisch leidt tot de migratie naar stage 2. Migratie naar stage 1 is mogelijk wanneer de forbearance maatregel is afgelopen.

	31/12/2017	31/12/2018
Brutoboekwaarde van blootstellingen met respijtmaatregelen	75.814.277	73.166.987
Renderende blootstellingen met respijtmaatregelen	38.094.870	35.551.436
Niet-renderende blootstellingen met respijtmaatregelen	37.719.407	37.615.552
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen	3.243.665	2.935.277
Ontvangen zekerheden en ontvangen financiële garanties	69.704.788	68.424.785

De forbearance-dossiers die als non-performing worden aangemerkt, worden steeds onderworpen aan een 'individuele waarderingstoets'. Het bedrag aan ontvangen onderpand van alle forbearance-dossiers werd ook opgenomen in deze toelichting om aan te tonen dat er aanzienlijke waarborgen in de vorm van collateral zijn.

5.4. Onderschrijvingsrisico's

Risicopositie

Het onderschrijvingsrisico omvat overkoepelend alle risico's die verbonden zijn aan de aard van het onderschrijven van verzekeringsactiviteiten. Het is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, veroorzaakt door de afwijkingen van de werkelijke betalingen ten opzichte van de verwachte betalingen.

Op het gebied van schadeverzekeringen zijn de resultaten van de Verzekeringspool grotendeels afhankelijk van de mate waarin de werkelijke uitkeringen in overeenstemming zijn met de uitgangspunten die bij de prijsstelling van producten en bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen zijn gehanteerd. Voor levensverzekeringen bestaat het onderschrijvingsrisico onder meer uit het risico op afwijkend afkoopgedrag, afwijkende uitkeringen (in geval van overlijden) en poliskosten. Op het gebied van gezondheidsverzekeringen omvatten de risico's zowel die aanwezig bij levens- als bij schadeverzekeringen.

De belangrijkste onderschrijvingsrisico's zijn sterfte- en langlevensrisico, morbiditeitsrisico, risico uit hoofde van kosten, vrijvalrisico, premie- en reserverisico en catastroferisico.

Het sterfterisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een stijging van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen. Het grootste deel van het sterfterisico is er ten gevolge van het onderschrijven van schuldsaldoverzekeringen. Het langlevensrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een daling van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen.

Het morbiditeitsrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van invaliditeits-, ziekte- en morbiditeitscijfers. Het morbiditeitsrisico wordt grotendeels gevormd door het onderschrijven van hospitalisatieverzekeringen.

Het kostenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de kosten voor het nakomen van verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten. De ontwikkeling en prijszetting van verzekeringspolissen is mee gebaseerd op hypothesen over de acquisitiekosten, de verwerkingskost van de polissen en de beheerskost van de schades en het verwachte behoud. Het kostenrisico kan toenemen door meer langlopende contracten, afwijkingen van de gebruikte hypothesen en een toename van de kosteninflatie.

Het vrijvalrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de percentages van (voortijdige) beëindiging, verlenging of afkoop van de overeenkomst. Bij een toename van het aantal afkopen loopt de verzekeringsmaatschappij het risico dat de initiële

poliskosten niet tijdig kunnen terugverdiend worden en dat de winsten van toekomstige premies wegvallen. Een lager aantal afkopen bij verlieslatende contracten kan hetzelfde risico inhouden.

Het premie- en reserverisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door volatiliteit in het tijdstip, de frequentie en de ernst van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van schaderegelingen. Premierisico betreft schadegevallen na rapporteringsdatum (i.e. gedurende de resterende looptijd van het contract), reserverisico betreft voorgevallen schades voor rapporteringsdatum.

Het catastroferisico of rampenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door onzekerheid over de prijsstelling en de aannames voor de reserve in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen. Het catastroferisico is grotendeels te wijten aan natuurrampen of door mensen veroorzaakte rampen. Dit risico komt voornamelijk voor bij schadeverzekeringen. Voor levensverzekeringen omvat dit risico ook het risico op verhoogde sterfte als gevolg van een pandemie. Binnen leven komt dit risico voornamelijk voor bij de schuldsaldoverzekeringen.

Risicobeheersing

De Vennootschap hanteert een duidelijk begreemd aanvaardingsbeleid dat is toegespitst op welomschreven doelgroepen. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten worden alle identificeerbare componenten van het onderschrijvingsrisico in rekening gebracht voor het bepalen van het acceptatie-, tarifierings- en reserveringsbeleid.

Het acceptatie-, sanerings-, tarifierings- en reserveringsbeleid worden bepaald en aangepast door een voortdurende opvolging van de technische resultaten en rendabiliteit van producten, het profiel van de portefeuille, evaluaties van de sterftetafels en de toereikendheid van de technische voorzieningen.

In het reserveringsbeleid wordt een onderscheid gemaakt tussen de frequentiedossiers met kleinere schadebedragen en de zware schadedossiers boven 125.000 euro. Het beleid voor de frequentiedossiers situeert zich upfront, in de jaarlijkse bepaling door de afdeling actuariaat van de standaard openingsreserves, op basis van de historische schadelast. Dit is een 'best estimate' (realistische schatting) van de gemiddelde schadelast.

Het beleid voor de zware schadedossiers (dossier met een totale kostprijs boven 125.000 euro) vereist een benadering op maat. Door een proces van bestendige evaluatie van de tussenkomst van de verzekeringsonderneming en dankzij een analyse van de toepassing van het verzekeringscontract, de toepassing van de conventies, uitsluitingen, benadering van de schade, de aansprakelijkheid, alle mechanismes van verdeling van aansprakelijkheid, de aftrek van de vrijstelling en de toevoeging van de kosten worden deze in kaart gebracht. De basis is hier een faire schatting van de zware dossiers (op basis van alle bovenvermelde elementen) plus een risicomarge, gelet op potentiële zware schommelingen. Door een zo nauwkeurige benadering, met een frequente herziening, zullen de schommelingen opwaarts en neerwaarts zo beperkt mogelijk blijven.

De toereikendheid van de reserves of Liability Adequacy Test (hierna LAT) wordt getoetst conform de gelijknamige beleidslijn. Er wordt systematisch nagegaan of de reserves adequaat zijn. Als de reserves ontoereikend geacht worden, wordt meestal besloten aanvullende voorzieningen toe te wijzen en / of het beleid omtrent tarieven en risicoaanvaarding te wijzigen of andere acties te ondernemen.

De Verzekeringspool maakt ook gebruik van herverzekering om bepaalde risico's te beperken, de volatiliteit in de schadelast te mitigeren en de solvabiliteitsratio's te verbeteren. Het eigenbehoud en de limieten van de herverzekeringscontracten worden bepaald in functie van de acceptatiepolitiek en de risico-appetijt van de Vennootschap en zijn vastgelegd in de beleidslijn 'Herverzekering'. Het Verzekeringsrisicocomité (VRC hierna) volgt deze risico's permanent op.

Herverzekering komt in de volgende takken voor:

- Brand: excess of loss per risico en per gebeurtenis of event;
- Aansprakelijkheid: excess of loss per risico in takken BA, BA Auto, Inzittenden, BA Gebouwen en BA Privé Leven;
- Brand en Omnium Auto: annual aggregate excess of loss per event en Top&Top XL Layer;
- Leven: Sommen excedent bij risico individueel overlijden.

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de betaalde herverzekeringspremies:

	31/12/2017	31/12/2018
Brand	1.270.452	1.514.441
Motor	1.439.924	1.455.408
Familiale	174.893	201.101
Leven	11.229.663	10.701.262
Totaal	14.114.932	13.872.213

De inkomens- en waarde stabiliteit van de producten wordt opgevolgd via de volgende RAF-indicatoren:

- Earnings at risk 80%: inkomensvolatiliteit door alle risico's / netto-inkomen voor belastingen (in een 1-op-5-jaar-perspectief)
- Value at risk 95%: waardevolatiliteit door alle risico's / Beschikbaar economisch kapitaal (in een 1-op-20-jaar-perspectief)
- NII marge (Net Interest Income marge): rentemarge t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan
- New Business Margin Leven en Value New Business Leven: waarde van de productie Leven van het boekjaar indien target ROE van 8% behaald wordt tegenover verdisconteerde premies
- Combined Ratio Schade inclusief herverzekering
- Combined Ratio Gezondheid

Gevoeligheidsanalyse

Voor Leven beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de drie belangrijkste risico's:

- Vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen
- Kosten: relatieve verhoging van de kosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%
- Sterfterisico: relatieve verhoging van de sterftekansen met 15%

De volgende tabel geeft de impact weer van de scenario's op het marktwaarde eigen vermogen. Het is duidelijk dat het marktwaarde eigen vermogen het meest gevoelig is voor wijzigingen in vrijval. Dit wordt vooral gedreven door de schuldsaldo verzekeringen en de grote portefeuille van tak 23 spaarproducten (Argenta Life Plan). Voor beide portefeuilles impliceert een sterke daling van het aantal polissen een grote daling van de toekomstige winsten (in het bijzonder fee-inkomsten voor de tak 23 beleggingsfondsen). Merk op dat de impact relatief gezien veel groter is op de schuldsaldo verzekeringen dan op het tak 23 spaarproduct.

Het kostenscenario genereert een daling van 4,8% in marktwaarde eigen vermogen, waarbij alle producten geïmpacteerd worden. Vooral schuldsaldo verzekeringen en het tak 21 spaarproduct Argenta Flexx zijn hier gevoelig voor gezien de lange looptijd van deze producten. Merk op dat het spaarproduct Argenta Life plan (zowel tak 21 als tak 23) sterk bijdraagt tot de impact vanwege de omvang van de portefeuille maar een relatief kleine impact toont.

Tenslotte is de impact van het sterftescenario op het marktwaarde eigen vermogen verwaarloosbaar – merk op dat opnieuw de schuldsaldo verzekeringen de grootste bijdrage leveren.

	31/12/2017	31/12/2018
Sensitiviteit		
Vrijval	-65.169.085	-60.756.170
Kosten	-22.707.918	-35.854.444
Sterfte	-4.425.245	-2.126.999

Voor de portefeuille hospitalisatieverzekeringen worden de volgende scenario's beschouwd met betrekking tot de drie belangrijkste risico's voor 31 december 2018:

- Vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen
- Kosten: relatieve verhoging van de administratiekosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%
- Sterfterisico: relatieve verhoging van de sterftekansen met 15%

Ook voor de hospitalisatieportefeuille geeft het vrijvalscenario de grootste impact op het marktwaarde eigen vermogen. Dit wordt gedreven door de winstgevendheid van de portefeuille waardoor vrijval van contracten toekomstige winsten verlaagt.

Een stijging van de administratiekosten impliceert opnieuw een daling van de toekomstige winsten.

Het sterftescenario genereert een verwaarloosbare impact op het marktwaarde eigen vermogen. De winstgevendheid van de portefeuille neemt slechts in beperkte mate af.

	31/12/2017	31/12/2018
Sensitiviteit		
Vrijval	-19.205.334	-30.816.594
Kosten	-16.789.643	-11.603.567
Sterfte	-2.175.185	-2.957.466

Voor de portefeuille schadeverzekeringen beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de twee belangrijkste risico's:

- Premie- en reserverisico: per tak wordt het 1 op 200 scenario toegepast, gekalibreerd volgens de principes van het standaardmodel Solvency II.
- Catastroferisico: een combinatie van verschillende catastroferisico's wordt toegepast naargelang de aard van de schadeverzekering; dit omvat zowel natuurrampen (overstroming, hagel, aardbeving, storm) als menselijke effecten (auto, marine, brand, aansprakelijkheid, luchtmacht).

Het premie- en reservescenario heeft een grotere impact op het marktwaarde eigen vermogen dan het catastroferisico. Dit wordt vooral gedreven door de takken auto BA en brand.

Bij catastroferisico dragen vooral de volgende scenario's bij tot de impact, allen op de portefeuille brand: storm, overstroming, hagel en brand. Voor alle catastrofescenario's speelt herverzekering een belangrijke rol met tussenkomsten van tot 90% van de schadelast.

	31/12/2017	31/12/2018
Sensitiviteit		
Premie en reserve	-33.553.048	-35.058.785
Catastrofe	-13.570.215	-13.213.996

Ontwikkeling schadereserves

De onderstaande tabel illustreert de schadedriehoek en bevat de evolutie van de totale schadelast voor herverzekering per voorvalsjaar, waarbij de schadelast gelijk is aan de som van de betalingen en de schadereserves (excl. IBNR) met aftrek van de recuperaties en de recuperatiereserves. Zowel de betalingen als de recuperaties zijn cumulatief. Het gaat dus over uitkeringen vanaf 1 januari van het voorvalsjaar tot en met het laatste afwikkelingsjaar.

De indeling van een schadedriehoek is als volgt:

- verticaal staan de afwikkelingsjaren;
- horizontaal de voorvalsjaren;
- diagonaal de boekjaren.

Hoe verder de schades zijn ontwikkeld, hoe betrouwbaarder de waardering van de schadelast.

De bedragen in onderstaande tabel werden aangesloten met de boekhouding.

31/12/2017 - In mio EUR	< 2002	2002-2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	368	46	44	49	53	57	74	73	72	70
1 jaar later	0	363	42	46	47	52	58	78	71	70	0
2 jaar later	0	357	44	44	45	51	57	73	68	0	0
3 jaar later	0	351	43	43	44	49	56	72	0	0	0
4 jaar later	0	345	43	43	44	48	57	0	0	0	0
5 jaar later	0	344	43	42	44	49	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	337	43	42	44	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	336	43	41	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	334	40	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	319	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	229	319	40	41	44	49	57	72	68	70	70
Cumulatieve betalingen	222	311	40	41	42	45	48	61	51	54	36
Huidige voorzieningen	7	9	0	0	2	3	9	12	17	16	35

31/12/2018 - In mio EUR	< 2002	2002-2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	414	44	49	53	57	74	73	72	70	81
1 jaar later	0	405	46	47	52	58	78	71	70	68	0
2 jaar later	0	401	44	45	51	57	73	68	69	0	0
3 jaar later	0	394	43	44	49	56	72	68	0	0	0
4 jaar later	0	389	43	44	48	57	71	0	0	0	0
5 jaar later	0	387	42	44	49	57	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	380	42	44	49	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	379	41	44	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	375	42	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	229	360	42	44	49	57	71	68	69	68	81
Cumulatieve betalingen	222	351	41	42	46	49	62	53	57	52	42
Huidige voorzieningen	6	8	0	1	2	8	8	15	13	16	39

Bewegingsanalyse technische voorzieningen

In onderstaande tabel werd een analyse opgenomen van de technische voorzieningen voor tak 21 contracten. Het overzicht van de totale technische voorzieningen leven is te vinden onder toelichting 21.

	31/12/2017	31/12/2018
Beginsaldo technische voorzieningen tak 21	2.351.515.945	2.455.083.940
Stortingen	223.180.624	268.717.887
Afkopen, overlijden, einde termijn, rentes	-130.769.378	-133.284.171
Interestkost	50.441.985	50.348.436
Toekenning winstdeelname	1.198.875	761.523
Overige wijzigingen	-40.484.111	-17.019.256
Eindsaldo technische voorzieningen tak 21	2.455.083.940	2.624.608.359
Andere	0	0
Aanvullende voorzieningen leven	20.962.406	20.969.067
Totaal	2.476.046.346	2.645.577.426

Voor de tak 23 contracten die worden opgenomen onder de financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeverminderingen in de winst- en verliesrekeningen geeft dit volgend beeld:

	31/12/2017	31/12/2018
Beginsaldo technische voorzieningen tak 23	1.839.774.645	2.157.057.436
Stortingen	360.462.915	279.749.118
Afkopen en overlijdens	-100.748.249	-173.771.587
Waardeschommelingen	36.464.387	-241.959.361
Overige wijzigingen	21.103.738	5.247.378
Eindsaldo technische voorzieningen tak 23	2.157.057.436	2.026.322.984
Andere	0	0
Totaal	2.157.057.436	2.026.322.984

Bijkomende toelichtingen over tak 23 zijn terug te vinden onder toelichting 13.

5.5. Niet-financiële risico's

Risicopositie

De overkoepelende definitie voor de niet-financiële risico's is de kans op negatieve gevolgen (zowel financiële en/of reputatieschade) als direct of indirect gevolg van ontoereikende of falende interne processen, mensen of systemen, of door externe gebeurtenissen. De niet financiële risico's omvatten compliance risico, projectrisico, juridisch risico, bedrijfscontinuïteitsrisico, sourcing risico, informatiebeveiliging en cyberrisico, fysieke activa risico, imago risico, procesrisico, human resources risico, intern change risico (omvat strategisch risico en besmettingsrisico), extern change risico (omvat locatierisico en regulatorisch risico) en interne fraude risico.

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. De activiteiten van Argenta zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen en de wet- en regelgeving te verwerken. Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften),

mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Vennootschap).

Het strategisch risico is de kans op negatieve gevolgen als direct of indirect gevolg van business beslissingen, implementatie van beslissingen, of gebrek aan aanpasbaarheid ("responsiveness") aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel). Dit risico is een functie van de compatibiliteit van de strategische doelen, de business strategie om die doelen te bereiken, de resources die worden toegewezen om die doelen te bereiken en de kwaliteit van de implementatie van de business strategie. De resources omvatten communicatiekanalen, systemen, mensen, netwerken, managerstijd en managerscapaciteiten. De strategische doelen worden bepaald door het directiecomité, goedgekeurd door de raad van bestuur en periodiek opgevolgd.

Het besmettingsrisico is de kans op negatieve gevolgen voor een entiteit van de Vennootschap als direct of indirect gevolg van een economische wijziging in een van de andere entiteiten van de Vennootschap.

Het locatierisico (vroeger landenrisico) is de kans op negatieve gevolgen als direct of indirect gevolg van wijzigingen in de politieke, sociale, economische of andere situatie in een bepaalde regio.

Het imago­risico is de kans op negatieve gevolgen als direct of indirect gevolg van een gewijzigde perceptie van het imago van de Vennootschap bij een of meerdere stakeholders zonder dat een ander risico hiervan aan de oorzaak ligt. Imagoschade kan veroorzaakt worden door problemen binnen de sectoren waarin de Vennootschap actief is. Meer specifiek kan de Vennootschap schade oplopen doordat imago­problemen ontstaan binnen de bank- of verzekeringssector. Bovendien kunnen de verwachtingen van stakeholders ten aanzien van de Vennootschap die het in stand houden van het imago bepalen, evolueren.

Het regulatorisch risico is de kans op negatieve gevolgen als direct of indirect gevolg van wijzigingen in wet- of regelgeving. Een wijziging in de wetten of voorschriften gedaan door de wetgever kan de kosten om de business te runnen, verhogen en kan een impact hebben op productie en strategie.

Risicobeheersing

De risicocartografie, waarin de niet-financiële risico's zijn opgenomen, wordt jaarlijks voorgelegd aan het risicocomité van de raad van bestuur. De risico's worden ingeschat tijdens workshops met het directiecomité en de managementteams.

Voor elk van deze types legt de Vennootschap de gewenste risico-appetijt vast. Deze risico-appetijt en het RAF vormen dan het referentiepunt waartegen risico's beoordeeld worden in de risicobeheer cyclus (risico's identificeren en evalueren, response bepalen, monitoring en rapportering).

De rollen en verantwoordelijkheden omtrent risicobeheer zijn bepaald in de structuur van de '3 lines of defense' en worden in de beleidslijn voor risicobeheer niet-financiële risico's verder doorvertaald voor wat betreft de niet-financiële risico's.

Een bewust niet-financieel risicobeheer binnen de Vennootschap bestaat erin om op een pragmatische manier de duurzame groei van de Vennootschap te ondersteunen, door een in de business verankerd risk management, binnen de goedgekeurde risico-appetijt.

Binnen het kader van de algemene risico-appetijt worden de niet-financiële risico's op een structurele manier beheerd. Dit bevat zowel kwantitatieve (RAF rapportering niet-financiële risico's, KRS kantoorrisicoscore, ...) als kwalitatieve rapporteringen (activiteitenverslag, interne controlejaarverslag, actieplan, ...).

De periodieke rapportering over de niet-financiële risico's omvat minstens de volgende elementen:

- De niet-financiële incidenten die zich voordoen met een financieel en/of reputatieverlies tot gevolg, worden bijgehouden in een incident & loss databank zowel voor de hoofdzetel als het kantorennet. Daarin worden ze ingedeeld per directie, subdomein, activiteit, Basel-­risico-categorie en oorzaak. Het meetproces, de verzameling van de verliesgegevens en de rapportering van operationele verliezen gebeurt op een uniforme wijze binnen de verschillende entiteiten van de Vennootschap.

- De niet-financiële risico's worden verder actief opgevolgd aan de hand van een set Key Risk Indicators, die driemaandijks op het GRC/niet-financieel risico comité worden geëvalueerd. Ze vormen ook de basis voor één van de kwalitatieve RAF-limieten.
- De kantoor-risicoscore, wat een geaggregeerd beeld geeft van de risicoblootstelling van het kantorennet. De kantoor-risicoscore vormt ook één van de kwalitatieve RAF-limieten. Het operationeel dashboard dat leidt tot de kantoor-risicoscore heeft een bedrijfsbrede set aan KRI's.

Minstens eenmaal per jaar evalueert elke directie formeel haar interne controlematuriteit ('COSO-evaluatie'). De maturiteitsscore wordt bekomen door het invullen van de COSO-vragenlijst (ondersteund door gevraagde bewijsstukken). De vragenlijst is gebaseerd op het internationale COSO-raamwerk, stelt vragen over de verschillende COSO-componenten waaronder controleomgeving, risicobeheer en beheersmaatregelen,). Deze COSO maturiteitscore vormt eveneens de basis voor één van de kwalitatieve RAF-limieten.

Er is een opvolging van het risicobeheer in het kantorennet waarbij er op basis van een risk-based aanpak een set van challenges en diepgaande tests uitgevoerd worden op de kantoren. De kantoren worden hierover aangestuurd aan de hand van gestandaardiseerde rapporteringen (m.b.t. hun operationele werking, risicobewustzijn en -preventie en incidentbeheer). De betrokken businesslijnen (zoals de commerciële directies) worden hierover per kwartaal geïnformeerd.

Daarnaast wordt jaarlijks een scenarioanalyse gemaakt, waarbij de leden van het directiecomité bedrijfsbrede crisisscenario's bepalen met een grote potentiële financiële impact voor Argenta. Deze scenario's worden gebruikt voor de kapitaalberekening onder ICAAP en ORSA.

6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer

Het kapitaalrisico of solvency risico is het risico op een tekort aan beschikbaar kapitaal in verhouding tot het vereiste kapitaal door de activiteiten en grootte van de onderneming, of door de onmogelijkheid om aan een goede prijs en binnen een korte tijdspanne kapitaal op te halen. Om dit risico op te volgen worden er stelselmatig vergelijkingen gemaakt met de regulatoire vereisten en de interne doelstellingen.

6.1. Kapitaalbeheer

De doelstelling van het risicomanagement van de Vennootschap is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is, en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke en interne eigenvermogen doelstellingen. De Vennootschap heeft adequate procedures en systemen geïmplementeerd om haar kapitaaltoereikendheid op lange termijn te verzekeren terwijl alle materiële risico's in acht worden genomen.

De Vennootschap heeft altijd een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en niet-financiële risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met gereserveerde winst, kapitaalverhogingen en leningen die kwalificeren als kapitaalversterkend binnen de kapitaal- en resolutie regelgeving.

6.2. Regelgeving

Inleiding

De Vennootschap valt als gemengde financiële holding onder de CRR en CRD IV wetgeving. De onderliggende bankpool is tevens aan deze regels onderhevig, de onderliggende verzekeringspool dient te voldoen aan de Solvency wetgevingen. Informatie over pijler 1 (minimale kapitaalvereisten) en pijler 2 (SREP-proces) worden hieronder toegelicht. De pijler 3-toelichtingen van de bankpool en de SFCR-toelichting van de verzekeringspool worden afzonderlijk gepubliceerd op de website van de Vennootschap, waarbij een gedeelte van de informatie uit deze jaarrekening wordt overgenomen.

De berekening van de solvabiliteitsratio op niveau van de Vennootschap gebeurt volgens de Danish Compromise methode. Het betreft een compromis dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings. Volgens deze methode worden de opgebouwde reserves en winst van de verzekeringspool niet meegenomen in het eigen vermogen (het betreft een consolidatie zonder de verzekeringspool) en moet de waarde van de verzekeringsparticipatie niet worden afgetrokken van het eigen vermogen. Daarentegen moet deze verzekeringsparticipatie ten belope van 176 mio wel meegenomen worden bij de berekening van de risicogewogen activa ten belope van 370%.

In aanvulling met de solvabiliteitsratio's dient de Vennootschap ook zijn solvabiliteitspositie als financieel conglomeraat toe te lichten. Dit houdt in dat het beschikbare kapitaal berekend wordt op basis van de geconsolideerde positie onder de respectievelijke CRD IV regels voor de bankactiviteiten en Solvency II regels voor de verzekeringsactiviteiten. Het bekomen beschikbare kapitaal wordt dan vergeleken met de kapitaalvereisten uitgedrukt in risicogewogen activa.

Wettelijke kapitaalsvereisten

De pijler 1 vereisten leggen een minimum solvency ratio van 4,5% van het common equity Tier 1 (CET1), 6% voor de totale Tier 1 ratio en 8% voor de totale kapitaalratio op. De toezichthouders hebben de mogelijkheid een aantal bijkomende buffers (gecombineerde buffer vereiste) op te leggen:

- Een kapitaal conserveringsbuffer: een bijkomende CET1 vereiste van 2,50% die gefaseerd wordt ingevoerd tot 2019. Voor 2018 bedraagt de buffer 1,875% (2,50% in 2019).
- Een contracyclische kapitaalbuffer: geeft een bijkomende CET1 vereiste van 0,04% berekend als een gewogen gemiddelde van de per land opgelegde vereiste en de in de Vennootschap aanwezige blootstelling aan dat land;
- Een buffer voor systemisch belangrijke instellingen: de Belgische toezichthouder heeft de Vennootschap aangewezen als O-SII of 'andere systeemrelevante instelling' waardoor de Vennootschap onderworpen is aan een bijkomende CET1 vereiste van 0,75%;

- Een Pijler II vereiste (P2Requirement) van 1,75% en een Pijler II aanbeveling (P2Guidance).

In het kader van de SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) kan de bevoegde toezichthouder (in casu de ECB) hogere minimum ratio's opleggen (pijler 2 vereiste) als gevolg van de beoordeling van de robuustheid van het business model, de adequaatheid van de risk governance en de toereikendheid van de kapitaal- en liquiditeitssituatie.

De SREP (Supervisory Review and Evaluation Process, jaarlijkse globale evaluatie) door de ECB resulteerde in 2018 in een kapitaalbeslissing waarbij een P2R (pillar 2 capital requirement) van 1,75% CET1 vereiste werd opgelegd. Binnen de SREP is er ook aandacht vanuit de JST voor de interne opvolging van ICT risico controle / operationeel risicobeheer.

De minimum solvabiliteitsratio's verhoogd met de pijler II aanbeveling (P2Guidance) definiëren een early warning grens met escalatieverplichting naar de toezichthouder.

Interne kapitaalsvereisten

In het intern beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process voor de bankpool en ORSA - Own Risk and Solvency Assessment voor de verzekeringspool) worden alle materiële risicofactoren gemodelleerd, zodat een vollediger beeld wordt bekomen van het economisch kapitaalbeslag.

Het ICAAP van de Vennootschap bestaat uit de samenvoeging van het ICAAP van de Bankpool met het ORSA van de Verzekeringspool. Het ICAAP/ORSA proces heeft tot doel alle materiële risico's te identificeren en te kwantificeren, zodat de toereikendheid van het beschikbaar kapitaal kan worden beoordeeld en het vereist kapitaal kan worden toegekend aan de business en product lines.

Het economisch kapitaalproces bestaat uit de volgende stappen:

- identificatie en beoordeling van de materiële risico's;
- berekening van het vereist economisch kapitaal;
- berekening van het beschikbaar economisch kapitaal;
- berekening van de huidige en toekomstige kapitaaltoereikendheid van de bank- en verzekeringspool;
- allocatie van de kapitaalvereisten over de business lines en productgroepen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigen vermogensvereisten van de Vennootschap worden gerespecteerd.

6.3. Solvabiliteit

Solvabiliteit bij de Vennootschap

In de onderstaande tabel wordt de eigen vermogensvereiste volgens de IRB berekening weergegeven samen met de actuele reglementaire kapitaalsbasis (en dit volgens de Danish Compromise (DC) methode).

	31/12/2017	31/12/2018
Beschikbaar kapitaal		
1 Tier 1-kernkapitaal (CET1)	2.025.790.432	2.081.652.232
2 Tier 1-kapitaal (T1)	2.025.790.432	2.081.652.232
3 Totaal kapitaal	2.292.335.918	2.310.843.313
Risicogewogen posten		
4 Totale risicogewogen activa (RWA)	8.048.061.209	9.048.817.115
Risicogebaseerde kapitaalratio's als een percentage van RWA		
5 Tier 1-kernkapitaalratio (%)	25,17%	23,00%
6 Tier 1-kapitaalratio (%)	25,17%	23,00%
7 Totale kapitaalratio (%)	28,48%	25,54%
Additionele CET1 buffervereisten als een percentage van RWA		
8 Kapitaalconserveringsbuffer vereiste (2.5% from 2019) (%)	1,25%	1,88%
9 Contracyclische kapitaalbuffervereiste (%)	0,06%	0,04%
10 O-SII (Other Systemically Important Institution) kapitaalbuffervereiste (%)	0,50%	0,75%
11 Total of CET1 specifieke buffervereisten (%) (rij 8 + rij 9 + rij 10)	1,81%	2,66%
12 % CET1 beschikbaar om aan buffers te voldoen na voldaan te hebben aan de minimum kapitaalvereisten (na verrekening basisvereiste van 4,5%)	20,67%	18,50%
Hefboomratio		
13 Maastaf voor de totale risico blootstelling voor de berekening van de hefboomratio	39.204.889.680	41.296.409.729
14 Hefboomratio (%) (rij 2 / rij 13)	5,21%	5,04%
Liquiditeitsdekkingratio (LCR)		
15 Totaal kwalitatief hoogwaardige liquide activa	4.263.345.504	4.654.335.242
16 Totaal netto kasuitstroom	2.634.497.257	2.718.542.703
17 LCR ratio (%)	161,83%	171,21%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)		
18 Totaal beschikbaar stable funding	34.355.698.431	36.344.395.047
19 Totaal vereiste stable funding	24.200.959.668	25.818.527.934
20 NSFR ratio	141,96%	140,77%

Daarnaast dient de Vennootschap als financieel conglomeraat zijn solvabiliteitspositie tevens te toetsen op geconsolideerd niveau volgens de FICOD (Financial Conglomerates Directive) richtlijnen.

De Vennootschap voldoet ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de bankpool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

	31/12/2017	31/12/2018
Beschikbaar kapitaal		
1 Tier 1-kernkapitaal (CET1)	1.895.235.880	1.935.219.831
2 Tier 1-kapitaal (T1)	1.895.235.880	1.935.219.831
3 Totaal kapitaal	2.392.184.698	2.433.021.445
Risicogewogen posten		
4 Totale risicogewogen activa (RWA)	7.382.269.776	8.381.681.014
Risicogebaseerde kapitaalratio's als een percentage van RWA		
5 Tier 1-kernkapitaalratio (%)	25,67%	23,09%
6 Tier 1-kapitaalratio (%)	25,67%	23,09%
7 Totale kapitaalratio (%)	32,40%	29,03%
Additionele CET1 buffervereisten als een percentage van RWA		
8 Kapitaalconserveringsbuffer vereiste (2.5% from 2019) (%)	1,25%	1,875%
9 Contracyclische kapitaalbuffervereiste (%)	0,06%	0,04%
10 O-SII (Other Systemically Important Institution) kapitaalbuffervereiste (%)	0,50%	0,75%
11 Total of CET1 specifieke buffervereisten (%) (rij 8 + rij 9 + rij 10)	1,81%	2,66%
12 % CET1 beschikbaar om aan buffers te voldoen na voldaan te hebben aan de minimum kapitaalvereisten (na verrekening basisvereiste van 4,5%)	21,17%	18,59%
Hefboomratio		
13 Maastaf voor de totale risico blootstelling voor de berekening van de hefboomratio	39.028.136.237	41.118.817.429
14 Hefboomratio (%) (rij 2 / rij 13)	4,90%	4,71%
Liquiditeitsdekkingratio (LCR)		
15 Totaal kwalitatief hoogwaardige liquide activa	4.263.345.504	4.654.335.242
16 Totaal netto kasuitstroom	2.635.902.500	2.732.178.355
17 LCR ratio (%)	161,74%	170,35%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)		
18 Totaal beschikbaar stable funding	34.250.051.345	36.093.027.715
19 Totaal vereiste stable funding	23.926.055.763	25.542.778.325
20 NSFR ratio	143,15%	141,30%

De bankpool voldoet bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de Verzekeringspool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

	31/12/2017	31/12/2018
SII Balanstotaal	6.987.778.543	6.931.838.603
Excess of assets over liabilities	763.570.851	747.945.134
SCR	277.199.859	273.994.393
MCR	124.739.937	123.297.477
Ratio of Eligible own funds to SCR	2,75	2,73
Ratio of Eligible own funds to MCR	6,12	6,07

Volgens de Solvency-richtlijnen moeten verzekeringsinstellingen een minimaal eigen vermogen (solvabiliteit van 100 %) aanhouden. Het in aanmerking komend eigen vermogen kan vervolgens worden gebruikt in de berekening van de solvabiliteitsratio's (SCR en MCR ratio).

De solvabiliteitskapitaalratio vereiste SCR is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen moeten aanhouden om de kapitaaltoereikendheid te verzekeren onder doorrekening van een scenario met een waarschijnlijkheid van één op 200 jaar (value at risk van 99,5% over één jaar).

De minimumkapitaalvereiste (MCR) is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen moeten aanhouden om de kapitaaltoereikendheid te garanderen in een scenario met een 15% waarschijnlijkheid (value at risk van 85% over één jaar). De MCR moet minimum 25% en mag maximum 45% van de SCR bedragen.

De verzekeringspool voldoet met een SII ratio van 273% bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalvereisten.

7. Bezoldiging van de bestuurders

Hieronder worden de samenstelling van de raden van bestuur en de betaalde vergoedingen aan de betrokken bestuurders weergegeven.

7.1. Samenstelling van de raden van bestuur

De raden van bestuur van de Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties zijn structureel op een vergelijkbare manier samengesteld. Zij omvatten steeds:

- de leden van het directiecomité van de betrokken vennootschap (hierna de uitvoerende bestuurders);
- een aantal onafhankelijke bestuurders;
- een aantal bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen (samen met de onafhankelijke bestuurders, hierna de niet-uitvoerende bestuurders).

De raden van bestuur zijn zo samengesteld dat geen van de drie erin te onderscheiden groepen (de bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen, de onafhankelijke bestuurders en de bestuursleden van het directiecomité) de meerderheid hebben. De meerderheid in de raden van bestuur wordt altijd gevormd door niet-uitvoerende bestuurders.

Het aantal bestuurders is voor iedere raad van bestuur bij voorkeur niet groter dan vijftien.

Leden van de raad van bestuur zijn uitsluitend natuurlijke personen.

Voor bestuurders geldt een leeftijdsgrens:

- uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar bereiken;
- niet-uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 70 jaar bereiken;
- bestuurders die de leeftijdsgrens bereiken, kunnen hun mandaat blijven uitoefenen tot in hun opvolging is voorzien.

De raad kan in individuele gevallen afwijkingen op deze regel toestaan.

Onafhankelijke bestuurders worden benoemd met het oog op het aantrekken van competenties in de kernactiviteiten van de Argenta Groep, namelijk bankieren en verzekeren. Onafhankelijke bestuurders moeten op basis van hun vroegere of huidige activiteit van een ruime ervaring in minstens een van deze kerndomeinen blijf geven. Zij moeten voldoen aan alle vereisten zoals bepaald in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen.

De raden van bestuur van de Vennootschap, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties tellen een aantal onafhankelijke bestuurders, waarbij minstens één onafhankelijke bestuurder van de Argenta Bank niet zetelt in de raad van Argenta Assuranties, en omgekeerd. De onafhankelijke bestuurders van de Argenta Bank en Argenta Assuranties kunnen, maar zijn niet noodzakelijk, lid zijn van de raad van bestuur van de Vennootschap.

De governancevoorschriften inzake de onafhankelijke bestuurders beogen bij het bestuur van de diverse vennootschappen van de Argenta Groep een passend evenwicht te verzekeren tussen de behartiging van het groepsbelang en de behartiging van de belangen (van de stakeholders) van de individuele vennootschappen die van de Groep deel uitmaken.

De taakverdeling tussen de raden van bestuur en de wisselwerking met de verschillende comités is gedocumenteerd in het Governancememorandum.

De raad van bestuur van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep vergaderde het afgelopen boekjaar 11 keer.

Per einde 2018 waren de raden van bestuur van de Vennootschap, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties als volgt samengesteld:

- Jan Cerfontaine, voorzitter van de raad (BVg, Aspa en Aras), lid van het benoemingscomité (BVg) en het risicocomité (Aspa en Aras)

- Geert Ameloot, uitvoerend bestuurder en CFO (BVg, Aspa en Aras)
- Inge Ampe, uitvoerend bestuurder en CCO (Aspa en Aras)
- Ann Brands, uitvoerend bestuurder en COO (Aspa en Aras)
- Carlo Henriksen, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (BVg en Aspa), voorzitter van het risicocomité (Aspa), voorzitter van het benoemingscomité (BVg), voorzitter van het remuneratiecomité (BVg)
- Marc Lauwers, uitvoerend bestuurder en CEO (BVg, Aspa en Aras)
- Marie Claire Pletinckx, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (Aras) voorzitter van het auditcomité (Aras), voorzitter van het risicocomité (Aras)
- Baudouin Thomas, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (Aspa en Aras), lid van het auditcomité (Aspa en Aras), lid van het risicocomité (Aspa en Aras)
- Marc van Heel, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras), lid van het risicocomité (Aspa en Aras).
- Geert Van Hove, uitvoerend bestuurder en CIDO (Aspa en Aras)
- Cynthia Van Hulle, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras)
- Bart Van Rompuy, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras), lid van het auditcomité (Aspa en Aras), lid van het benoemingscomité (BVg).
- Raf Vanderstichele, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (BVg en Aspa), voorzitter van het auditcomité (Aspa), lid van het risicocomité (Aspa), lid van het remuneratiecomité (BVg)
- Emiel Walkiers, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras) en lid van het remuneratiecomité,
- Gert Wauters, uitvoerend bestuurder en CRO (BVg, Aspa, Aras)

Binnen de raden van bestuur van de Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties werden afzonderlijke audit- en risicocomités opgericht. Bij Argenta Spaarbank worden de beide comités voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder die geen deel uitmaakt van de raad van bestuur van Argenta Assuranties. Op de (beperkte) eigen activiteiten van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep wordt toegezien door het auditcomité en het risicocomité dat is opgericht binnen de raad van bestuur van de Argenta Spaarbank.

Het auditcomité ondersteunt de raad van bestuur bij het vervullen van zijn toezichtsverantwoordelijkheden voor het financiële verslaggevingsproces, het systeem van interne controle, het auditproces en het bedrijfsproces voor het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving.

In 2018 vergaderde het auditcomité van Aspa respectievelijk Aras 6 keer.

Het risicocomité staat de raad van bestuur bij in de uitoefening van het toezicht op de uitvoering van de strategie door het directiecomité. Dit omvat, conform het Governancememorandum, o.a. de bepaling van de aard, omvang, vorm en frequentie van de informatie over de risico's die de raad van bestuur wenst te ontvangen.

In 2018 vergaderde het risicocomité van Aspa respectievelijk Aras 6 keer.

Het Handvest 'Geschiktheid Sleutelfunctionarissen', dat is opgesteld voor de Argenta Groep, inclusief de beheersvennootschappen Argenta Asset Management en Arvestar Asset Management en de Nederlandse bijkantoren, beschrijft de governance en het gestructureerd kader dat Argenta heeft opgezet om de geschiktheid van de sleutelfunctionarissen te verzekeren.

Met geschiktheid wordt bedoeld dat de betrokken persoon deskundig en professioneel betrouwbaar (fit & proper) is, zoals nader omschreven in het "Handboek voor het beoordelen van de deskundigheid en professionele betrouwbaarheid" (Circulaire NBB_2018_25) voor leden van het directiecomité, bestuurders, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen.

Sleutelfunctionarissen zijn bestuurders of commissarissen, leden van het directiecomité, effectieve leiders en verantwoordelijken van de interne controlefuncties (interne auditfunctie, risicobeheerfunctie, compliancefunctie en actuariële functie), conform de bovenstaande circulaire van de NBB.

Naast de beoordeling van de geschiktheid van de individuele bestuurders op basis van de genoemde geschiktheidscriteria evalueert de raad ook periodiek zijn werking, zijn performantie en de performantie van de individuele bestuurders.

Eind 2018 heeft een evaluatie van de werking en de doeltreffendheid van de raad van bestuur plaatsgevonden. De resultaten daarvan worden voorgesteld begin 2019. Hiernaast werd ook een evaluatie van het DC als team uitgevoerd.

7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding

De bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de vennootschappen van de Argenta Groep wordt vastgesteld door de respectievelijke raden van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité. Ze wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan de algemene vergadering van de respectievelijke vennootschappen.

Bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders

De bezoldiging van de niet-uitvoerende leden van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep bestaat uitsluitend uit een door de respectievelijke algemene vergaderingen vastgestelde vaste bezoldiging. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. Ze is dezelfde voor alle onafhankelijke bestuurders en bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen.

Voor de deelname aan bijzondere comités die worden opgericht in de schoot van de raad van bestuur (het auditcomité, het risicocomité, benoemingscomité en het remuneratiecomité) ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders een bijkomende vergoeding per bijgewoone bijeenkomst. Deze vergoeding is dezelfde voor alle leden van een dergelijk comité. De voorzitter ontvangt een hogere vergoeding.

De voorzitter van de respectievelijke raden van bestuur is een bestuurder die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigt. Hij heeft een vaste bezoldiging die verschilt van de vergoeding van de andere niet-uitvoerende bestuurders. Hij krijgt geen bijkomende vergoedingen per bijgewoone bijeenkomst. Naast de vaste jaarvergoeding geniet de voorzitter van de raad ook van de voordelen van een IPT (Individuele Pensioentoezegging).

Er is geen beëindigingsvergoeding voor niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur.

Bezoldiging van de uitvoerende bestuurders

De uitvoerende bestuurders genieten een vaste jaarlijkse vergoeding. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. De vergoeding omvat geen elementen die kunnen aanzetten tot het nastreven van kortetermijndoelstellingen die niet stroken met de objectieven van de Argenta Groep op langere termijn.

De vergoeding beantwoordt aan wat werd bepaald in het Reglement van de CBFA van 8 februari 2011 over het beloningsbeleid van financiële instellingen, en ook aan de bepalingen van de Bankwet. De vergoeding is dezelfde voor alle leden van de directiecomités, met uitzondering van de voorzitter.

Naast de vaste jaarvergoeding genieten de uitvoerende bestuurders ook van de voordelen van drie groepspolissen: de vorming van een pensioenkapitaal, een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en een hospitalisatieverzekering.

De samenstelling van en de taakverdeling binnen de directiecomités van de drie kernvennootschappen van de Argenta Groep (de Vennootschap, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties) is in hoge mate geïntegreerd.

De navolgende rapportering verstrekt een toelichting bij de vergoeding van de uitvoerende bestuurders van de Argenta Groep, ongeacht de identiteit van de vennootschap die de vergoeding effectief betaalde.

In 2018 bedroeg het basissalaris van de heer Marc Lauwers (CEO van Argenta en voorzitter van de directiecomités van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, de Vennootschap en Argenta Assuranties) 626.400 euro. Dit is een stijging van 2,15 % ten opzichte van 2017. Daarnaast was er in 2018 nog een bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid van 113.087 euro (95.451 euro in 2017).

In 2018 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders/ directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.617.000 euro (1.562.543 euro in 2017). De bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 278.518 euro (254.620 euro in 2017).

Ontslagvergoeding

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingsvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse brutovergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden.

De termijn van 18 maanden wordt herleid tot (i) 12 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt; (ii) 9 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt; en (iii) 6 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Indien de benoeming tot bestuurder en de benoeming tot lid van het directiecomité door Argenta herroepen worden zonder inroeping van een zware fout of niet verlengd wordt zonder inroeping van een zware fout, heeft de Bestuurder recht op een beëindigingsvergoeding gelijk aan een vergoeding van achttien (18) maanden. Onder zware fout in de zin van deze bepaling wordt begrepen een ernstige inbreuk, tekortkoming of nalatigheid door de Bestuurder op de verplichtingen voortvloeiend uit, met betrekking tot of met nadelige gevolgen voor het Mandaat en die tot gevolg heeft dat het voor de uitoefening van het Mandaat noodzakelijke vertrouwen van de Vennootschap in de Bestuurder niet langer kan behouden worden.

Er werden in 2018 opzegvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaalbedrag van 491.100 euro (476.625 euro in 2017).

8. Vergoeding van de commissaris

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité.

Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden vooraf goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 5, § 4 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Het totale bedrag van de honoraria voor niet verboden niet-controlediensten verstrekt door de commissaris (exclusief deze verstrekt door het netwerk van de commissaris) mag voor het geheel van de vennootschappen behorende tot de Argenta groep gedurende de drie jaren van het mandaat van commissaris niet meer bedragen dan zeventig procent van het totaalbedrag van de honoraria voor de wettelijke controle.

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van de Vennootschap is opgedragen aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door de heer Dirk Vlaminckx.

De door Deloitte ontvangen vergoedingen (inclusief btw) worden hieronder onderverdeeld conform art. 134 van het wetboek Vennootschappen.

De Vennootschap

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren cvba of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap en supplementaire auditwerkzaamheden, voor een totaalbedrag van 3.146 euro in boekjaar 2017 en 4.840 euro in boekjaar 2018.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 25.540 euro in 2017 en 25.950 euro in 2018.

Argenta Groep

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap, het duurzaamheidsverslag, supplementaire auditwerkzaamheden, werkzaamheden met betrekking tot de medische index, actuariële dienstverlening rond Solvency II en controle met betrekking tot geldverstrekking verantwoording voor een totaal bedrag van 508.409 euro in boekjaar 2017 en 589.035 euro in boekjaar 2018.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 621.644 euro in 2017 en 585.638 euro in 2018.

9. Transacties met verbonden partijen

De Vennootschap gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben voornamelijk betrekking op leningen, deposito's en verzekeringscontracten. Deze werden te allen tijde uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet-verbonden partijen (at arm's length).

In de onderstaande tabellen staat een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die werden aangegaan met de verbonden partijen. De relaties tussen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden beschreven bij toelichting 1 (algemene informatie).

Balans 2017	moeder- maatschappij	managers op sleutelposities	andere verbonden partijen
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	97.177
Consumentenkredieten	0	0	0
Hypothecaire leningen	0	591.119	412.511
Overige vorderingen	439.470	0	0
Totaal activa	439.470	591.119	509.688
Financiële verplichtingen aangewezen herwaardering van de reële waarde tov P&L	0	7.148	4.544
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	31.144	93.629
Verplichtingen omtrent verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	577.422	402.439
Deposito's	44.408.854	972.891	4.903.989
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	0
Achtergestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	578.013	0	0
Totaal verplichtingen	44.986.867	1.588.605	5.404.601
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	0	0	0

Balans 2018	moeder- maatschappij	managers op sleutelposities	andere verbonden partijen
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	63.825
Consumentenkredieten	0	0	0
Hypothecaire leningen	670.182	505.102	529.697
Overige vorderingen	0	0	4.067.412
Totaal activa	670.182	505.102	4.660.934
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0	0
Deposito's	43.653.813	1.888.526	403.576.209
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	0
Achtergestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	492.111	0	34.743.869
Totaal verplichtingen	44.145.924	1.888.526	438.320.078
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	0	0	0

Zoals toegelicht is Bvg een beleidsholding met daarboven de familiale holding Investar. In de kolom moedermaatschappij(en) zijn de gegevens opgenomen van Investar.

Bij de kolom 'managers op sleutelposities' zijn de gegevens opgenomen van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (zie toelichting 7) en de nauwe verwanten van de bestuurders die natuurlijke persoon zijn.

De nauwe verwanten van een natuurlijke persoon zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op de natuurlijke persoon (betreft onder andere de huisgenoot en (inwonende) kinderen van de natuurlijke persoon).

Winst- en verliesrekening 2017	moeder- maatschappij	managers op sleutelposities	andere verbonden partijen
Rentelasten	20.687	395	3.787
Honoraria en provisies	0	0	0
Verzekeringspremies	0	0	0
Verrichten van diensten	0	0	0
Overige	2.049.493	0	0
Totaal van de lasten	2.070.180	395	3.787
Rentebaten	0	5.902	7.530
Honoraria en provisies	0	0	0
Overige	95.270	0	0
Totaal van de baten	95.270	5.902	7.530

Winst- en verliesrekening 2018	moeder- maatschappij	managers op sleutelposities	andere verbonden partijen
Rentelasten	27.743	602	4.337
Honoraria en provisies	0	0	11.582.217
Verrichten van diensten	0	0	0
Overige	2.538.559	0	0
Totaal van de lasten	2.566.302	602	11.586.554
Rentebaten	4.805	7.772	10.687
Honoraria en provisies	0	0	0
Gerealiseerde winsten op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	0	0	18.316
Overige	42.600	0	39.495.038
Totaal van de baten	47.405	7.772	39.524.041

Er werden in 2017 en 2018 geen bijzondere waardeverminderingen geboekt op balansposten die staan ten opzichte van verbonden partijen.

Toelichting kredietcessies van Aspa naar zusterentiteit Aras

Sinds 2013 vinden er kredietcessies plaats tussen Aspa en zusterentiteit Aras. Er is hierbij een algemene raamovereenkomst afgesloten en een RACI (Responsible – Accountable – Consulted – Informed) opgesteld. Op basis van deze RACI worden de cessies gecoördineerd en worden alle relevante partijen stelselmatig betrokken zodat de transacties at arm's length plaatsvinden. De kredietcessies worden samengesteld op basis van een willekeurige selectie uit recente nieuwe productie van (volgens de risicoappetiet van Aras) in aanmerking komende kredieten. Ze worden na selectie onmiddellijk gecedeerd.

Aspa staat hierbij Nederlandse kredieten toe via het bijkantoor die dan definitief worden overgenomen door Aras. De betrokken definitief overgedragen kredieten en bijhorende verrekening van transactiekosten zijn niet opgenomen in de bovenstaande overzichten.

Toelichting vergoeding uitvoerende bestuurders

De vergoedingen van de uitvoerende bestuurders werden al beschreven bij toelichting 7. In de onderstaande tabel worden de vergoedingen van de uitvoerende bestuurders op Argenta-niveau opgesomd. Er zijn geen vergoedingen betaald na een uitdiensttreding.

Vergoedingen van de uitvoerende bestuurders	31/12/2017	31/12/2018
Ontslagvergoedingen	476.625	491.100
Salarissen en bestuursvergoedingen	2.185.000	2.243.400
Totaal	2.661.625	2.734.500

10. Operationele segmenten

10.1 Operationele segmenten

De Vennootschap moet informatie over operationele segmenten verschaffen om gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de aard en de financiële gevolgen te kunnen evalueren van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert.

Een operationeel segment is een onderdeel van de Vennootschap dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt, waarvan onder andere de bedrijfsresultaten respectievelijk prestaties die regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Bij toelichting 1 (algemene informatie) wordt de structuur van de Vennootschap uitgelegd.

Binnen de Vennootschap vinden we 2 pijlers terug de Bank- en de Verzekeringspool. Hieronder vindt u de corresponderende opsplitsing.

Activa 2017	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2017
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.068.996.222	13.343.231	1.082.339.452
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	11.472.666	0	11.472.666
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.157.057.436	2.157.057.436
Voor verkoop beschikbare financiële activa	7.900.541.785	2.917.612.736	10.818.154.521
Leningen en vorderingen	27.659.725.317	1.044.349.627	28.704.074.945
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	462.780.202	188.392.727	651.172.929
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	0	0	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	0	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	0	102.427.643
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	122.822.732	0	122.822.732
Investerings in dochtermaatschappijen, gemeenschappelijke maatschappijen of verbonden ondernemingen	0	0	0
Materiële vaste activa	13.712.694	560.069	14.272.763
Goodwill en andere immateriële activa	161.614.760	2.310.254	163.925.015
Belastingvorderingen	5.168.022	2.998.246	8.166.268
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	16.001.856	16.001.856
Andere activa	212.151.647	4.227.798	216.379.445
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	0
Totaal activa	37.721.413.690	6.346.853.980	44.068.267.670
Activa 2018	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2018
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.140.140.077	14.982.642	1.155.122.720
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	10.028.698	0	10.028.698
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.026.395.538	2.026.395.538
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0	0	0
Leningen en vorderingen	0	0	0
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	0	0	0
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	64.562.150	47.836.217	112.398.366
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	3.809.957.321	1.483.125.228	5.293.082.549
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	33.988.347.808	2.577.348.472	36.565.696.280
Derivaten gebruikt ter afdekking	73.711.127	0	73.711.127
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	193.568.240	0	193.568.240
Investerings in dochtermaatschappijen, gemeenschappelijke maatschappijen of verbonden ondernemingen	1.000.000	1.494.000	2.494.000
Materiële vaste activa	15.004.974	543.662	15.548.636
Goodwill en andere immateriële activa	161.280.896	2.844.913	164.125.809
Belastingvorderingen	19.918.777	886.819	20.805.597
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	25.289.448	25.289.448
Andere activa	178.365.143	20.580.823	198.945.967
Totaal activa	39.655.885.211	6.201.327.762	45.857.212.974

Verplichtingen en eigen vermogen 2017	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2017
Deposito's van centrale banken	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	3.408.123	0	3.408.123
Passiva gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.157.057.436	2.157.057.436
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	34.577.078.001	1.165.982.891	35.743.060.891
Derivaten gebruikt ter afdekking	384.310.450	0	384.310.450
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0
Voorzieningen	4.780.448	37.089	4.817.537
Belastingverplichtingen	32.670.266	56.272.771	88.943.036
Verplichtingen op verzekeringen	0	2.699.732.551	2.699.732.551
Andere verplichtingen	193.372.521	35.879.673	229.252.193
Totaal verplichtingen	35.195.619.809	6.114.962.411	41.310.582.218
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.278.186.873	479.486.496	2.757.673.371
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	11.682	400	12.082
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	2.278.198.555	479.486.896	2.757.685.453
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	37.473.818.364	6.594.449.307	44.068.267.671

Verplichtingen en eigen vermogen 2018	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2018
Deposito's van centrale banken	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.073.472	0	4.073.472
Passiva gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.026.322.984	2.026.322.984
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	36.527.297.733	1.133.575.924	37.660.873.657
Derivaten gebruikt ter afdekking	350.669.050	0	350.669.050
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0
Voorzieningen	6.067.641	0	6.067.641
Belastingverplichtingen	12.347.923	8.134.334	20.482.256
Verplichtingen op verzekeringen	0	2.884.242.338	2.884.242.338
Andere verplichtingen	177.975.569	41.560.197	219.535.766
Totaal verplichtingen	37.078.431.388	6.093.835.777	43.172.267.165
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.323.679.921	361.210.182	2.684.890.103
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	55.371	332	55.705
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	2.323.735.292	361.210.514	2.684.945.808
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	39.402.166.680	6.455.046.291	45.857.212.974

Resultatenrekening 2017	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2017
Netto rentebaten	494.467.854	80.553.635	575.021.489
Baten uit dividenden	153.513	3.250.656	3.404.169
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-49.344.748	4.511.117	-44.833.631
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	18.810.068	11.331.948	30.142.016
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.253.896	0	-1.253.896
Financiële activa en passiva aan geamortiseerde kostprijs	2.873.055	0	2.873.055
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	43.023	0	43.023
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	0	12.012.919	12.012.919
Ander exploitatieresultaat	52.152.889	-2.091.678	50.061.211
Administratiekosten	-324.621.021	-24.367.043	-348.988.064
Afschrijvingen	-23.726.415	-1.175.691	-24.902.106
Opname en terugname van voorzieningen	9.337.951	0	9.337.951
Bijzondere waardeverminderingen	6.533.617	-412.322	6.121.295
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	565.005	0	565.005
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	185.990.894	83.613.542	269.604.438
Winstbelastingen	-49.546.736	-26.611.542	-76.158.278
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	136.444.158	57.002.000	193.446.160

Resultatenrekening 2018	Bankpool	Verzekering- pool	31/12/2018
Netto rentebaten	530.759.136	92.339.976	623.099.111
Baten uit dividenden	184.317	3.944.436	4.128.753
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-46.497.082	34.430.541	-12.066.541
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.156.520	2.621.382	7.777.901
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.977.633	0	-1.977.633
Winsten en verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	35.704	-6.989.083	-6.953.379
Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	1.190.649	0	1.190.649
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van niet financiële activa	189.783	0	189.783
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	0	-470.119	-470.119
Ander exploitatieresultaat	64.997.145	-38.663.478	26.333.667
Administratiekosten	-361.961.577	-21.969.993	-383.931.570
Afschrijvingen	-23.567.421	-910.588	-24.478.009
Opname en terugname van voorzieningen	-2.800.470	0	-2.800.470
Bijzondere waardeverminderingen	2.884.707	88.797	2.973.504
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	0	0	0
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	168.593.778	64.421.870	233.015.648
Winstbelastingen	-40.518.034	-18.071.545	-58.589.579
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	128.075.744	46.350.326	174.426.070

Informatie over geografische gebieden

De operationele segmentering die gebaseerd is op geografische gebieden, weerspiegelt de focus van de Vennootschap op de Benelux. De bovenstaande geografische segmentering is hierbij specifiek gebaseerd op de locatie van de geleverde diensten en geeft een indicatie van uitsplitsing naar geografische gebieden.

Activa 2017	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2017
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.024.876.472	56.781.544	681.436	1.082.339.452
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	7.959.258	3.513.408	0	11.472.666
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.157.057.436	0	0	2.157.057.436
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.818.154.521	0	0	10.818.154.521
Leningen en vorderingen	13.090.565.327	15.613.311.428	198.190	28.704.074.945
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	651.172.929	0	0	651.172.929
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	0	0	0	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0	0
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	0	0	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	0	0	102.427.643
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	122.822.732	0	0	122.822.732
Investerings in dochtermaatschappijen, gemeenschappelijke maatschappijen of verbonden ondernemingen	0	0	0	0
Materiële vaste activa	13.873.005	394.299	5.459	14.272.763
Goodwill en andere immateriële activa	162.894.232	954.417	76.366	163.925.015
Belastingvorderingen	4.286.435	3.879.833	0	8.166.268
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringcontracten	12.624.575	3.377.281	0	16.001.856
Andere activa	151.129.641	61.979.280	3.270.524	216.379.445
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Totaal activa	28.319.844.206	15.744.191.489	4.231.975	44.068.267.670

Activa 2018	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2018
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.037.346.083	115.890.687	1.885.949	1.155.122.720
Financiële activa aangehouden voor handelsdoel-einden	5.934.092	4.094.606	0	10.028.698
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscon-tracten (tak 23)	2.026.395.538	0	0	2.026.395.538
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0	0	0	0
Leningen en vorderingen	0	0	0	0
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	0	0	0	0
Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	112.398.366	0	0	112.398.366
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gere-aliseerde resultaten	5.294.034.864	0	-952.315	5.293.082.549
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	19.959.476.713	16.605.619.525	600.042	36.565.696.280
Derivaten gebruikt ter afdekking	73.711.127	0	0	73.711.127
Cumulatieve waardeschommelingen van de afge-dekte posities bij de afdekking van het renterisico	112.681.197	80.887.043	0	193.568.240
Investerings in dochtermaatschappijen, gemeenschappelijke maatschappijen of verbonden ondernemingen	2.494.000	0	0	2.494.000
Materiële vaste activa	15.274.552	273.217	867	15.548.636
Goodwill en andere immateriële activa	163.301.971	779.663	44.175	164.125.809
Belastingvorderingen	20.805.597	0	0	20.805.597
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzeke-ringscontracten	25.289.448	0	0	25.289.448
Andere activa	130.168.836	65.025.312	3.751.818	198.945.967
Totaal activa	28.979.312.383	16.872.570.053	5.330.536	45.857.212.974

Verplichtingen en eigen vermogen 2017	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2017
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	3.408.123	0	3.408.123
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	0	0	2.157.057.436
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	31.621.338.604	4.121.722.287	0	35.743.060.891
Derivaten gebruikt ter afdekking	369.722.361	14.588.089	0	384.310.450
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0
Voorzieningen	4.761.996	55.541	0	4.817.537
Belastingverplichtingen	77.923.236	10.027.798	992.002	88.943.036
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	2.697.739.164	1.993.387	0	2.699.732.551
Andere verplichtingen	178.469.889	49.609.780	1.172.524	229.252.193
Totaal verplichtingen	37.107.012.686	4.201.405.005	2.164.526	41.310.582.218
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.833.657.967	911.187.783	12.827.621	2.757.673.371
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	6.465	5.391	226	12.082
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.833.664.432	911.193.174	12.827.847	2.757.685.453
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	38.940.677.118	5.112.598.179	14.992.373	44.068.267.670
Verplichtingen en eigen vermogen 2018	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2018
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	4.073.472	0	4.073.472
Passiva gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.322.984	0	0	2.026.322.984
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	33.571.256.642	4.089.617.015	0	37.660.873.657
Derivaten gebruikt ter afdekking	246.796.798	103.872.252	0	350.669.050
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0
Voorzieningen	5.157.442	910.199	0	6.067.641
Belastingverplichtingen	8.146.055	10.217.317	2.118.884	20.482.256
Verplichtingen op verzekeringen	2.884.242.338	0	0	2.884.242.338
Andere verplichtingen	170.063.659	47.952.896	1.519.211	219.535.766
Totaal verplichtingen	38.911.985.919	4.256.643.151	3.638.095	43.172.267.165
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.615.991.985	1.049.046.851	19.851.267	2.684.890.103
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	49.285	6.210	210	55.705
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.616.041.270	1.049.053.061	19.851.477	2.684.945.808
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	40.528.027.190	5.305.696.212	23.489.572	45.857.212.974

Resultatenrekening 2017	België	Nederland	Luxemburg	Conso	Totaal
Netto rentebaten	378.677.781	196.347.220	-3.512	0	575.021.489
Baten uit dividenden	3.404.169	0	0	0	3.404.169
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-62.925.674	8.245.242	9.846.801	0	-44.833.631
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	29.877.220	264.796	0	0	30.142.016
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	654.004	-1.907.900	0	0	-1.253.896
Financiële activa en passiva aan geamortiseerde kostprijs	2.873.055	0	0	0	2.873.055
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	43.023	0	0	0	43.023
Inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	-5.177.679	17.190.598	0	0	12.012.919
Ander exploitatieresultaat	34.334.631	15.725.584	996	0	50.061.211
Administratiekosten	-300.541.709	-47.088.975	-1.357.380	0	-348.988.064
Afschrijvingen	-24.424.154	-372.521	-105.431	0	-24.902.106
Opname en terugname van voorzieningen	9.337.951	0	0	0	9.337.951
Bijzondere waardeverminderingen	2.782.500	3.338.795	0	0	6.121.295
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	565.005	0	0	0	565.005
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	69.480.125	191.742.839	8.381.474	0	269.604.438
Winstbelastingen	-12.519.494	-61.148.681	-2.490.103	0	-76.158.278
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	56.960.631	130.594.158	5.891.371	0	193.446.160

Resultatenrekening 2018	België	Nederland	Luxemburg	Conso	Totaal
Netto rentebaten	385.215.446	237.884.699	-1.035	0	623.099.111
Baten uit dividenden	4.128.753	0	0	0	4.128.753
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-30.576.225	822.573	18.463.608	-776.497	-12.066.541
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	7.759.586	-1.024.558	0	1.042.873	7.777.901
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-2.091.541	1.156.781	0	-1.042.873	-1.977.633
Winsten en verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	-6.953.379	0	0	0	-6.953.379
Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	1.143.227	47.422	0	0	1.190.649
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van niet financiële activa	189.783	0	0	0	189.783
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	-6.292.823	5.822.704	0	0	-470.118
Ander exploitatieresultaat	25.462.499	927.070	-14.845	-41.056	26.333.667
Administratiekosten	-333.161.809	-49.932.574	-1.654.740	817.553	-383.931.570
Afschrijvingen	-24.122.984	-317.198	-37.827	0	-24.478.009
Opname en terugname van voorzieningen	-2.118.718	-681.752	0	0	-2.800.470
Bijzondere waardeverminderingen	2.262.674	710.830	0	0	2.973.504
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	20.844.489	195.415.997	16.755.162	0	233.015.648
Winstbelastingen	-3.039.156	-51.318.890	-4.231.533	0	-58.589.579
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	17.805.333	144.097.107	12.523.629	0	174.426.070

Alle transacties tussen de segmenten gebeuren 'at arm's length'. De belangrijkste resultaatgebonden transactie tussen de operationele segmenten bestaat uit de doorrekening van een fundingkost door de Vennootschap (België) aan het bijkantoor (Nederland) voor de ter beschikking gestelde kapitalen (waardoor er in Nederland kredieten kunnen worden toegestaan).

Informatie over producten en diensten

Deze geconsolideerde IFRS-rapportering gaat over de Bank- en de Verzekeringspool. De Bankpool valt volledig onder de noemer 'retailbanking'. De Verzekeringspool valt onder de noemer Verzekeringsmaatschappijen. Beide pools worden als twee verschillende operationele segmenten behandeld.

Retailbanking biedt financiële diensten aan particulieren en in beperkte mate ook aan zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. In de Benelux biedt zij advies met betrekking tot dagelijks bankieren, sparen, lenen en beleggen.

Verzekeringsmaatschappijen bieden verzekeringstechnische diensten aan particulieren, zelfstandigen (en kleine en middelgrote ondernemingen) binnen de takken Leven en Niet-leven.

Informatie over belangrijke klanten

Als de opbrengsten uit transacties met één enkele externe klant ten minste 10 % van de opbrengsten van de Vennootschap bedragen, moet zij dit feit vermelden.

Bij de Vennootschap zijn er verschillende beleidslijnen van toepassing, die de concentratie van het kredietrisico (en impliciet de concentratie van opbrengsten) beperken, zodat deze grens van 10 % binnen de huidige beleidslijnen nooit zal bereikt worden.

10.2. Country by Country rapportering

Krachtens artikel 420 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en toezicht op kredietinstellingen (de zogenaamde 'Bankenwet') en overeenkomstig artikel 89 van de Capital Requirements Directive IV van de Europese Unie, dient Argenta Bank en Verzekeringsgroep de hieronder vermelde gegevens voor het boekjaar 2016 bekend te maken op geconsolideerde basis, uitgesplitst naar EU-lidstaat en naar derde land waarin zij gevestigd is (door middel van een bijkantoor en/of dochteronderneming).

De informatie is voorgesteld op dezelfde basis als de jaarrekening, die is opgemaakt volgens de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (IFRS) die door de Europese Unie werden aanvaard.

Landen	Activiteiten	31/12/2017						
		Opbrengsten	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	Gemiddelde aantal werknemers in VTE
EU lidstaat		627.470.356	269.604.438	-75.485.818	-672.460	-76.158.278	0	948
België	Bank en verzekeringen	381.760.532	88.520.006	-25.078.464	12.558.970	-12.519.494	0	892
Luxemburg	Andere financiële diensten	30.137.719	8.381.474	-2.490.103	0	-2.490.103	0	7
Nederland	Bank en verzekeringen	215.572.106	172.702.956	-47.917.251	-13.231.430	-61.148.681	0	49
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		627.470.356	269.604.438	-75.485.818	-672.460	-76.158.278	0	948

Landen	Activiteiten	31/12/2018						
		Opbrengsten	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	Gemiddelde aantal werknemers in VTE
EU lidstaat		628.354.273	233.015.648	-74.410.072	15.820.494	-58.589.579	0	1.004
België	Bank en verzekeringen	343.121.893	20.844.490	-17.365.604	14.326.448	-3.039.156	0	940
Luxemburg	Andere financiële diensten	40.415.323	16.755.162	-4.231.533	0	-4.231.533	0	7
Nederland	Bank en verzekeringen	244.817.058	195.415.997	-52.812.935	1.494.046	-51.318.890	0	57
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		628.354.273	233.015.648	-74.410.072	15.820.494	-58.589.579	0	1.004

Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans

11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken

Op de activazijde bevat deze rubriek alle geldmiddelen en saldi van de zichtrekeningen bij de centrale en andere banken.

	31/12/2017	31/12/2018
Geldmiddelen	61.901.183	70.224.406
Zichtrekeningen bij centrale banken	949.284.468	965.710.220
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	71.153.800	119.188.095
Totaal	1.082.339.452	1.155.122.720

Per 31 december 2017 stond er 949.284.468 euro op de zichtrekeningen bij de centrale bank. Het grootste deel hiervan heeft betrekking op de monetaire reserves die elke financiële instelling bij de centrale bank dient aan te houden. Er staat ook een groter bedrag in afwachting van de concrete toekenning naar aankoop van effecten of het toestaan van kredieten. Per 31 december 2018 stond er 965.710.220 euro op deze rekeningen.

In 2017 en 2018 zijn er geen deposito's van centrale banken ontvangen.

12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn als volgt samengesteld:

Financiële activa	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Renteopties – caps	10	1.550.000.000	8.063.674	10	1.550.000.000	5.938.432
Caps effectiserings-transacties	1	1.184.000.000	3.408.992	2	2.107.000.000	4.090.266
Totaal financiële active (niet beursgenoteerd)			11.472.666			10.028.698

Financiële verplichtingen	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Renteopties - caps	0	0	0	0	0	0
Caps effectiserings-transacties	1	1.184.000.000	3.408.123	2	2.107.000.000	4.073.472
Totaal financiële passieve (niet beursgenoteerd)			3.408.123			4.073.472

Niet beursgenoteerd (OTC) – renteopties - caps

Onder financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden komen (vanwege hun positieve reële waarde) de renteopties (caps) terecht. Onder de financiële verplichtingen de renteopties (caps) met negatieve reële waarde.

Deze renteopties, die over-the-counter (OTC) gekocht werden bij andere financiële instellingen worden altijd aangegaan in het kader van economische afdekkingstransacties binnen het ALM beleid maar waarvoor geen hedge accounting wordt toegepast.

De opties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie.

Er werden in 2017 en 2018 geen bijkomende caps afgesloten in het kader van het globale renterisicobeheer bij de Vennootschap.

Niet beursgenoteerd (OTC) – caps (effectiseringstransacties)

Onder deze rubriek komen de caps die werden afgesloten in het kader van een effectiseringstransactie en die niet verwerkt worden volgens de hedge accounting-principes.

In 2017 en in 2018 werden effectiseringstransacties uitgevoerd en hierbij werden er per transactie twee caps afgesloten. Het beperkte verschil tussen de marktwaarde van de caps op de actiefzijde en passiefzijde van de balans wordt verwerkt in de resultatenrekening.

13. Niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst en verlies

Door de introductie van de IFRS 9-norm werd een bijkomende test, de SPPI (Solely Payments of Principal and Interest) ingevoerd. Voor de bepaling van de classificatie en waardering wordt deze SPPI test uitgevoerd om na te gaan of er enkel gewone interest en kapitaal terugbetalingen gebeuren bij een financieel instrument. Is dit niet het geval dan zal het effect aan FVPL (Fair Value through P&L) verwerkt moeten worden.

Per 31/12/2018 staat er voor 112.298.366 euro onder deze rubricering. Het betreft effecten die in het verleden werden aangekocht en waarbij er bij de "Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)" testen werd geconstateerd dat de effecten hier niet aan voldeden.

	31/12/2017	31/12/2018
Totale portefeuille	0	112.398.366
Indeling schuldpapier naar vaste of variabele rentevoet		
Variabel	0	51.788.123
Vast	0	30.136.186
Onbepaald	0	30.474.058
Geografische indeling schuldpapier		
België	0	19.230.768
Europese Monetaire Unie	0	93.167.598
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar resterende looptijd volgens uiterste vervaldatum		
Tot 1 jaar	0	3.149.131
1 tot 5 jaar	0	19.846.418
> 5 jaar	0	58.928.760
Indeling schuldpapier volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	0	19.846.418
Kredietinstellingen	0	27.657.066
Overige financiële instellingen	0	22.434.064
Andere instellingen	0	42.460.818
Effectieve rentevoet van de portefeuille schuldpapier per 31/12	0,00%	0,83%

14. Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)

Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening betreffen bij de Vennootschap beleggingen in verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de groep activiteiten 'Leven' en waarbij het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (zogenaamde tak 23 beleggingen).

	31/12/2017	31/12/2018
Financiële activa gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.026.395.538
Financiële verplichtingen gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.026.322.984

Het verschil per einde 2018 in bovenstaande rubriek tussen het actief en het passief op niveau van de Vennootschap heeft te maken met een intercompany eliminatie boeking.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de samenstelling van de onderliggende activa van de tak 23 producten.

	31/12/2017	31/12/2018
Beleggingsfondsen	2.154.082.303	2.026.395.538
Kasbons	0	0
Liquide middelen	2.975.133	0
Samenstelling activa	2.157.057.436	2.026.395.538

15. Financiële activa aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen

Onder de rubriek "voor verkoop beschikbare financiële activa" werd in de voorbije jaren het grootste gedeelte van de effectenportefeuille (aandelen en obligaties) van de Vennootschap gecatalogeerd. Per 31/12/2017 stond er 10.818.154.521 euro onder deze rubriek.

Door de implementatie van de IFRS 9-norm werd een andere classificatie bekomen van de effectenportefeuille. Onder de financiële activa aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen (met dezelfde waarderingswijze als de "voor verkoop beschikbare financiële activa") werd per 31/12/2018 5.293.82.549 euro aan effecten opgenomen.

	31/12/2017	31/12/2018
Voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS39)	10.818.154.521	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (IFRS 9)	0	5.293.082.549
waarvan afgedekt via micro-hedges	1.296.989.327	1.315.193.792
Indeling naar instrumenttype		
Niet-vastrentende effecten	131.912.068	107.636.921
Vastrentende effecten	10.686.242.453	5.185.445.628
Indeling schuldpapier naar vaste of variabele rentevoet		
Variabel	3.621.862.050	1.975.030.023
Vast	7.064.380.403	3.210.415.605
Onbepaald	131.912.069	107.636.921
Geografische indeling schuldpapier		
België	3.363.387.008	1.632.053.821
Europese Monetaire Unie	5.045.987.369	2.393.088.556
Rest van de wereld	2.408.780.144	1.267.940.172
Indeling naar resterende looptijd volgens uiterste vervaldatum		
Tot 1 jaar	1.664.786.327	585.007.159
1 tot 5 jaar	6.927.574.074	2.941.657.284
> 5 jaar	2.093.882.052	1.658.781.185
Onbepaald	131.912.068	107.636.921
Indeling schuldpapier volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	3.919.546.315	1.452.641.449
Kredietinstellingen	2.446.568.143	1.807.698.441
Overige financiële instellingen	2.203.657.341	589.779.672
Andere instellingen	2.248.382.722	1.442.962.987
Indeling volgens stage waardevermindering (bruto boekwaarde)		
Vastrentende effecten		
Fase 1	0	5.181.300.249
Fase 2	0	5.122.988
Fase 3	0	0
Indeling volgens stage waardevermindering (waardevermindering)		
Vastrentende effecten		
Fase 1	0	-968.839
Fase 2	0	-8.770
Fase 3	0	0
Effectieve rentevoet vastrentende portefeuille	1,49%	1,24%
Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	498.380.300	371.160.000
Bezwaar bij mogelijke benutting van de kredietlijn bij de NBB	250.000.000	250.000.000

Conform de nieuwe IFRS 9-norm dient er voor de schuldinstrumenten in deze portefeuille impairments te worden aangelegd. In 2017 en 2018 zijn er geen individuele (stage 3) impairments aangezien het een robuuste portefeuille zonder achterstanden is. Per 31/12/2018 werden er stage 1 impairments aangelegd voor 968.839 euro en stage 2 impairments voor 8.770 euro.

De betrokken effecten worden allemaal aan marktwaarde opgenomen in de balans met de opname van de delta marktwaarde in het eigen vermogen. In toelichting 24 is meer informatie te vinden met betrekking tot de gebruikte marktwaarden en in het bijzonder over de level hiërarchie van de betrokken reële waarden.

De Vennootschap heeft geopteerd voor een gedeelte van de portefeuille van eigenvermogensinstrumenten te waarderen aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen. De onderliggende posities betreffen infrastructuurfondsen en vastgoedvennootschappen die de Vennootschap aanhoudt met een lange termijn investeringsperspectief, eigenvermogensinstrumenten die worden aangewend als dekkingswaarden in de verzekeringspool teven met een lange termijn investeringsperspectief, of eigenvermogensinstrumenten van vennootschappen (met name Visa Card Company) waar een duurzame band wordt nagestreefd. Gedurende 2018 werden geen posities gerealiseerd, en werden 3.526.514 euro dividenden ontvangen.

Door het beperkte bezit van aandelen en obligaties van Britse oorsprong verwacht Argenta dat de Brexit geen impact zal hebben op de effectenportefeuille van de Argenta Groep.

Er werd per einde 2017 voor een nominaal bedrag van 498.380.300 euro effecten bezwaard in het kader van het onderpandbeheer van de afgeleide instrumenten, de aangegane repo's en als waarborg voor de uitgever van kredietkaarten. Daarnaast heeft de Vennootschap een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken. In 2018 waren er voor een nominaal bedrag van 371.160.000 euro effecten bezwaard.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs en de hieraan gerelateerde ongerealiseerde resultaten (latente min- of meerwaarden) van de betrokken portefeuilles waren per 31 december als volgt:

31/12/2017	geamortiseerde kostprijs	ongerealiseerde resultaten	bijzondere waardeverminderingen	Reële waarde
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	3.631.210.342	288.335.974	0	7.500.649.951
Kredietinstellingen	2.397.826.490	48.741.653	0	4.832.382.992
Overige financiële instellingen	4.241.646.906	78.498.459	-17.371	8.537.380.446
Andere instellingen	0	0	0	0
Niet-vastrentende effecten				
Aandelen	98.867.945	30.608.070	-2.937.442	126.538.573
Beleggingsfondsen / overige	4.731.643	641.852	0	5.373.495
	10.374.283.327	446.826.007	-2.954.813	10.818.154.521
31/12/2018				
	geamortiseerde kostprijs	ongerealiseerde resultaten	bijzondere waardeverminderingen	Reële waarde
Vastrentende effecten				
Openbare en regionale besturen	1.365.318.263	87.529.801	-206.615	1.452.641.449
Kredietinstellingen	1.789.510.589	18.498.023	-310.171	1.807.698.441
Overige financiële instellingen	541.472.792	-811.354	-52.439	540.608.999
Andere instellingen	1.377.848.403	7.056.719	-408.385	1.384.496.737
Niet-vastrentende effecten				
Aandelen	84.152.600	19.188.270		103.340.870
Beleggingsfondsen / overige	3.926.248	369.802		4.296.050
	5.162.228.895	131.831.261	-977.610	5.293.082.546

De indeling naar openbare besturen, kredietinstellingen en 'effecten andere tegenpartijen' ofwel 'other debt securities' is deze van de prudentiële rapporting op soloniveau van Argenta Spaarbank.

16. Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs

Voor de introductie van de IFRS 9-norm bestond er een onderscheid van “leningen en vorderingen” en ‘tot einde looptijd aangehouden financiële activa’ op de balans.

De IFRS 9-norm introduceerde een nieuwe classificatie waarbij de financiële instrumenten onder bovenstaande rubrieken voortaan onder de “financiële activa aan geamortiseerde kostprijs” vallen. Daarenboven heeft de Vennootschap op basis van de business model analyse een deel van de effecten die vroeger onder de “voor verkoop beschikbare activa” werden geclassificeerd voortaan onder de “financiële activa aan geamortiseerde kostprijs” opgenomen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen “leningen en voorschotten” en schuldbewijzen.

	31/12/2017	31/12/2018
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs (IFRS 9)	0	36.565.696.280
Leningen en voorschotten (IFRS 9)	0	30.944.814.741
Schuldbewijzen (IFRS 9)	0	5.620.881.539
Leningen en vorderingen (IAS 39)	28.704.074.945	0
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa (IAS 39)	651.172.929	0
Indeling naar producttype		
Consumentenkrediet	114.057.678	162.833.480
Hypothecaire leningen	27.833.108.686	29.800.569.991
Leningen op termijn	711.808.956	929.306.418
Zichtdeposito's / voorschotten	2.902.447	11.998.784
Overige kredietvorderingen - MBS portefeuille	17.031.178	0
Leningen aan kredietinstellingen	25.166.000	40.106.068
Schuldpapier	651.172.929	5.620.881.539
Indeling schuldbewijzen naar vaste of variabele rentevoet		
Variabel	98.499.230	1.010.383.987
Vast	552.673.699	4.610.497.552
Geografische indeling schuldbewijzen		
België	556.355.758	2.345.794.507
Europese Monetaire Unie	94.817.171	2.509.438.622
Rest van de wereld	0	765.648.410
Indeling naar resterende looptijd volgens uiterste vervaldatum		
Schuldbewijzen		
Tot 1 jaar	224.304.376	1.153.619.567
1 tot 5 jaar	101.866.453	2.361.008.038
> 5 jaar	325.002.099	2.106.253.935
Leningen en vorderingen		
Tot 1 jaar	1.042.027.675	1.168.316.174
1 tot 5 jaar	3.823.890.239	4.312.065.825
> 5 jaar	23.838.157.031	25.464.432.741
Indeling schuldpapier volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	621.233.701	2.371.953.106

	31/12/2017	31/12/2018
Kredietinstellingen	0	638.838.526
Overige financiële instellingen	21.873.865	1.371.432.204
Andere instellingen	8.065.363	1.238.657.703
Indeling volgens stage waardevermindering (bruto boekwaarde)		
Schuldpapier		
Stage 1	0	5.571.226.042,00
Stage 2	0	51.843.732,00
Stage 3	0	0,00
Leningen en voorschotten		
Stage 1	0	26.006.664.089,62
Stage 2	0	4.824.473.962,00
Stage 3	0	137.645.939,00
Indeling volgens stage waardevermindering (waardevermindering)		
Schuldpapier		
Stage 1	0	-1.595.042
Stage 2	0	-593.193
Stage 3	0	0
Leningen en voorschotten		
Stage 1	0	-1.274.716
Stage 2	0	-9.840.683
Stage 3	0	-12.853.851
Collectieve waardeverminderingen	-6.555.202	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille schuldpapier per 31/12	2,26%	1,29%
Effectieve rentevoet van de portefeuille leningen en voorschotten per 31/12	2,79%	2,50%
Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	0	43.500.000

De leningen en voorschotten zijn verder gestegen door de bijkomende kredietverlening aan de retailklanten van de Vennootschap en dit zowel in België als in Nederland.

Bij het schuldpapier zijn er per einde 2018 stage 1 impairments aangelegd van 1.595.042 euro en stage 2 impairments aangelegd van 593.193 euro.

Bij de leningen en vorderingen zijn er 1.274.716 euro stage 1 en 9.840.683 euro stage 2 impairments. Deze laatste twee impairments zijn in de plaats gekomen van de 6.555.202 euro collectieve waardeverminderingen per einde 2017.

De effectieve rentevoet van de portefeuille schuldpapier is lager doordat de portefeuille onder deze classificatie anders is samengesteld. Per einde 2017 was het een beperkte portefeuille effecten met enkel vaste rentevoeten, nu is het een grotere portefeuille met ook variabele rentevoeten.

Vanaf 1 oktober 2011 werd een gedeelte van de portefeuille MBS effecten geherclassificeerd van de “voor verkoop beschikbare activa” naar de “leningen en vorderingen”. Naar aanleiding van de nieuwe classificatie en waardering bij de nieuwe IFRS 9-norm zijn deze effecten onder het schuldpapier terechtgekomen. Hierdoor zijn er per einde 2018 ook geen bedragen van deze effecten meer terug te vinden in het eigen vermogen.

17. Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint ventures

De investeringen in verbonden ondernemingen betreft een aandeel van 29,39% in European Projects Investment Company (EPICo), een Benelux infrastructuurfonds. De Vennootschap heeft op 31/12/2018 nog 21.219.783 euro uitstaande verbintenissen. Er bestaan geen restricties op de distributie van dividenden of de terugbetaling van leningen en voorschotten.

	31/12/2017	31/12/2018
Investerings in dochtermaatschappijen	0	0
Investerings in gemeenschappelijke maatschappijen	0	0
Investerings in verbonden ondernemingen	0	2.494.000
<i>waarvan niet individueel materiëel</i>	0	2.494.000
Totaal	0	2.494.000

De in onderstaande tabel opgenomen resultaten en eigen vermogen betreffen de financiële staten afgesloten op 30/06/2018, omwille van het op de rapporteringsdatum nog niet beschikbaar zijn van de financiële staten per 31/12/2018. De Vennootschap heeft de participatie in de verbonden onderneming op 31/12/2018 niet geherwaardeerd voor haar aandeel in het verlies. Het gecumuleerde aandeel in het verlies bedraagt -7.931 euro.

	31/12/2017	31/12/2018
Aandeel van Investerings in verbonden ondernemingen die niet individueel materiëel zijn		
Resultaat voor belastingen	0	-7.931
Nettoresultaat	0	-7.931
Overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0
Totaal elementen van het totaalresultaat	0	-7.931

18. Derivaten gebruikt ter afdekking

In dit hoofdstuk worden onder meer bijkomende toelichtingen gegeven bij de balansrubriek 'derivaten gebruikt ter afdekking' en bij de balansrubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico'. De Vennootschap maakt enkel gebruik van derivaten en hedge accounting voor het afdekken van renterisico.

Algemene toelichting

Hedge accounting (boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties in IFRS) kan worden gebruikt voor derivaten die als dusdanig bestemd zijn, op voorwaarde dat bepaalde criteria zijn vervuld. Deze criteria voor de boekhoudkundige verwerking van een derivaat als afdekkingsinstrument zijn onder andere:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat hedge accounting wordt toegepast;
- de afdekking moet worden gedocumenteerd, waaruit moet blijken dat ze naar alle verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80 % tot 125 %) zal zijn in het compenseren van veranderingen in reële waarde (of kasstromen) die toe te rekenen zijn aan het afgedekte risico tijdens de gehele verslagperiode;
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Toelichting macro hedges

Eerst en vooral blijft de Vennootschap de door de EU bekrachtigde IAS 39 toepassen omdat deze de manier weerspiegelt waarop de Vennootschap zijn activiteiten beheert. De optie om dit te blijven toepassen was voorzien in de nieuwe IFRS 9 norm.

De afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa (of verplichtingen) die aangewezen zijn als in aanmerking komende afgedekte posities.

De Vennootschap voert een globale analyse van het renterisico uit en selecteert activa (en/of verplichtingen) die opgenomen moeten worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Zij definieert bij aanvang de af te dekken risicopositie, de tijdsduur, de manier waarop en de frequentie waarmee ze testen uitvoert.

De Vennootschap heeft ervoor gekozen om een portefeuille hypothecaire leningen met een vaste rentevoet af te dekken en selecteert binnen die portefeuille de afgedekte posities in functie van de renterisico beheerstrategie. De beoordeling van de effectiviteit bestaat erin om na te gaan of aan de afdekkingsdoelstelling, namelijk de beperking van het renterisico, is voldaan.

Met de *hedge accounting* worden de wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van de swaps grotendeels gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities. De fluctuaties van de reële waarde van de vlottende benen van de swaps hebben een netto-impact op het resultaat.

Het betreft hier een reële waardeafdekking (*fair value hedge*) waarbij het afgedekte risico bestaat uit de 'benchmark' (euribor), zijnde de rentecomponent van de (hypothecaire) leningen met vaste rente. De winsten of verliezen van de afgedekte posities ten gevolge van het afgedekte risico, en de winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten worden verwerkt in de resultatenrekening.

De wijzigingen in reële waarde van de afgedekte posities (in dit geval een afgedekte portefeuille hypothecaire leningen) is terug te vinden bij de rubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico' en bedraagt 193.568.240 euro per 31 december 2018. Het betreft hier macro *fair value hedges* op het renterisico van een ingedekte portefeuille (hypothecaire) kredieten.

Macro hedge - reële waarde afdekking	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (Leningen & Vorderingen)			122.822.732			193.568.240
Derivaten met negatieve marktwaarde (clean price)	34	5.050.000.000	-218.148.334	49	5.550.000.000	-242.806.272
Derivaten met positieve marktwaarde (clean price)	33	3.200.000.000	97.538.609	21	2.600.000.000	52.564.948

In bovenstaande wordt de clean price opgenomen om zo een duiding te kunnen geven tussen de – in de hedge accounting – betrokken swaps en de wijziging in de reële waarde van de afgedekte posities.

Intussen werden er ook swaptions afgesloten in het kader van de macro indekking van het renterisico. Op de intrinsieke waarde van de betrokken swaptions kan hedge accounting worden toegepast. De tijdswaarde van deze instrumenten komen op basis van de marktwaarde evolutie van deze instrumenten in het resultaat terecht. Zolang de optie voor het aangaan van de swap niet gelicht is, wordt een éézijdig renterisico ingedekt.

Per 31/12/2018 had de Vennootschap 6 swaptions afgesloten voor een nominaal bedrag van 600 miljoen (100 miljoen per instrument). In 2018 werden er vier afgesloten. De betrokken swaptions hebben een positieve tijdswaarde van 26.518.611 euro. Per 31/12/2018 hadden zij geen intrinsieke waarde zodat er geen wijziging in reële waarde van de afgedekte posities werd geregistreerd. De tijdswaarde is niet opgenomen in de marktwaarde (clean price) in bovenstaande tabel aangezien ze geen onderdeel is van de afdekkingsrelatie.

Toelichting micro hedges

De Bankpool sluit ook swaps af ter indekking van het renterisico van individuele instrumenten (zogenaamde *micro hedges*).

Er zijn swaps afgesloten om de op dat moment aangekochte effecten die alle onder de ‘voor verkoop beschikbare activa’ geclassificeerd waren en sinds 1 januari 2018 onder de “Financiële activa aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen” staan, in te dekken. De wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van deze swaps worden gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities.

Een deel van de wijziging in reële waarde van de betrokken ‘voor verkoop beschikbare’ effecten, vanaf 1 januari 2018 “Financiële activa aan reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen” worden niet in een aparte lijn van het eigen vermogen opgenomen maar worden in het kader van de *hedge accounting* in de resultatenrekening verwerkt. Per 31 december 2018 betrof het een bedrag van 56.935.140 euro.

Micro hedge - reële waarde afdekking	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (OCI – eigen vermogen)			65.571.900			56.935.140
Derivaten met negatieve marktwaarde	9	1.075.723.300	-66.467.456	11	1.220.806.300	-56.821.460
Derivaten met positieve marktwaarde	1	100.020.000	932.491	0	0	0

In bovenstaande wordt de clean price opgenomen om zo een duiding te kunnen geven tussen de – in de hedge accounting – betrokken swaps en de wijziging in de reële waarde van de afgedekte posities.

In 2011 werd er ook een swap afgesloten die in IFRS als *cash flow hedge* (CFH) verwerkt werd. Het betrof een forward starting swap (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor een notioneel bedrag van 100 miljoen euro voor de dekking van het renterisico van een toekomstige portefeuille termijnproducten. Intussen werd de betrokken plaatsing van termijnproducten gerealiseerd. De betrokken swap had een negatieve marktwaarde van 10.252.209 euro per 31 december 2018.

Toelichting totalen derivaten gebruikt ter afdekking

Buiten één swap die als cash flow hedge verwerkt wordt, worden alle swaps verwerkt als *fair value hedges*. In de onderstaande tabel zijn de afgeleide instrumenten opgenomen zoals ze verwerkt zijn in de balans en werd er bijkomend het totaal van de marktwaarde toegelicht dat onder de respectievelijke IFRS hedge accounting toepassing werd verwerkt.

Overzicht marktwaarden (dirty price) derivaten gebruikt ter afdekking	31/12/2017	31/12/2018
Derivaten gebruikt ter afdekking (activazijde)	102.427.643	73.711.127
Fair value macro hedges	101.844.313	73.711.127
Fair value micro hedges	583.330	0
Derivaten gebruikt ter afdekking (verplichtingenzijde)	384.310.450	350.669.050
Fair value macro hedges	289.753.289	269.317.321
Fair value micro hedges	77.607.739	68.631.437
Cash flow hedge	16.949.422	12.720.292

Verdere toelichting is opgenomen onder hoofdstuk 32 voor de winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties hoofdstuk 3 voor de opname van de kasstroomafdekking.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de vervaldagen van de derivatenposities.

31/12/2017	notioneel	1 jaar	1-5 jaar	5-10 jaar	10-15 jaar	>20 jaar
Macro hedge - reële waarde afdekking	8.250.000.000	1.200.000.000	1.050.000.000	3.850.000.000	1.150.000.000	1.000.000.000
Micro hedge - reële waarde afdekking	1.175.743.300		550.000.000	523.549.500	102.193.800	
Micro hedge – kastroom afdekking	100.000.000		100.000.000			
31/12/2018	notioneel	1 jaar	1-5 jaar	5-10 jaar	10-15 jaar	>20 jaar
Macro hedge - reële waarde afdekking	8.150.000.000		2.350.000.000	3.350.000.000	1.250.000.000	1.200.000.000
Micro hedge - reële waarde afdekking	1.220.806.300	100.000.000	703.797.500	314.815.000	102.193.800	
Micro hedge – kastroom afdekking	100.000.000		100.000.000			

19. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa die opgenomen worden op basis van de betaalde kosten (kostprijsmodel) zijn per 31 december als volgt:

	31/12/2017	31/12/2018
Gebouwen, terreinen, uitrusting	12.721.727	14.454.426
Vastgoedbeleggingen	1.551.036	1.094.210
Totaal	14.272.763	15.548.636
Reële waarde vastgoedbeleggingen	1.620.451	1.073.832

De portefeuille vastgoedbeleggingen wijzigt in hoofdzaak door de aankoop van panden in het kader van het uitwinningbeleid bij de hypothecaire kredietverlening. Daarnaast wordt er periodiek 1% gekocht in panden die gebruikt worden als kantoorgebouwen bij de zelfstandige kantoorhouders. Die worden ook onder de vastgoedbeleggingen verwerkt.

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen (level 3) werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen.

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2017	381.202	4.222.322	7.907.242	12.510.766	1.991.747
- Investerings	0	2.702.334	3.059.548	5.761.882	279.915
- Vervreemdingen	-253.243	0	-167.408	-420.651	-670.898
- Afschrijvingen	-5.197	-2.387.549	-2.906.609	-5.299.355	-35.783
- Overdrachten	-122.762	0	122.762	0	0
- Overige mutaties	0	32.804	75.266	108.070	-13.945
Eindbalans per 31 december 2017	0	4.569.911	8.090.801	12.660.712	1.551.036

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2018	0	4.569.911	8.090.801	12.660.712	1.551.036
- Investerings	0	1.328.797	5.312.894	6.641.691	0
- Vervreemdingen	0	-43.699	-455.501	-499.199	-433.211
- Afschrijvingen	0	-1.606.271	-2.810.527	-4.416.798	-19.031
- Overdrachten	0	0	0	0	0
- Overige mutaties	0	0	68.021	68.021	-4.584
Eindbalans per 31 december 2018	0	4.248.738	10.205.687	14.454.426	1.094.210

Het bedrag van gebouwen en terreinen is in 2017 naar nul gegaan door de verkoop van deze gebouwen en terreinen.

20. Goodwill en andere immateriële activa

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Per einde december waren de andere immateriële activa die opgenomen worden op basis van de betaalde kosten (kostprijsmodel) als volgt samengesteld:

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2017	54.117.344	5.747.745	98.150.460	158.015.549
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	20.059.604	5.455.296	0	25.514.900
- Buitengebruikstelling & vervreemding	-38.268	-199	0	-38.467
- Opgenomen afschrijvingen	-17.557.166	-2.009.802	0	-19.566.968
- Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
- Overige mutaties	610.762	-610.762	0	0
Eindbalans per 31 december 2017	57.192.276	8.582.278	98.150.460	163.925.015

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2018	57.192.276	8.582.278	98.150.460	163.925.013
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	18.704.255	1.538.543		20.242.798
- Buitengebruikstelling & vervreemding		-391		-391
- Opgenomen afschrijvingen	-17.236.498	-2.805.682		-20.042.180
- Bijzondere waardeverminderingen				0
- Overige mutaties	568			568
Eindbalans per 31 december 2018	58.660.601	7.314.748	98.150.460	164.125.808

Goodwill wordt jaarlijks aan het einde van het jaar getoetst op bijzondere waardevermindering door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheid (CGU) met de boekwaarde. De kasstroomgenererende eenheid staat gelijk met de juridische entiteit Argenta Spaarbank NV.

De realiseerbare waarde van de CGU Argenta Spaarbank wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte kasstromen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- het financieel plan voor 5 jaar zoals goedgekeurd door het management
- disconteringsvoet: een rendement op eigen vermogen van 10%
- een langetermijngroei voor België en Nederland van 0,5%

Op basis van de analyse hoeft er geen bijzondere waardevermindering op de goodwill te worden verantwoord. Voor 2017 werd dit tevens vastgesteld in alle scenario's variërend van een groeitempo op jaarbasis van 0 % naar 2 % en een disconteringsvoet van 6 % tot 12 %.

Bij de verworven software betreft het de aangekochte software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa. Het bedrag van 20.042.180 euro van boekjaar 2018 is terug te vinden in de resultatenrekening bij de afschrijvingen van de betrokken activa.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa worden aan 20 % per jaar afgeschreven. Andere immateriële activa wordt aan 10 % per jaar afgeschreven.

21. Belastingvorderingen en verplichtingen

De belastingpositie kan als volgt worden samengevat:

	31/12/2017	31/12/2018
Actuele belastingvorderingen	8.111.725	2.392.118
Uitgestelde belastingvorderingen	54.543	18.413.479
Totaal belastingvorderingen	8.166.268	20.805.597
Actuele belastingverplichtingen	1.376.128	4.500.408
Uitgestelde belastingverplichtingen	87.566.909	15.981.848
Totaal belastingverplichtingen	88.943.037	20.482.256
Totaal geglobaliseerde uitgestelde belastingen	87.512.366	-2.431.631

De uitgestelde belastingen vinden hun oorsprong in de volgende elementen:

Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil	31/12/2016	Wijziging via herwaarderingsreserve	Wijziging via P&L	31/12/2017	Wijziging via herwaarderingsreserve	Wijziging via P&L	31/12/2018
Belastingvordering met betrekking tot kasstroomafdekking	4.659.925	-1.012.903	0	3.647.022	-1.545.319	0	2.101.703
Belastingvordering in verband met geherclassificeerde activa	2.121.552	-866.728	0	1.254.824	-1.254.824	0	0
Belastingvordering met betrekking tot waardering swaps en caps	13.796.819	0	-6.097.782	7.699.037	0	-826.814	6.872.223
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder lokale waarderingsregels en fiscale latenties	4.438.595	0	4.653.211	9.091.806	0	15.467.621	24.559.427
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder IFRS (impairments)	0	0	0	0	0	2.254.655	2.254.655
Belastingvordering in verband met technische provisies	6.873.454	0	-2.405.353	4.468.101	0	-86.355	4.381.746
Belastingvordering in verband met pensioenverplichtingen	0	443.610	163.912	607.522	0	-547.424	60.098
Belastingvordering in verband met andere kleine posten	0	0	61.162	61.162	0	205.233	266.395
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	31.890.345	-1.436.021	-3.624.850	26.829.474	-2.800.143	16.466.916	40.496.247
Belastingverplichting bij activa aan marktwaarde	144.903.646	-54.196.777	0	90.706.869	-74.173.305	-237.030,00	16.296.534
Belastingverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	26.554.577	0	-2.919.606	23.634.971	0	-1.866.889	21.768.082
Belastingverplichting in verband met overige kleine posten	238.999	0	-238.999	0	0	0	0
Totaal gedecompenseerde belastingsschulden	171.697.222	-54.196.777	-3.158.605	114.341.840	-74.173.305	-2.103.919	38.064.616
Gecompenseerde belastingsschulden	139.806.877	-52.760.756	466.245	87.512.366	-71.373.162	-18.570.835	-2.431.631

De belangrijkste posten in 2018 waren een uitgestelde belastingverplichting van 16.296.534 euro op de positieve delta marktwaarde van de activa aan marktwaarde in het eigen vermogen, een uitgestelde belastingverplichting van 21.733.582 euro op de waardering tegen geamortiseerde kostprijs van de kredieten en een belastingvordering van 8.973.926 euro met betrekking tot de verwerking van de afgeleide instrumenten (2.101.703 plus 6.872.223).

De belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten is gestegen van 9.091.806 euro per einde 2017 naar 24.559.427 euro per einde 2018. Deze stijging is het in hoofdzaak het resultaat van het niet kunnen benutten van DBI aftrekken en een fiscaal overdraagbaar verlies in België. Er zijn geen tijdelijke aftrekbare verschillen waarvoor geen DTA aangelegd werd.

Bij toelichting 39 is meer informatie te vinden over de impact van de vennootschapsbelastingen op het resultaat van de Vennootschap.

22. Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten

De technische activa en verplichtingen uit herverzekerings- en verzekeringsverrichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld.

	31/12/2017	31/12/2018
Deel herverzekeraars in technische voorzieningen	16.001.856	25.289.448
Aandeel herverzekeraars in levensverzekeringscontracten	10.433.890	12.936.528
Aandeel herverzekeraars in niet-levensverzekeringscontracten	5.567.966	12.352.919

Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten (terug te vinden op de passiefzijde van de balans).

	31/12/2017	31/12/2018
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.699.732.551	2.884.242.338
Voorzieningen niet-leven	204.646.285	214.832.996
Premiereserves	30.923.464	31.734.390
Schadereserves	128.939.503	136.438.592
Andere technische reserves	44.783.318	46.660.014
Voorzieningen leven	2.495.086.266	2.669.409.342
Wiskundige reserves	2.476.045.347	2.645.577.427
Schadereserves	12.781.253	16.960.055
Reserves winstdeling	6.259.666	6.871.860

Onder het luik risicomanagement werd het verzekerings- en herverzekeringsbeleid uitgebreider toegelicht.

23. Andere activa

De andere activa zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Vooruitbetaalde kosten	5.592.306	8.589.662
Andere activa in het kader van kredietverlening	84.159.040	32.519.864
Andere activa in het kader van effectentransacties	5.038.262	4.973.087
Andere activa in het kader van betalingsverkeer	59.122.495	69.013.029
Toe te wijzen posten	62.467.342	83.850.324
Totaal andere activa	216.379.445	198.945.967

Andere activa gerelateerd aan kredietverlening betreffen kredietvoorschotten op notarisrekeningen en bij de externe beheerder in verband met de Nederlandse leningen. Activa in het kader van effectentransacties zijn gerelateerd aan te ontvangen vergoedingen van externe fondsbeheerders. Activa met betrekking tot betalingsverkeer betreft transitier rekeningen voor debet en kredietkaarten. Onder de 'toe te wijzen posten' staan de bedragen die tot definitieve toewijs op specifieke boekhoudrekeningen staan, voorschotten aan agenten en personeel en rekening courant van verbonden ondernemingen.

24. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

	31/12/2017	31/12/2018
Deposito's van kredietinstellingen (zie 24.1)	246.406.219	159.930.533
Retail funding deposito's (zie 24.2)	32.348.444.684	33.847.070.799
Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons (zie 24.3)	717.959.678	415.930.699
In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties (zie 24.4)	1.193.646.908	2.047.236.993
Achtergestelde schulden (zie 24.5)	596.596.220	575.394.236
Andere financiële verplichtingen (zie 24.6)	640.007.181	615.310.397
Totaal	35.743.060.891	37.660.873.657

24.1. Deposito's van kredietinstellingen

De deposito's van kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Deposito's van kredietinstellingen	246.406.219	159.930.533
Indeling naar producttype		
Zichtdeposito's en voorschotten	1.451.462	1.087.803
Repo's	170.012.782	155.000.003
Zekerheden in contanten bij financiële instellingen	74.941.975	3.842.727
Geografische indeling		
België	121.219.960	100.839.600
Europese Monetaire Unie	125.186.259	59.090.933
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar resterende looptijd volgens uiterste vervaldatum		
Tot 1 jaar	126.406.217	94.930.532
Maar dan 1 jaar tot 5 jaar	120.000.002	65.000.001
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	-0,03%	-0,28%

Per einde 2017 had de Vennootschap (en incasu dochteronderneming Argenta Assuranties) 170.012.782 euro repo's op haar balans staan, per einde 2018 waren er repo's voor een bedrag van 155.000.003 euro.

24.2. Retail funding – deposito's

De deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen – wat in hoofdzaak particulieren zijn bij de Vennootschap – zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Deposito's van andere dan kredietinstellingen	32.348.444.684	33.847.070.799
Indeling naar type		
Zichtdeposito's	4.017.462.383	4.541.378.031
Deposito's met vaste looptijd	2.876.019.334	2.476.462.296
Gereguleerde deposito's	23.073.800.445	24.258.292.696
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	452.445.395	604.471.779
Overige deposito's	1.928.717.126	1.966.465.997
Indeling naar restlooptijd van de deposito's met vaste looptijd		
Tot 1 jaar	906.387.554	859.986.022
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	1.619.373.584	1.317.184.875
Meer dan 5 jaar	350.258.196	299.291.400
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,30%	0,24%

De portefeuille gereguleerde spaardeposito's stijgt geleidelijk verder. De deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen bevatten ondermeer de nog niet opgenomen bedragen bij hypothecaire leningen en 'spaarwaarden' verbonden aan Nederlandse hypothecaire leningen.

Deze laatste post betreft de plaatsing van de spaarwaarden – die opgebouwd worden bij hypothecaire kredieten bij het bijkantoor van groepsentiteit Aras – door deze entiteit bij de Vennootschap.

24.3. Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons

De in schuldbewijzen belichaamde schulden zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
In schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	717.959.678	415.930.699
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	296.690.991	317.513.018
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	421.268.687	98.417.681
Meer dan 5 jaar	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,35%	2,33%

De dalende trend van de afgelopen jaren bij deze portefeuille zet zich voort doordat de Bankpool enkele jaren geleden besloten heeft om geen kasbons meer aan te bieden, gezien het product "termijnrekening" dezelfde kenmerken heeft.

24.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties

Onder deze rubriek staan de door SPV Green Apple 2017 I NHG en SPV Green Apple 2018 I NHG in het kader van effectiseringstransacties uitgegeven A notes.

	31/12/2017	31/12/2018
In schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	1.193.646.908	2.047.236.993
Green Apple 2017-I NHG – A notes	1.193.646.908	1.063.315.054
Green Apple 2018-I NHG – A notes	0	983.921.939

Onder deze rubriek zijn zowel de kapitalen als de prorata interesten terug te vinden.

De A-notes van SPV Green Apple 2017 I NHG werden op 5 oktober 2017 uitgegeven voor een notioneel bedrag van 1,2 miljard euro en ze werden geplaatst bij institutionele beleggers. Per 31/12/2018 stond er nog voor een notioneel bedrag van 1.054.512.000 euro notes uit.

De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3 maand plus 40 basispunten en op 31/12/2018 bedroeg de effectieve rentevoet 0,089%. De notes lopen tot 2056 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf maart 2024.

De A-notes van SPV Green Apple 2018 I NHG werden op 26 juni 2018 uitgegeven voor een notioneel bedrag van 1 miljard euro en ze werden geplaatst bij institutionele beleggers. Per 31/12/2018 stond er nog voor een notioneel bedrag van 975.560.000 euro notes uit.

De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3 maand plus 40 basispunten en op 31/12/2018 bedroeg de effectieve rentevoet 0,082%. De notes lopen tot 2057 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf januari 2025.

24.5. Achtergestelde verplichtingen

De gewone achtergestelde schulden werden door de Vennootschap geplaatst bij retailklanten. De in 2016 uitgegeven Tier 2 lening werd enkel aangeboden aan institutionele beleggers.

De achtergestelde verplichtingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31/12/2017	31/12/2018
Achtergestelde verplichtingen	596.596.220	575.394.236
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	22.184.956	44.094.158
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	574.411.264	531.300.078
Meer dan 5 jaar	0	0
Indeling naar type		
Achtergestelde leningen (retail funding)	86.389.886	64.784.757
Tier 2 lening (corporate funding)	510.206.334	510.609.479
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,67%	3,80%

Sinds 2014 werden er geen achtergestelde certificaten meer aangeboden aan het retail klant. De huidige portefeuille zal dan ook stelselmatig verder dalen door het op vervaldag komen van de betrokken effecten.

In het tweede kwartaal van 2016 werd een Tier 2 lening uitgegeven en geplaatst bij institutionele beleggers. Het betrof hier een uitgifte voor een nominaal bedrag van 500 miljoen euro. Onder deze rubriek op het passief staan zowel de uitstaande kapitalen als prorata interesten.

Bij de Verzekeringspool zijn er geen uitgiften van achtergesteld schuld papier.

24.6. Andere financiële verplichtingen

De verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Geografische uitsplitsing		
België	640.007.181	615.310.397
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	139.182.092	531.289.295
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	417.327.430	41.571.632
Meer dan 2 jaar tot 5 jaar	83.497.659	42.449.470
Meer dan 5 jaar tot 10 jaar	0	0
Meer dan 10 jaar	0	0
Indeling naar type		
Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsovereenkomsten	640.007.181	615.310.397
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,04%	3,04%

De bovenstaande bedragen vertegenwoordigen de reserves van beleggingscontracten bij de verzekeringspool die boekhoudkundig verwerkt werden conform de principes van IAS 39.

25. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen over het jaar is als volgt:

	Pensioen- verplichtingen	Lopende rechtsgeschillen	Toekomstige verplichtingen en gegeven garanties	Andere voorzieningen	Totalen
Eindbalans per 31 december 2016	0	179.354	0	11.871.212	12.050.566
Toevoegingen	2.104.922	0	0	0	2.104.922
Tegenboekingen	0	-179.354	0	-9.158.597	-9.337.951
Eindbalans per 31 december 2017	2.104.922	0	0	2.712.615	4.817.537
Toevoegingen	0	2.002.873	637.794	159.804	2.800.471
Tegenboekingen	0	0	0	0	0
Overige	-2.049.381	0	499.015	0	-1.550.366
Eindbalans per 31 december 2018	55.541	2.002.873	1.136.809	2.872.419	6.067.642

De voorzieningen voor lopende rechtsgeschillen zijn gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Zij hebben te maken met rechtsgeschillen met kantoorhouders waarmee de samenwerking werd stopgezet.

Voor de toekomstige verplichtingen en gegeven garanties worden tevens verwachte kredietverliezen in de vorm van een stage 1 en stage 2 impairment bedragen aangelegd. Meer informatie is opgenomen onder 5.3.

De post 'andere voorzieningen' bestaat voornamelijk nog uit een provisie voor een mogelijke bodemsanering van gronden die verkocht werden. De terugname in 2017 had te maken met een fiscale voorziening voor BTW.

Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen, is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die verbonden is met het afwikkelen van geschillen.

Toelichting groepsverzekering

De Vennootschap voorziet in een bijkomende bedrijfspensioenregeling voor haar werknemers. De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type vaste bijdragen (de zogenaamde "vaste bijdrage-plannen") aan voor zijn Belgische werknemers. Deze vaste bijdrage-plannen worden uitsluitend door de werkgever gefinancierd via een groepsverzekering waar bij de verzekeraar een minimum rendement garandeert.

Krachtens artikel 24 van de Wet van 28.04.2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (de zogenaamde "WAP") moet de werkgever een minimumrendement waarborgen voor vaste bijdrage-plannen. Het wettelijke minimum gewaarborgde rendement ten laste van de werkgever met betrekking tot werkgeversbijdragen tot 31 december 2015 bedroeg 3.25%. De rendementsgarantie werd gewijzigd door de Wet van 18.12.2015 waarbij de rendementsgarantie is gekoppeld aan het rendement van de OLO op 10 jaar, en minimaal 1.75% en maximaal 3.75% bedraagt. De gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015 blijven echter onderhevig aan de 3.25% rendementsgarantie tot de datum van uitdiensttreding van de deelnemers aan het pensioenplan van de Vennootschap (de horizontale benadering).

Door het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage-plannen beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel (de zogenaamde "vaste prestatie-plannen"). De bijdragen in het pensioenplan zijn afhankelijk van het loonniveau en de anciënniteit.

De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type te bereiken doel (de zogenaamde "vaste prestatie-plannen") aan voor zijn Nederlandse werknemers, dat uitsluitend is gefinancierd door de werkgever. Voor de vaste prestatie-plannen is het eindvoordeel op pensioendatum voor de werknemer afhankelijk van verschillende elementen zoals gepresteerde diensttijd en eindbezoldiging.

De activa in het pensioenplan betreffen verzekeringscontracten gewaardeerd conform IAS19.115.

De voornaamste risico's waaraan de pensioenplannen van de Vennootschap zijn blootgesteld betreffen rente, inflatie, levensduur en pensioengerechtigde leeftijd. Ten minste jaarlijks worden de pensioenverplichtingen geëvalueerd. Op regelmatige basis wordt de gevoeligheid van de plannen voor rente- en inflatieschokken bepaald.

Mutatietabel	31/12/2017	31/12/2018
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het begin van het jaar	47.502.529	54.231.479
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	5.456.709	5.626.797
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0	0
Rentelasten	624.215	669.793
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	0	35.999
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	0	-7.360.625
Ervaringsaanpassingen	724.659	339.052
Betaalde uitkeringen	-76.633	-860.077
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het einde van het jaar	54.231.479	52.682.418
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het begin van het jaar	47.502.529	52.150.570
Rentebaten	645.119	643.151
Administratieve kosten en taksen	-655.927	-693.073
Bijdragen van de werkgever	5.874.519	6.384.773
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	0	-6.421.139
Ervaringsaanpassingen	-1.139.037	2.947.857
Betaalde uitkeringen	-76.633	-860.077
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het einde van het jaar	52.150.570	54.152.062
(Tekort) / overschot	-2.080.909	1.469.644
Actiefplafond	0	1.525.186
Nettopensioenverplichting	-2.080.909	-55.542
Nettopensioenverplichting aan het begin van het jaar	0	-2.080.909
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.091.732	-6.346.512
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	-1.863.696	1.987.106
Bijdragen van de werkgever	5.874.519	6.384.773
Nettopensioenverplichting aan het einde van het jaar	-2.080.909	-55.542
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.091.732	-6.346.512
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-5.456.709	-5.626.797
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0	0
Rentelasten	-624.215	-669.793
Rentebaten	645.119	643.151
Administratieve kosten en taksen	-655.927	-693.073
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	-1.863.696	1.987.106
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	-1.863.696	-35.999
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	0	939.486
Ervaringsaanpassingen	-1.721.411	2.608.805
Actiefplaffond	0	-1.525.186

Bijkomende informatie

	Belgische werknemers	Nederlandse werknemers
Aard van de voordelen van het pensioenplan	Kapitaal op pensioenleeftijd Overlijdenskapitaal ingevolge overlijden tijdens actieve dienst	Pensioenrente vanaf pensioenleeftijd (levenslang). Partnerrente bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan (levenslang). Wezenkapitaal bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan.
Wetgevend kader	Geregeld door de Belgische WAP en opgenomen in een pensioenreglement. De Nationale Bank van België (NBB) en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) voeren het toezicht uit.	Gereguleerd door de Nederlandse Pensioenwet. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voeren het toezicht uit.
Planwijzigingen	Sinds 1 mei 2011 is er een vaste bijdrage-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen, ter vervanging van het vorige plan. Sinds 1 mei 2017 is het onderscheid in premiebudget tussen loonschalen afgeschaft.	Sinds 1 maart 2008 is er een vaste prestatie-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen.
Inperkingen en afwikkelingen	Niet van toepassing.	
Actieve aangeslotenen	973	51
Passieve aangeslotenen	499	26
Schatting bijdragen 2018	5.113.191	927.578

Gehanteerde hypothesen

Bij de Belgische vaste bijdrage-plannen werden volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet (1,86%), inflatiepercentage (1,70%), salarisstijging (2,00%), sterftetafels (ervaringstafels Assuralia 2011-2015) en turnover (op basis van geobserveerde historische gegevens, opgesplitst per leeftijdscategorie).

Bij de Nederlandse vaste prestatie-plannen werden volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet (1,86%), inflatiepercentage (1,70%), salarisstijging (2,00%), sterftetafels (prognosetafel AG 2014) en turnover (op basis van geobserveerde historische gegevens).

Bij de waardering per 31 december 2017 gebruikte de Vennootschap de Iboxx Corporate AA 10+ rendementscurve. Gezien de gemiddelde looptijd van de verplichtingen in het pensioenplan rond 20 jaar zijn, en de gewogen gemiddelde looptijd van de onderliggende activa in de Iboxx Corporate AA 10+ dichter bij 10 jaar ligt, is de Vennootschap op 31 december 2018 overgeschakeld een rendementscurve die is afgeleid van de EUR Europe Corporate AA+ AA AA- BVAL Yield Curve 20 Year.

Gevoeligheid van de bruto pensioenverplichting

	+ 100 bp	- 100 bp
Discontovoet		
Impact op de brutopensioenverplichting	-11,94%	+20,92%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	-11,26%	+19,71%
Inflatiepercentage		
Impact op de brutopensioenverplichting	-0,10%	+0,10%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%
Salarisstijging		
Impact op de brutopensioenverplichting	+0,65%	-0,35%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	0,00%	0,00%

Gewogen gemiddelde looptijd

	31/12/2017	31/12/2018
Gemiddelde looptijd van de verplichting	21,23	20,30

26. Andere verplichtingen

De andere verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Sociale lasten	8.385.651	8.904.451
Toe te rekenen kosten	9.152	984
Leveranciersrekeningen	40.933.989	46.808.852
Schulden andere groepsmaatschappijen	29.882	667.879
Schulden agenten	29.858.504	29.708.363
Schulden uit verzekering	23.918.656	30.785.652
Schulden uit herverzekering	3.437.389	4.561.102
Nog toe te wijzen posten kredieten	39.312.707	31.906.321
Nog toe te wijzen posten betalingsverkeer	43.033.605	22.956.877
Nog toe te wijzen posten beleggingen	7.546.108	8.183.426
Diverse taksen	6.739.712	3.097.735
Overige	26.046.839	31.954.125
Totaal andere verplichtingen	229.252.193	219.535.767

Onder de boekhoudrekeningen 'toe te wijzen posten' staan voornamelijk de bedragen die enkele dagen (tot definitieve toewijs) op deze boekhoudrekeningen staan.

27. Reële waarde van financiële instrumenten

27.1. Waarderingsmethoden en input

De Vennootschap definieert de reële waarde als de prijs die ontvangen zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een schuld in een regelmatige transactie tussen marktparticipanten op het tijdstip van de waardebepaling. De reële waarde is niet de prijs die ontvangen zou worden op grond van een gedwongen transactie, een gedwongen verkoop of verplichte liquidatie.

De reële waarde is een markt gebaseerde en geen entiteit specifieke waardering; men dient gebruik te maken van veronderstellingen die andere marktdeelnemers zouden gebruiken in de waardering van financiële instrumenten, inclusief veronderstellingen over risico's. Enkel de karakteristieken van het instrument zelf mogen in rekening gebracht worden; karakteristieken die ontstaan doordat de entiteit het instrument aanhoudt worden dus niet in rekening gebracht in de waardering. Voor het bepalen van de reële waarde van een financieel instrument kiest de Vennootschap de waarderingsmethodes en technieken die gepast zijn onder de omstandigheden en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te berekenen. De gekozen techniek moet het gebruik van relevant observeerbare inputs maximaliseren en deze van niet-observeerbare inputs minimaliseren.

De Vennootschap boekt waarde-aanpassingen voor tegenpartijrisico op alle activa en passiva die aan reële waarde worden gewaardeerd. CVA (Credit Valuation Adjustment) is een aanpassing van de marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten om bij de waardering rekening te houden met de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Hierbij wordt rekening gehouden met de huidige marktwaarde, verwachte toekomstige marktwaarde en de kredietwaardigheid (op basis van Credit Default Swap – spread van de tegenpartij). Voor afgeleide financiële instrumenten waarbij de tegenpartij een risico heeft op de Vennootschap wordt een DVA (Debt Valuation Adjustment) geboekt.

De waarderingsmethodieken, de waarderingshiërarchie en posities binnen de levels, en de reële waarde berekeningen van zowel de niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten als de tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten worden op kwartaalbasis toegelicht aan en gevalideerd door het Alco.

De waarderingshiërarchie van de Vennootschap maakt een onderscheid tussen de onderstaande niveaus. Het level (niveau) van de reële waarde is hierbij afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

- De Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt (extern beschikbare en observeerbare reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten), slechts indien deze niet beschikbaar zijn, maakt de Vennootschap gebruik van waarderingsstechnieken. De definitie van level 1 inputs verwijst naar de terminologie "actieve markt"; deze wordt omschreven als een markt waarin transacties in het instrument met voldoende frequentie en volume plaatsvinden zodat de prijsinformatie op een continue basis beschikbaar is. Of de frequentie en volume van de transacties voldoende zijn om te spreken van een actieve markt is een kwestie van beoordeling en hangt af van de specifieke feiten en omstandigheden van de markt voor het instrument. De Vennootschap maakt gebruik van meerdere bronnen (namelijk Bloomberg en Euroclear, de belangrijkste clearing- en bewaartegenpartij van de Vennootschap) en beoordeelt de liquiditeit op basis van prijsbeschikbaarheid en prijsverschillen tussen de verschillende bronnen. Indien op basis van deze analyse afwijkingen worden vastgesteld wordt een individuele detailanalyse voor het betrokken instrument uitgevoerd.
- Als de reële waarde niet beschikbaar is op basis genoteerde prijzen in een actieve markt, bepaalt de Vennootschap de reële waarde met een waarderingsstechniek op basis van waarneembare of niet-waarneembare parameters. Level 2 inputs betreffen observeerbare inputs die ofwel direct ofwel indirect zijn. Directe level 2 inputs zijn genoteerde prijzen voor gelijkaardige instrumenten in actieve markten, genoteerde prijzen voor identieke of gelijkaardige instrumenten in niet-actieve markten en andere inputs die observeerbaar zijn voor het instrument (bijvoorbeeld rente curves, impliciete volatiliteit, credit spreads) welke gebruikt kunnen worden als input voor het waarderingsmodel. Indirecte level 2 inputs zijn inputs die afgeleid worden van observeerbare marktgegevens. De gehanteerde waarderingsstechnieken op basis van observeerbare parameters betreffen het verdisconteren van toekomstige kasstromen, en vergelijken met de reële waarde van een gelijkaardig instrument.
- Level 3 inputs zijn niet-observeerbare inputs. Ze zijn gebaseerd op door de Vennootschap gehanteerde assumpties bij de waardering. Voorbeelden van niet-observeerbare inputs zijn de historische volatiliteit van een genoteerd aandeel,

niet observeerbare rentes die afgeleid werden van observeerbare gegevens, maar welke niet bevestigd worden door observeerbare gegevens.

Wanneer bij de bepaling van de reële waarde gebruik wordt gemaakt van inputs die binnen verschillende niveaus vallen, wordt het actief of passief geklasseerd volgens het laagste niveau van de betrokken inputs (waarbij level 1 als hoogste en level 3 als laagste niveau gelden).

27.2. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

De opgenomen reële waarden zijn bekomen op basis van interne berekeningen. Die kunnen echter dag per dag schommelen ten gevolge van de gebruikte parameters zoals rentevoeten en kredietwaardigheid van de tegenpartij. Het is ook niet de bedoeling om de reële waarde onmiddellijk te realiseren. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt deze waarde niet de wezenlijke waarde voor de Vennootschap als *going concern*.

De schatting van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist het gebruik van technieken, modellen, hypothesen en veronderstellingen.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, waarvan de reële waarden niet extern worden bekomen, kan als volgt worden samengevat:

- (1) De reële waarde van consumentenkredieten, hypothecaire kredieten, leningen op termijn en de financiële verplichtingen op termijn (deposito's met vaste looptijd, kasbons, obligaties en achtergestelde leningen en obligaties) wordt bepaald door contractuele kasstromen te verdisconteren aan de hand van de contante waardeberekeningsmethode (Discounted Cash Flow-methode). Het disconteringspercentage is gebaseerd op de risicovrije referentierente waarop een marktconforme marge is toegepast. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met een kapitaalkost en een kredietkost. De gebruikte rentecurves zijn analoog aan deze die gebruikt werden bij de sensitiviteitsanalyse van het renterisico (zie riskedeelte 5.1). De sensitiviteit van de marktwaarden van de level 3-waarden zit vevat in de daar vermelde bekomen "economische waarden"-berekening (het betreft hier wel de impact van alle levels).
- (2) De reële waarde van geldmiddelen, zichtdeposito's, gereguleerde spaardeposito's, deposito's van bijzondere aard en deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen wordt verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde gezien het onmiddellijk opvraagbare of korte termijn karakter.
- (3) De overige kredietvorderingen en tot einde looptijd aangehouden financiële instrumenten betreffen obligaties waarbij de genoteerde (onaangepaste) prijzen zijn weerhouden indien deze in een actieve markt worden verhandeld, indien de instrumenten als minder liquide worden beoordeeld worden waarderingsmethoden gebruikt (theoretische of gemodelleerde koersen met prijscontrole – level 2, of prijsstelling door derden waarbij geen benchmark mogelijk is ten gevolge van een gebrek aan marktgegevens – level 3).

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans niet tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

Hij bevat niet de reële waarde van de niet-financiële instrumenten als materiële vaste activa en overige immateriële activa die kort besproken werden bij de respectievelijke toelichtingen.

	31/12/2017		31/12/2018	
	boekwaarde	reële waarde	boekwaarde	reële waarde
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.082.339.452	1.082.339.452	1.155.122.720	1.155.122.720
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
leningen en vorderingen op kredietinstellingen				
- zichtrekeningen	0	0	0	0
- termijnrekeningen	0	0	0	0
- bij centrale banken aangehouden reserves	0	0	0	0
- collateral bij financiële instellingen	25.166.000	25.166.000	40.106.068	40.106.068
leningen en vorderingen op andere cliënten				
- consumentenkrediet	114.057.678	118.130.649	162.833.480	169.371.969
- hypothecaire leningen	27.833.108.686	30.431.295.318	29.800.569.991	32.318.647.003
- leningen op termijn	711.808.956	755.632.987	929.306.418	978.512.648
- zichtdeposito's / voorschotten	2.902.447	2.902.447	11.998.784	11.998.784
- overige kredietvorderingen – MB-portefeuille	17.031.178	21.462.950	0	0
schuldpapier	0	0	5.620.881.539	5.777.287.728
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	651.172.929	680.745.315	0	0
Totaal financiële activa	30.437.587.325	33.117.675.117	37.720.819.000	40.451.046.920
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Deposito's van kredietinstellingen	246.406.219	246.406.219	159.930.533	159.930.533
Deposito's van andere dan kredietinstellingen				
- zichtdeposito's	4.017.462.383	4.017.462.383	4.541.378.031	4.541.378.031
- deposito's met vaste looptijd	2.876.019.334	3.028.211.548	2.476.462.296	2.608.383.322
- deposito's van bijzondere aard	1.928.717.126	1.928.717.126	1.966.465.997	1.966.465.997
- gereglementeerde spaardeposito's	23.073.800.445	23.073.800.445	24.258.292.696	24.258.292.696
- deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	452.445.395	452.445.395	604.471.779	604.471.779
- deposito beschermingsregeling	0	0	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons				
- kasbons	717.959.678	751.402.372	415.930.699	430.185.355
- obligaties	1.193.646.908	1.204.537.188	2.047.236.993	2.058.633.745
Achtergestelde schulden				
- achtergestelde leningen	86.389.886	91.967.226	64.784.757	67.679.048
- tier 1-lening	0	0	0	0
- tier 2-lening	510.206.334	553.891.334	510.609.479	528.235.000
Andere financiële verplichtingen	640.007.181	641.455.638	615.310.397	619.956.954
Totaal verplichtingen	35.713.060.890	35.257.799.003	37.660.873.656	37.843.612.459

In de onderstaande tabel werden de *fair value* waarden van de vermelde IFRS-classificaties schematisch voorgesteld volgens de level hiërarchie.

Aan de financiële instrumenten op zeer korte termijn - waarbij de boekwaarde als marktwaarde werd weerhouden - werd door de Vennootschap een level 2 toegekend, de andere berekende marktwaarden krijgen een level 3 toegekend.

Gegevens per 31/12/2017	Reële waarde	level 1	level 2	level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.082.339.452	0	1.082.339.452	0
Leningen en vorderingen	31.354.590.351	0	21.462.950	31.333.127.401
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	680.745.315	221.955.793	433.193.034	25.596.488
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	33.117.675.118	221.955.793	1.536.995.436	31.358.723.889
Gegevens per 31/12/2018	Reële waarde	level 1	level 2	level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	1.155.122.720	0	1.155.122.720	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	39.295.924.200	3.544.416.998	2.284.975.582	33.466.531.620
- leningen en vorderingen	33.518.636.472	0	52.104.852	33.466.531.620
- schuldinstrumenten	5.777.287.728	3.544.416.998	2.232.870.730	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	37.843.612.459	0	32.150.495.989	5.693.116.470

De geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken worden gewaardeerd aan level 2 reële waarden (gezien het korte termijn karakter).

De leningen en vorderingen gewaardeerd aan level 3 reële waarden betreffen voornamelijk de hypothecaire leningen aan particulieren waarbij Argenta een marktwaardering heeft berekend op basis van een DCF model. Hierbij worden bepaalde assumpties betreffende spread en prepayment rate toegepast.

Vanaf 2018 is de classificatie "tot einde looptijd aangehouden financiële activa" niet meer voorzien in de IFRS balansstructuur. Onder de "financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs" komen de betrokken schuldinstrumenten aangevuld met andere effecten uit de effectenportefeuille. De betrokken reële waarden worden extern bekomen.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 2 betreffen de deposito's van kredietinstellingen, zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereguleerde spaardeposito's.

Gezien het korte termijn karakter van deze schulden worden deze als level 2 opgenomen (boekwaarde wordt alsook gelijkgesteld aan reële waarde).

De onder level 3 opgenomen financiële verplichtingen betreffen de kasbons, achtergestelde leningen en deposito's met vaste looptijd waarbij een marktwaardering wordt berekend op basis van een DCF model.

27.3. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

In de volgende tabellen wordt de reële waarde weergegeven van de financiële instrumenten die op de balans tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

De Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde bij de 'voor verkoop beschikbare activa' vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt. De Vennootschap maakt hierbij gebruik van dezelfde externe bronnen zoals vorige jaren, namelijk Bloomberg en Euroclear. Instrumenten worden ingedeeld onder level 2 indien er theoretische of gemodelleerde koersen beschikbaar zijn die kunnen gestaafd/gebenmarkt worden met een andere bron of prijsstelling door derden. Voor instrumenten opgenomen in level 3 worden prijzen van derden ontvangen waarvoor de Vennootschap geen benchmark heeft.

De reële waarden van de afgeleide instrumenten worden intern berekend met behulp van een FINCAD-applicatie en onder meer in het kader van de European Market Infrastructure Regulation (EMIR) worden de marktwaarden dagelijks berekend.

Het *collateral management* (*margin calls*) gebeurt afhankelijk van de gemaakte afspraken op een dagelijkse of wekelijkse basis. De bij de margin calls bekomen externe marktwaarden worden stelselmatig vergeleken met de intern berekende reële waarden.

De vanilladerivaten (vanilla IRS en caps) worden gewaardeerd op basis van rentecurves en impliciete volatiliteiten die observeerbaar zijn in de markt (level 2-input). De reële waarde van deze transacties wordt dan ook beschouwd als level 2.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level-hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

Gegevens per 31/12/2017	Reële waarde	level 1	level 2	level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	13.089.112.267	10.660.257.348	2.401.928.603	26.926.316
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	11.472.666	0	11.472.666	0
Activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.157.057.436	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	10.818.154.522	8.503.199.912	2.288.028.294	26.926.316
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	0	102.427.643	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2.544.776.009	2.157.057.436	387.718.573	0
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	3.408.123	0	3.408.123	0
Verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.157.057.436	2.157.057.436	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	384.310.450	0	384.310.450	0
Gegevens per 31/12/2018	Fair Value	level 1	level 2	level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	7.515.616.278	6.619.122.274	887.173.806	9.320.198
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	10.028.698	0	10.028.698	0
Activa gerelateerd tot unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.395.538	2.026.395.538	0	0
Activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	5.293.082.549	4.537.034.952	751.645.858	4.401.739
Activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	112.398.366	55.691.784	51.788.123	4.918.459
Derivaten gebruikt ter afdekking	73.711.127	0	73.711.127	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2.381.065.506	2.026.322.984	354.742.522	0
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.073.472	0	4.073.472	0
Verplichtingen gewaardeerde tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	2.026.322.984	2.026.322.984	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	350.669.050	0	350.669.050	0

De financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening betreffen beleggingen in verrichtingen verbonden aan beleggingsfondsen. De onder level 1 opgenomen financiële instrumenten betreffen de beleggingsfondsen en liquide middelen bij de betrokken tak 23 fondsen.

Bij de 'voor verkoop beschikbare' portefeuille zijn er sporadisch wijzigingen tussen level 1 en level 2 ten gevolge van wijzigingen in de liquiditeit van de instrumenten (bijvoorbeeld meer providers). In 2017 is 10 miljoen euro obligaties (2 effecten) van financiële instellingen van level 2 naar level 1 geherklasseerd tevens omwille van een toename in liquiditeit.

In 2018 was er één levelwijziging van level 1 naar level 2 bij de instrumenten gewaardeerd aan reële waarde. Het betrof een effect van nominaal 6,95 miljoen euro (met boekwaarde van 6.952.397 euro).

Bij de waardering van dit instrument wordt gebruikt gemaakt van genoteerde prijzen. Uit de markt observatie bleek dat de markt waarin deze verhandeld wordt niet meer actief was wat zorgde voor de aanpassing van de level hiërarchie.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie weer van de level 3 reële waarden tussen 1 januari 2016 en 31 december 2017. Deze toelichting heeft betrekking op de afgeleide instrumenten (die onder de 'activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden' en onder de 'derivaten gebruikt ter afdekking' staan) en de effecten die onder de 'voor verkoop beschikbare activa' staan.

	Afgeleide instrumen- ten activa zijde	Afgeleide instrumenten verplichtingen zijde	AFS portefeuille - vastrentende effecten	Activa gewaar- deerd tegen reële waarde met waarde-veran- deringen in het eigen vermogen - schuldinstru- menten	AFS portefeuille - niet vastrentende aandelen	Activa gewaar- deerd tegen reële waarde met waarde-veran- deringen in het eigen vermogen - eigenvermogens- instrumenten	activa aan reële waarde via de winst- en verliesrekening
Begintotaal 1 januari 2017	2.083.651	-21.112.191	25.396.355	0	1.188.944	0	0
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	4.746.610	0	722.154	0	0
Vervallen instrumenten	0	0	0	0	0	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	-2.083.651	21.112.191	-5.195.790	0	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)			-170.909	0	238.952	0	0
Eindtotaal 31 december 2017	0	0	24.776.266	0	2.150.050	0	0
IFRS 9 impact	0	0	-24.776.266	20.027.855	-2.150.050	2.492.355	4.406.106
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	0	0	0	2.929.607	512.353
Vervallen instrumenten	0	0	0	-20.027.855	0	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	0	0	0	0	0	-1.020.223	0
Eindtotaal 31 december 2018	0	0	0	0	0	4.401.739	4.918.459

Zoals af te leiden uit de tabel is er maar een beperkt bedrag aan level 3 marktwaarden bij de betrokken financiële instrumenten.

Het totaal van de vastrentende effecten en aandelen gewaardeerd aan level 3 reële waarden bedraagt maar 4.401.739 euro per 31 december 2018.

Levelwijzigingen op zich hebben geen impact op de P&L. De delta marktwaarden van de financiële instrumenten aan reële waarde met wijziging in reële waarde naar het eigen vermogen komen immers in het *other comprehensive income* (OCI) terecht in het eigen vermogen.

In 2018 kwamen er voor 20 miljoen euro effecten (met level 3) op vervalddag. Daarnaast zijn er nog voor 4.401.739 euro effecten (aandelen) met een level 3 reële waarde. Het betreft aandelen en fondsen waar de Vennootschap een prijsstelling of waardering van derden ontvangt. Voor de caps werd in 2017 de waarderingmethodiek verfijnd waardoor deze als level 2 zijn opgenomen.

Toelichting over het kredietrisico in de marktwaarde van de derivaten

Conform de marktpraktijken werd er rekening gehouden met een CVA (*Credit Valuation Adjustment*) en DVA (*Debt Valuation Adjustment*) bij de marktwaardering van de derivaten. De gecombineerde impact van beide elementen was zeer beperkt en bedroeg 2,3 miljoen euro op de waardering in 2018 ten opzichte van 1,0 miljoen euro in 2017, welke een resultaatsimpact geeft van +1,3 miljoen euro in 2018.

28. Derivaten

De Vennootschap heeft, naast in contracten besloten derivaten, per 31 december 2018 drie derivaattypes (afgeleide financiële instrumenten) op haar balans staan: renteopties (gekochte en verkochte caps), swaptions en swaps.

Afgeleide financiële instrumenten moeten onder IFRS ressorteren onder de handelsportefeuille, tenzij er een afdekkingsrelatie wordt aangetoond tussen het betreffende actief en een welbepaald afgedekt bestanddeel.

Dergelijke afdekkingsrelatie kan als effectief worden beschouwd als onder invloed van marktfactoren zoals rentewijzigingen, de waardeschommelingen of kasstromen van het afgeleide financiële instrument de waardeschommelingen of kasstromen van het afgedekte bestanddeel nagenoeg volledig compenseren.

Als gevolg van de strenge IFRS-voorwaarden om deze als afdekkingsinstrumenten te kunnen classificeren, worden ze soms toch geassocieerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Vennootschap maakt gebruik van afdekkingstransacties die voldoen aan alle daartoe vereiste voorwaarden voor afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU. Hierdoor worden de betrokken afdekkingsinstrumenten geclassificeerd als derivaten gebruikt ter afdekking. Het kader om *micro hedges* te verwerken op de AFS-portefeuille en het kader om afgeleide instrumenten als *cashflow hedge* te verwerken, werd ook ingebied bij de Vennootschap.

Er werd in 2017 en 2018 geen *off setting* gedaan bij de verwerking van de afgeleide instrumenten op de balans en buitenbalans zodat er geen toelichtingen conform de beschrijvingen van IFRS 7 over dit onderwerp werden gedaan.

Renteopties

Renteopties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverschil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie. Dit renteverschil is het verschil tussen de huidige rente en een afgesproken rentetarief voor een notioneel bedrag.

Per einde 2018 had de Vennootschap nog steeds de 10 rentecaps voor haar globaal renterisicobeheer op haar balans staan voor een notioneel bedrag van 1,55 miljard euro.

Daarnaast heeft ze ook caps met betrekking tot de effectiseringstransacties op haar balans staan. Per einde 2017 had ze twee caps voor een notioneel bedrag van elk 1,18 miljard euro, per einde 2018 had ze 4 caps inzake de effectiseringstransacties op haar balans staan.

Financiële activa (niet beursgenoteerd)	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Renteopties – caps	10	1.550.000.000	8.063.674	10	1.550.000.000	5.938.432
Caps effectiseringstransacties	1	1.184.000.000	3.408.992	2	2.107.000.000	4.090.266

Financiële verplichtingen (niet beursgenoteerd)	aantal	notioneel	31/12/2017	aantal	notioneel	31/12/2018
Renteopties - caps	0	0	0	0	0	0
Caps effectiseringstransacties	1	1.184.000.000	3.408.123	2	2.107.000.000	4.073.472

De 10 caps worden (alhoewel ze afgesloten zijn om het renterisico in te dekken) in IFRS verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De gebruikte reële waarden van de bovenstaande afzonderlijk vermelde afgeleide financiële instrumenten werden uitsluitend bepaald op basis van waarderingstechnieken die zich baseren op objectief observeerbare marktparameters.

Swaptions

In 2017 werd er vanuit de Vennootschap gestart met het afsluiten van swaptions en werden er 2 swaptions afgesloten. In 2018 werden er bijkomend 4 afgesloten.

Een swaption geeft de koper het recht om na de optieperiode een swap af te sluiten en dus een fixed rate te betalen of te ontvangen. Bij een payer swaption heeft de koper het recht om vaste rente te betalen en vlottend te ontvangen.

Deze swaptions worden verwerkt als hedging derivaten (macro hedge). Het hedge accounting kader voor dit type van instrumenten werd hiervoor uitgewerkt.

Renteswaps

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen op grond waarvan rentekasstromen in dezelfde valuta worden uitgewisseld. Deze verplichtingen worden berekend op basis van verschillende rentetypes. Bij de meeste renteswaps vindt een netto- uitwisseling van kasstromen plaats. Dit bestaat uit het verschil tussen de vaste en variabele rentebetalingen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle per jaareinde aanwezige swaps en swaptions, de ingedekte posities en de verwerkingwijze in IFRS.

2017				
aantal	notioneel	Indekking	verwerkingwijze in IFRS	type derivaat
67	8.250.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge	interest rate swaps
10	1.175.743.300	renterisico individuele AFS-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten	interest rate swaps
1	100.000.000	renterisico portefeuille termijnproducten	micro hedge - cash flow hedge	interest rate swaps
2	200.000.000	renterisico portefeuille kredieten	macro portfolio fair value hedge	swaptions
2018				
aantal	notioneel	Indekking	verwerkingwijze in IFRS	type derivaat
70	7.550.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge	interest rate swaps
11	1.220.806.300	renterisico individuele FVOCI-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten	interest rate swaps
1	100.000.000	renterisico portefeuille termijnproducten	micro hedge - cash flow hedge	interest rate swaps
6	600.000.000	renterisico portefeuille kredieten	macro portfolio fair value hedge	swaptions

Toelichting bij de in bovenstaande tabel vermelde cash flow hedge

Op 3 mei 2011 werd een forward starting swap van notioneel 100 miljoen euro afgesloten (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor de indekking van de rentekost van een toekomstige portefeuille kasbons / termijnrekeningen.

Per 31 december 2017 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 14.588.089 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 3.647.022 euro stond er een bedrag van 10.941.066 euro op de lijn "kasstroomafdekking" in het eigen vermogen.

Per 31 december 2018 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 10.252.209 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 2.101.703 euro stond er een bedrag van 8.150.506 euro op de lijn "kasstroomafdekking" in het eigen vermogen.

Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening

29. Netto rentebaten

De verdeling van de rentebaten en -lasten per soort financieel instrument dat rentemarge genereert, wordt als volgt weergegeven:

	31/12/2017	31/12/2018
Rentebaten	953.654.296	925.351.846
Voor verkoop beschikbare financiële activa	155.168.134	0
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	1.096.860	0
Leningen en vorderingen op andere klanten	784.568.552	0
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	8.868.946	0
Financiële activa die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen	0	1.164.086
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	64.677.737
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs, leningen	0	770.117.031
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs, schuldpapier	0	85.640.384
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	3.306.685	3.109.458
Overige activa	645.119	643.150
Rentelasten	378.632.807	302.252.734
Deposito's van kredietinstellingen	38.249.583	22.098.241
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	109.893.525	92.915.646
In schuldbewijzen belichaamde schulden (inclusief kasbons)	27.242.615	11.457.625
Achtergestelde verplichtingen	22.856.102	22.422.226
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	179.766.768	152.689.202
Overige passiva	624.214	669.793
Netto rentebaten	575.021.489	623.125.754
waarvan rentebaten van in waarde verminderde financiële activa	410.583	192.518

30. Baten uit dividenden

De onderstaande tabel geeft een specificatie van de ontvangen dividenden.

	31/12/2017	31/12/2018
Dividendinkomsten	3.404.169	4.128.753
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten uit voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS 39)	3.404.169	0
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	0	3.526.514
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten, verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	0	602.239

31. Netto baten uit provisies en vergoedingen

De netto baten uit provisies en vergoedingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2017	31/12/2018
Baten uit provisies en vergoedingen	116.803.309	146.055.557
Effecten: aan- en verkooporder en overige	17.416.085	13.689.437
Ontvangen beheersvergoedingen	76.170.351	106.673.487
Betalingsdiensten	13.960.092	14.422.812
Overige posten	9.256.781	11.269.821
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-161.636.940	-158.122.098
Acquisitiekosten (commissies en/of transactiekosten)	-124.417.248	-130.674.957
Bewaring	-1.667.524	-1.924.046
Betalingsdiensten	-20.985.620	-22.481.571
Overige posten	-14.566.549	-3.041.524
Netto provisieresultaat	-44.833.631	-12.066.541

De ontvangen beheersvergoedingen stijgen verder en zijn gelinkt aan de opname van de tak 23-portefeuille en verkoop en uitstaande portefeuilles van fondsen.

Onder de acquisitiekosten valt het grootste gedeelte van de kosten die betaald worden aan de zelfstandige kantoorhouders van de Argenta Groep.

32. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Het gerealiseerde resultaat op enerzijds financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten en anderzijds financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Gerealiseerde winsten	30.991.096	8.433.106
Voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS 39)		
<i>Meerwaarden vastrentende effecten</i>	21.889.107	0
<i>Meerwaarden op niet-vastrentende effecten</i>	9.101.989	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (IFRS9)		
<i>Meerwaarden vastrentende effecten</i>	0	5.198.175
<i>Meerwaarden op niet-vastrentende effecten</i>	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	3.234.931
Gerealiseerde verliezen	-849.080	-655.205
Voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS 39)		
<i>Minderwaarden vastrentende effecten</i>	-136.782	0
<i>Minderwaarden niet-vastrentende effecten</i>	-712.298	0
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (IFRS9)		
<i>Minderwaarden vastrentende effecten</i>	0	-649.335
<i>Minderwaarden niet-vastrentende effecten</i>	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	-5.870
Totaal netto gerealiseerd resultaat	30.142.016	7.777.901
waarvan met financiële activa aan marktwaarde	30.142.016	4.548.840
waarvan met financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	0	3.229.061

In de toelichting 27 zijn de reële waarden van de categorie 'financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' te vinden.

In 2017 was er een totaal resultaat van 30 miljoen euro dat afkomstig was van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In 2018 kwam 4.548.840 euro van financiële activa aan marktwaarde en 3.229.061 euro kwam van financiële activa aan geamortiseerde kostprijs. De verkopen binnen de financiële activa aan geamortiseerde kostprijs betreffen een boekwaarde van 240,90 miljoen euro effecten (11 posities) die nabij vervalddag zijn. De overige verkopen voor 9,54 miljoen euro effecten (5 posities) zijn niet significant.

33. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Het resultaat van de activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2017	31/12/2018
Resultaat met betrekking tot swaps	0	0
Resultaat met betrekking tot caps	-1.253.896	-1.977.633
Resultaat met betrekking tot obligaties	0	0
Resultaat rentedragende instrumenten	-1.253.896	-1.977.633

Onder het nettoresultaat is het resultaat van renteopties terug te vinden.

De betrokken caps werden steeds voor rekening van de Vennootschap afgesloten in het kader van het ALM-beleid.

Het resultaat van de caps is de resultante van het aan marktwaarde opnemen van de betrokken instrumenten op de balans met verwerking van de marktwaarde in de resultatenrekening.

34. Winsten en verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden activa die verplicht aan marktwaarden worden verwerkt

Het resultaat van activa die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden maar verplicht tegen marktwaarde door winst of verlies dienen verwerkt te worden.

Het betreft de marktwaarde impact van de aandelenportefeuille aan reële waarde door winst en verlies en een beperkte portefeuille effecten die niet voldeden aan de SPPI testen en daardoor aan marktwaarde op de balans met impact op de P&L werden opgenomen.

Het betreft hier een totaal van 6.953.379 euro per 31/12/2018.

	31/12/2017	31/12/2018
Resultaat rentedragende instrumenten	0	-885.754
Resultaat niet-rentedragende instrumenten	0	-6.067.625

35. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor de derivaten die vallen onder de reële waarde afdekkingstransacties om het renterisico van een portefeuille of van individuele effecten af te dekken, wordt de betreffende rente weergegeven onder netto rentebaten.

De reële waardeveranderingen van deze derivaten en de reële waardeveranderingen die voortkomen uit het afgedekte risico van de afgedekte activa worden opgenomen in de post 'winsten (verliezen) uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties'.

	31/12/2017	31/12/2018
Afdekking renterisico van een portefeuille		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	190.104.457	-69.631.599
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	-187.362.259	70.745.504
Afdekking renterisico van individuele financiële instrumenten		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	-27.636.407	8.713.504
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	27.767.264	-8.636.760
Resultaat administratieve verwerking afdekkingstransacties	2.873.055	1.190.649

Het verschil tussen de wijzigingen in marktwaarde van de afgedekte posities en de wijziging in marktwaarde van de afdekkinginstrumenten geeft het resultaat van de afdekkingstransacties. Het bovenstaande bevat de macro hedge (afdekking renterisico van een portefeuille) en micro hedge (afdekking renterisico van individuele instrumenten).

Bij de swap die verwerkt wordt als cash flow hedge was er geen ineffectiviteit in 2017 en 2018 waardoor er geen bewegingen in verband met deze swap terug te vinden zijn onder deze classificatie.

36. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

In de onderstaande tabel wordt het resultaat van het niet langer opnemen van andere dan 'voor verkoop aangehouden activa' opgenomen.

	31/12/2017	31/12/2018
Winsten materiële vaste activa	171.271	317.147
Winsten vastgoedbeleggingen	16.751	15.857
Verliezen materiële vaste activa	-144.999	-143.221
Verliezen vastgoedbeleggingen	0	0
Totaal resultaat	43.023	189.783

37. Inkomsten en uitgaven van verzekerings- en herverzekeringscontracten

Overige inkomsten en uitgaven met betrekking tot verzekerings- en herverzekeringscontracten.

	31/12/2017	31/12/2018
Netto inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	15.841.025	-3.025.108
Waarvan Niet-leven	44.207.235	32.736.237
Waarvan Leven	-28.366.210	-35.761.346
Netto inkomsten uit herverzekeringscontracten	-3.828.106	2.554.990
Waarvan Niet-leven	-3.743.399	4.291.792
Waarvan Leven	-84.706	-1.736.802
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	12.012.919	-470.118

De afname van het netto technische verzekeringsresultaat is het gevolg van een negatieve schade evolutie binnen Niet-leven voor brand en rechtsbijstand, waarbij 2017 een uitzonderlijk gunstig schadejaar betrof. Deze evolutie wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de positieve evolutie in herverzekering voor Niet-leven, waarbij een gedeelte van de schades onder de herverzekering worden terugbetaald.

De daling in Leven is het gevolg van de aangroei van uitstaande tak 21 reserves, waarbij de hogere reserve-oprenting wordt gecompenseerd door hogere ontvangen netto-rentebaten van de activa die als dekkingswaarden dienen, in de verzekeringspool.

38. Ander exploitatieresultaat

Het ander exploitatieresultaat bestaat uit de volgende componenten:

	31/12/2017	31/12/2018
Exploitatiebaten		
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen	137.461	62.953
Overnamevergoeding portefeuille agenten	5.113.444	6.275.039
Ontvangen huurlasten - huur printers – ICT infrastructuur	7.879.128	8.488.672
Overige ontvangen vergoedingen	38.930.398	16.258.918
Exploitielasten		
Met betrekking tot verhuurde vastgoedbeleggingen	0	0
Overige betaalde vergoedingen	-1.999.219	-4.751.916
Totaal resultaat	50.061.211	26.333.666

De afname in overige ontvangen vergoedingen is gerelateerd aan de opname van de ontvangen beheersvergoedingen van de tak 23-portefeuille onder baten uit provisies en vergoedingen – ontvangen beheersvergoedingen in 2018.

39. Administratiekosten

De personeelskosten bestaan uit de volgende componenten:

	31/12/2017	31/12/2018
Totaal personeelsuitgaven	75.352.357	82.658.157
Bezoldigingen	51.926.107	57.917.193
Sociale lasten	14.234.783	15.281.322
Pensioenlasten	5.456.709	5.626.797
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Andere	3.734.757	3.832.844
Gemiddeld personeelsaantal, in VTE	948,0	1003,9

De Vennootschap heeft pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen (waarbij de bijdrage betaald wordt door de werkgever). In België wordt een minimumrendement voorzien bij deze groepsverzekeringen, dat tot nader order door de respectievelijke verzekeringsmaatschappij(en) werd gewaarborgd.

Er zijn geen 'op aandelen gebaseerde betalingen' bij de Vennootschap.

De algemene en administratieve uitgaven worden als volgt gespecificeerd:

	31/12/2017	31/12/2018
Marketingkosten	3.834.830	4.687.200
Honoraria	64.098.312	65.243.708
IT- uitgaven	53.954.843	64.020.559
Huurgelden	10.020.087	11.273.687
Bedrijfsbelastingen en bankentaksen	74.611.953	76.949.403
Andere	67.115.682	79.098.856
Totaal algemene en administratieve uitgaven	273.635.706	301.273.413

Onder de post 'andere' zijn onder meer begrepen: telefoonkosten, portkosten, bureelbenodigdheden, bijdragen beroepsverenigingen en reiskosten.

De aanzienlijke stijging van de algemene en administratieve uitgaven is voornamelijk het gevolg van de uitgaven die gedaan worden in de verdere uitbouw van de IT-infrastructuur, stijging in de honoraria en andere investeringen.

De huurgelden betreffen voornamelijk de huur betaald voor kantoorgebouwen in gebruik door kantoorhouders. Deze huur wordt gerecupereerd van de kantoorhouders. De gemiddelde resterende looptijd van deze huurcontracten bedraagt 5,9 jaar. Daarnaast wordt ook huur betaald voor de kantoorgebouwen.

De toename in de post 'andere' is voornamelijk het gevolg van hogere bijdragen aan de beroepsverenigingen en toezichthouders, toename in de beheersdiensten voor leningen, meer schattingskosten voor leningaanvragen en controleschattingen, interimpersoneel, vaktechnische en wettelijke opleidingen en nutsvoorzieningen voor gehuurde gebouwen.

40. Bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2017	31/12/2018
Waardeverminderingen	-6.121.295	-2.973.504
Voor verkoop beschikbare financiële activa (IAS 39)	222.504	0
Leningen en voorzieningen - Indeling naar resterende looptijd volgens uiterste vervaldatum	-6.343.799	0
Goodwill	0	0
schuldinstrumenten onder geamortiseerde kostprijs (IFRS 9)	0	-133.242
leningen en voorzieningen onder geamortiseerde kostprijs (IFRS 9)	0	-2.899.372
Financiële activa aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (IFRS 9)	0	59.109

De onderstaande mutatie-tabellen geven de samenstelling en evolutie van de waardeverminderingen per 31 december 2017 en 31 december 2018 weer. De waardeverminderingen op toekomstige verplichtingen en gegeven garanties zijn toegelicht onder hoofdstuk 5.3 en 25.

Per einde 2017 was er een globale positieve impact van 6.343.800 euro voor de op individuele basis als op portefeuillebasis aangelegde waardeverminderingen voor de 'leningen en vorderingen'.

	Openings-balans waardeverminderingen 01/01/2017	Wijziging van de waardevermindering op de balans	Sluit-balans waardeverminderingen 31/12/2017	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen (balanswijziging die geen invloed heeft op P&L)	Totale impact op P&L
Vastrentende effecten (beschikbaar voor verkoop) (IAS 39)	-438.123	432.760	-5.363	0	0	432.760
Collectieve	0	0	0			0
Specifieke	-438.123	432.760	-5.363	0	0	432.760
Niet-vastrentende effecten (beschikbaar voor verkoop) (IAS 39)	-2.282.178	-655.264	-2.937.442	0	0	-655.264
Collectieve	0	0	0			0
Specifieke	-2.282.178	-655.264	-2.937.442	0	0	-655.264
Leningen en vorderingen (IAS 39)	-36.949.195	9.364.508	-27.584.689	1.523.792	-4.544.500	6.343.800
Collectieve	-10.380.823	3.825.622	-6.555.203			3.825.622
Specifieke	-26.568.372	5.538.886	-21.029.486	1.523.792	-4.544.500	2.518.178
Consumentenkrediet	-2.019.250	349.996	-1.669.254	120.243	-245.201	225.038
Hypothecaire leningen	-23.211.572	5.146.103	-18.065.469	989.369	-4.083.168	2.052.304
Leningen op termijn	-398.599	60.802	-337.797	7.513	0	68.315
Zichtdeposito's / voorschotten	-938.951	-18.015	-956.966	406.667	-216.131	172.521
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0	0	0
Totaal	-39.669.496	9.142.004	-30.527.494	1.523.792	-4.544.500	6.121.296

Per 2018 is er een positieve impact van 2.973.504 euro waarvan een positieve impact van 74.133 euro (133.242 euro min 59.109 euro) bij vastrentende effecten en 2.899.372 euro bij leningen en voorschotten.

	Openings- balans waarde- vermin- deringen 01/01/2017	Wijziging van de waarde- vermindering op de balans	Sluit-balans waarde- vermin- deringen 31/12/2017	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen (balanswijzi- ging die geen invloed heeft op P&L)	Totale impact op P&L
Vastrentende effecten (tegen geamortiseerde kostprijs) (IFRS 9)	-2.321.476	133.242	-2.188.234	0	0	133.242
Fase 1	-913.810	-681.232	-1.595.042			-681.232
Fase 2	-1.407.666	814.474	-593.192			814.474
Fase 3	0	0	0	0	0	0
Vastrentende effecten (tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat) (IFRS 9)	-918.500	-59.109	-977.609	0	0	-59.109
Fase 1	-773.353	-195.486	-968.839			-195.486
Fase 2	-145.147	136.377	-8.770			136.377
Fase 3	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten (IFRS 9)	-35.588.414	11.619.200	-23.969.214	762.653	-10.573.423	2.899.372
Fase 1	-1.993.514	718.833	-1.274.681			718.833
Fase 2	-12.566.948	2.726.264	-9.840.683			2.726.264
Fase 3	-21.027.952	8.174.103	-12.853.850	1.853.594	-10.573.423	-545.726
<i>waarvan Consumentenkrediet</i>	-1.669.254	1.029.384	-639.869	305.298	-1.494.595	-159.913
<i>waarvan Hypothecaire leningen</i>	-18.063.935	7.000.458	-11.063.480	1.099.833	-8.679.208	-578.917
<i>waarvan Leningen op termijn</i>	-337.797	210.906	-126.891	8.112	-223.599	-4.581
<i>waarvan Zichtdeposito's / voorschotten</i>	-956.966	-66.645	-1.023.610	440.351	-176.021	197.685
<i>waarvan Overige kredietvorderingen</i>	0	0	0	0	0	0
Totaal	-38.828.390	11.693.333	-27.135.057	762.653	-10.573.423	2.973.505

De fase 3 impairments zijn de individuele impairments die worden aangelegd.

De gedetailleerde mutatietafel voor waardeverminderingen per 31 december 2018 werd opgenomen onder de toelichting voor kredietrisico in het hoofdstuk 5.3.

41. Winstbelastingen

De details van de huidige en uitgestelde belastingen zijn hieronder weergegeven:

Overzicht winstbelastingen	31/12/2017	31/12/2018
actuele belastinglasten op het boekjaar	75.620.282	77.803.138
actuele met betrekking tot voorgaande periodes	-134.464	-3.393.066
uitgestelde belastingen - tijdelijke verschillen	-7.216.754	-15.369.550
uitgestelde belastingen - derivaten	7.889.214	-450.944
Impact van de totale belastingen op het resultaat	76.158.278	58.589.578
Aansluiting wettelijk en effectief belastingtarief		
winst voor belastingen	269.604.438	233.015.648
wettelijk belastingtarief	33,99%	29,58%
berekende winstbelastingen tegen wettelijk tarief	91.638.548	68.926.029
verschillen in belastingtarieven in andere landen	-15.928.102	-10.410.823
verschillen t.g.v. niet belastbare baten	-3.256.074	0
verschillen t.g.v. lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	3.685.702	3.241.455
belastingen vorige periodes	-134.464	-3.393.066
belastingsimpact wijziging belastingstarief	564.892	59.390
andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-360.301	220.906
notionele intrestaftrek	-51.923	-54.312
Totaal winstbelasting	76.158.278	58.589.579
effectief belastingtarief	28,25%	25,14%

Zoals terug te vinden in de bovenstaande tabel bedroeg het effectieve belastingtarief 28,25 % in 2017 en 25,14 % in 2018. Deze daling is gerelateerd aan de wijzigingen in belastingtarief in België en Nederland. Het globale belastingtarief in België ging van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018-2019 om vervolgens tot 25% te komen vanaf 2020).

Andere toelichtingen

42. Leaseovereenkomsten

De Vennootschap treedt enkel op als leasingnemer in leaseovereenkomsten. Deze lease-overeenkomsten kwalificeren als operationele lease contracten en betreffen:

- Kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van de moedervernootschap die het patrimonium beheert en ter beschikking stelt aan de Vennootschap. Het betreft verschillende kantoorgebouwen waarvan de lease termijnen variëren tussen 9 en 15 jaar. De lease kost is afhankelijk van de gebruikte oppervlakte (in m²) en wordt jaarlijks geïndexeerd. Gezien de intentie van de Vennootschap om deze gebouwen gedurende de volledige termijn van de huurovereenkomst te gebruiken, worden de leasebetalingen gelijkgesteld aan niet-opzegbare minimale leasebetalingen. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op het onderliggende actief van de leaseovereenkomst.
- Kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van derden. Het betreft verschillende verdiepingen van kantoorgebouwen waarvan de lease termijnen variëren tussen 3 en 6 jaar. De lease kost wordt jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op vervaldag van de leaseovereenkomst.
- Gebouwen die worden gehuurd door de Vennootschap en onderverhuurd aan de agenten. De integrale lease kost wordt gerecupereerd via de subleaseovereenkomst. De lease contracten zijn driejaarlijks opzegbaar met een termijn van 9 jaar en worden jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op vervaldag van de leaseovereenkomst.
- Bedrijfswagens die worden ter beschikking gesteld aan de personeelsleden van de Vennootschap (salariswagens en cafetariaplan-wagens). De lease termijnen betreffen 3 tot 5 jaar. De Vennootschap beschikt over een aankoopoptie op vervaldag.

De vennootschap is geen tegenpartij in leaseovereenkomsten die als financiële lease kwalificeren.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten en opbrengsten van de leaseovereenkomsten:

	31/12/2017	31/12/2018
Minimale leasebetaling	11.787.322	13.719.747
Voorwaardelijke leasebetalingen	0	0
Minimale ontvangen subleasebetalingen	-7.959.994	-9.044.600

De toekomstige minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare leaseovereenkomsten betreft:

	31/12/2017	31/12/2018
Eén jaar na het einde van het boekjaar	9.532.884	6.162.562
Meer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na het einde van het boekjaar	34.557.936	33.404.458
Meer dan vijf jaar na het einde van het boekjaar	33.441.133	51.465.793

43. Bezwaarde activa

Via de circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht.

De instellingen moeten op voortschrijdende basisinformatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijke gegevens. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2017 en 2018 evenals het gemiddelde over 2018.

	31/12/2017	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2018	gem. 2018	gem. 2018
	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde
Collateral voor afgeleide instrumenten (caps en swaps)	466.630.300	515.786.689	371.160.000	412.719.719	381.368.425	429.263.876
Collateral voor repo transacties	138.196.056	166.584.547	128.601.461	148.287.509	123.608.808	147.387.029
Collateral voor Bank Card Company	31.750.000	32.424.413	43.500.000	43.595.212	43.500.000	44.447.120
Totaal gegeven collateral	636.576.356	714.795.649	543.261.461	604.602.440	548.477.233	621.098.025

Collateral kredietlijn NBB	250.000.000	259.573.950	250.000.000	256.135.687	250.000.000	257.854.818
-----------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

	31/12/2017	31/12/2018	gem. 2018
Betaalde cash (afgeleide instrumenten)	22.286.000	33.487.068	23.110.767
Ontvangen cash (afgeleide instrumenten)	74.941.976	3.842.727	62.821.293
Netto cash (afgeleide instrumenten)	-52.655.976	29.644.341	-39.710.526
Betaalde cash (repo transacties)	2.880.000	6.619.000	4.209.750
Ontvangen cash (repo transacties)	0	0	0
Netto cash (repo transacties)	2.880.000	6.619.000	4.209.750

Eind 2017 waren er voor nominaal 466.630.300 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten, 138.196.056 euro voor repo's en nominaal 31,75 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 22,2 miljoen cash betaald en 74,9 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Eind 2018 waren er voor nominaal 371.160.000 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten, 128.601.461 euro voor repo's en nominaal 43,5 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 33,48 miljoen cash betaald en 3,8 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Argenta Spaarbank heeft geen covered bonds uitgegeven en de kredieten die geëffectiseerd werden staan, zoals al toegelicht, terug op de balans van de Bankpool. De bank heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

Deze toelichting – gecombineerd met de toelichting 44 – geeft duiding bij de bezwaarde activa (pledged assets) zoals deze beschreven en gevraagd worden in de IFRS 7-norm (zijnde activa bezwaard als collateral voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen).

44. Effectiseringbeleid

Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt. In oktober 2017 en juni 2018 werden twee effectiseringstransacties uitgevoerd.

De Venootschap heeft verder in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en in haar beleggingsportefeuille. Hieronder wordt de portefeuille weergegeven volgens hun exposure met vermelding van het type en het land van uitgifte. De Venootschap investeert enkel in de A tranches van effectiseringstransacties en heeft geen "resecuritisatie" posities in haar bezit.

Per type	Land	31/12/2017	31/12/2018
MBS	België	23.431.633	17.678.464
MBS	Spanje	22.050.474	17.630.572
MBS	Frankrijk	43.776.609	28.506.208
MBS	Ierland	35.421.447	32.187.807
MBS	Nederland	773.877.202	678.023.575
MBS	Groot-Brittannië	14.829.162	14.752.635
ABS	Duitsland	20.680.303	48.638.983
ABS	Spanje	26.063.442	0
ABS	Verenigd Staten van Amerika	7.242.797	4.730.541
ABS	Frankrijk	25.623.978	14.977.709
ABS	Ierland	21.300.104	18.821.150
ABS	Luxemburg	74.926.547	101.793.146
ABS	Nederland	23.163.001	28.071.872
Totaal effectiseringsposities		1.112.386.699	1.005.812.662

De MBS'en hebben allemaal betrekking op geëffectiseerde hypotheekleningen. De ABS uit de US heeft betrekking op een effectisering van studentenleningen en de ABS uit Spanje had betrekking op de effectisering van covered bonds. De ABS'en van de andere landen hebben betrekking op geëffectiseerde autoleningen.

45. Buitenbalansverplichtingen

De Vennootschap heeft zelf zekerheden verstrekt op zijn eigen financiële activa. In het onderstaande overzicht zijn de redenen en nominale waarden te vinden van de betrokken activa.

		31/12/2017	31/12/2018
Verstreckte zakelijke zekerheden			
Voor aangegane <i>repo</i> 's	nominale waarde	138.196.056	128.601.461
Voor swaps en caps	nominale waarde	466.630.300	375.168.000
Voor BankCardCompany	nominale waarde	31.750.000	43.500.000
Ontvangen zakelijke zekerheden		34.613.977.202	36.944.603.710

De ontvangen zakelijke zekerheden hebben betrekking op de in het kader van de kredietverlening ontvangen zekerheden (onder andere hypothecaire inschrijvingen, in pand gegeven effecten).

Bij toelichting 9 werden de toegekende en ontvangen 'groepsgaranties' (zie de onderstaande tabel) nader toegelicht.

	31/12/2017	31/12/2018
Toegekende financiële garanties	4.352.806	4.413.712
Ontvangen financiële garanties	0	0

Ten slotte zijn er nog de toegekende en ontvangen kredietlijnen. De toegekende kredietlijnen hebben betrekking op betekende kredietlijnen en kredietoffertes voor de *retail* kredietverlening.

De ontvangen kredietlijnen hebben betrekking op de van andere financiële instellingen ontvangen kredietlijnen op de rekeningen die de Vennootschap bij deze instellingen heeft.

	31/12/2017	31/12/2018
Toegekende kredietlijnen	1.569.554.444	1.674.745.521
Ontvangen kredietlijnen	250.000.000	250.000.000

De Bankpool heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

De waardeverminderingen op toekomstige verplichtingen (toegekende kredietlijnen) en gegeven garanties zijn toegelicht onder hoofdstuk 5.3 en 22.

46. Voorwaardelijke verplichtingen

De Vennootschap is gedaagde met betrekking tot een aantal geschillen binnen het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

De Vennootschap treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met haar juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat de Vennootschap betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat.

Deze voorzieningen werden kort toegelicht bij toelichting 24. Voorzieningen.

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen de Vennootschap waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat de Vennootschap zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de resultatenrekening.

47. Gebeurtenissen na balansdatum

Belangrijke gebeurtenissen na het einde van het boekjaar

Sinds het einde van het boekjaar hebben zich naar best weten van de raad van bestuur geen andere belangrijke gebeurtenissen voorgedaan met betrekking tot de Vennootschap en haar individuele dochtervennootschappen.

Er hebben na de balansdatum m.a.w. geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2017 nodig maken.

Omstandigheden die de ontwikkeling van Argenta beïnvloeden

■ De Vennootschap

Er zijn naar best weten van de raad van bestuur geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van de Vennootschap opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.

■ De Argenta Groep

Er zijn naar best weten van de raad van bestuur geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van de Vennootschap en haar individuele dochtervennootschappen opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.

Goedkeuring ter publicatie

Op 26 maart 2019 heeft de raad van bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders worden voorgelegd op 26 april 2019.

Bijkomende inlichtingen

De IFRS-jaarrekening van de Vennootschap verschijnt in het Nederlands en het Engels. Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen kunt u richten aan:

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 50 65
Fax: + 32 3 285 56 61
pers@argenta.be

Klachtenbeheer

Bij een klacht of bemerking over de dienstverlening van de Argenta Groep, vragen wij u om in eerste instantie contact op te nemen met de kantoorhouder van het kantoor waar u klant bent. De kantoorhouders staan altijd paraat en proberen al het nodige te doen om uw probleem te verhelpen. Als deze bemiddeling u niet tevreden stelt, kunt u zich in tweede instantie richten tot de dienst Klachtenbeheer van de Argenta Groep, zowel voor de activiteiten van de Bankpool als de activiteiten van de Verzekeringspool.

Klachtenbeheer

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 56 45
Fax: + 32 3 285 55 28
klachtenbeheer@argenta.be

Bijlage: overzicht gebruikte afkortingen

ALCO	Assets en Liability Comité
AAM	Argenta Asset Management
AE	Asset Encumbrance
AER	Asset Encumbrance Ratio
AFS	Available For Sale
ALM	Asset Liability Management
Aras	Argenta Assuranties nv
Aspa	Argenta Spaarbank nv
BM	Business Model
BVg	Bank- en Verzekeringsgroep nv
CBHK	Centraal Bureau voor Hypothecaire Kredieten
CET 1	Common Equity Tier 1
CFO	Chief Financial Officer
CGU	Kasstroomgenererende eenheid
COSO	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulations
CVA	Credit Valuation Adjustment
DC	Danish Compromise
DCF	Discounted Cash Flow methode
DTA	Deferred Tax Asset
DVA	Debt Valuation Adjustment
EAD	Exposures At Default
EBA	European Banking Authority
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
FICOD	Financial Conglomerates Directive
FVOCI	Fair Value through Other Comprehensive Income
GRC	Groepsrisicocomité
HTM	Held To Maturity
IAS	International Accounting Standards
IBNR	Incurred But Not Reported
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards

ILAAP	Internal liquidity adequacy assessment process
IO	Investeringsoverleg
IRB	Internal Ratings Based
Kreco	Kredietrisicocomité retail
LAT	Liability Adequacy Test
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
MBS	Mortgage Backed Securities
MCR	Minimum Capital Requirements
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income of Overige Elementen van het Totaalresultaat of Niet-gerealiseerde Resultaten
ORSA	Own Risk and Solvency Assessment
OTC	Over The Counter
PD	Probability of Default
Prico	Pricing comité
RACI	Responsible Accountable Consulted Informed
RAF	Risico-Appetijt Framework
RMBS	Residential Mortgage Backed Security
RO	Ratingsoverleg
ROE	Return On Equity
ROI	Return On Investment
SCR	Solvency Capital Requirements
SFCR	Solvency and Financial Condition Report
SII	Solvency II
SPPI	Solely Payments of Principal and Interest
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
VRC	Verzekeringsrisicocomité
WAP	Wet betreffende de Aanvullende Pensioenen